

BIBLIOTEKA
Zakl. Nar. im. Ossolińskich

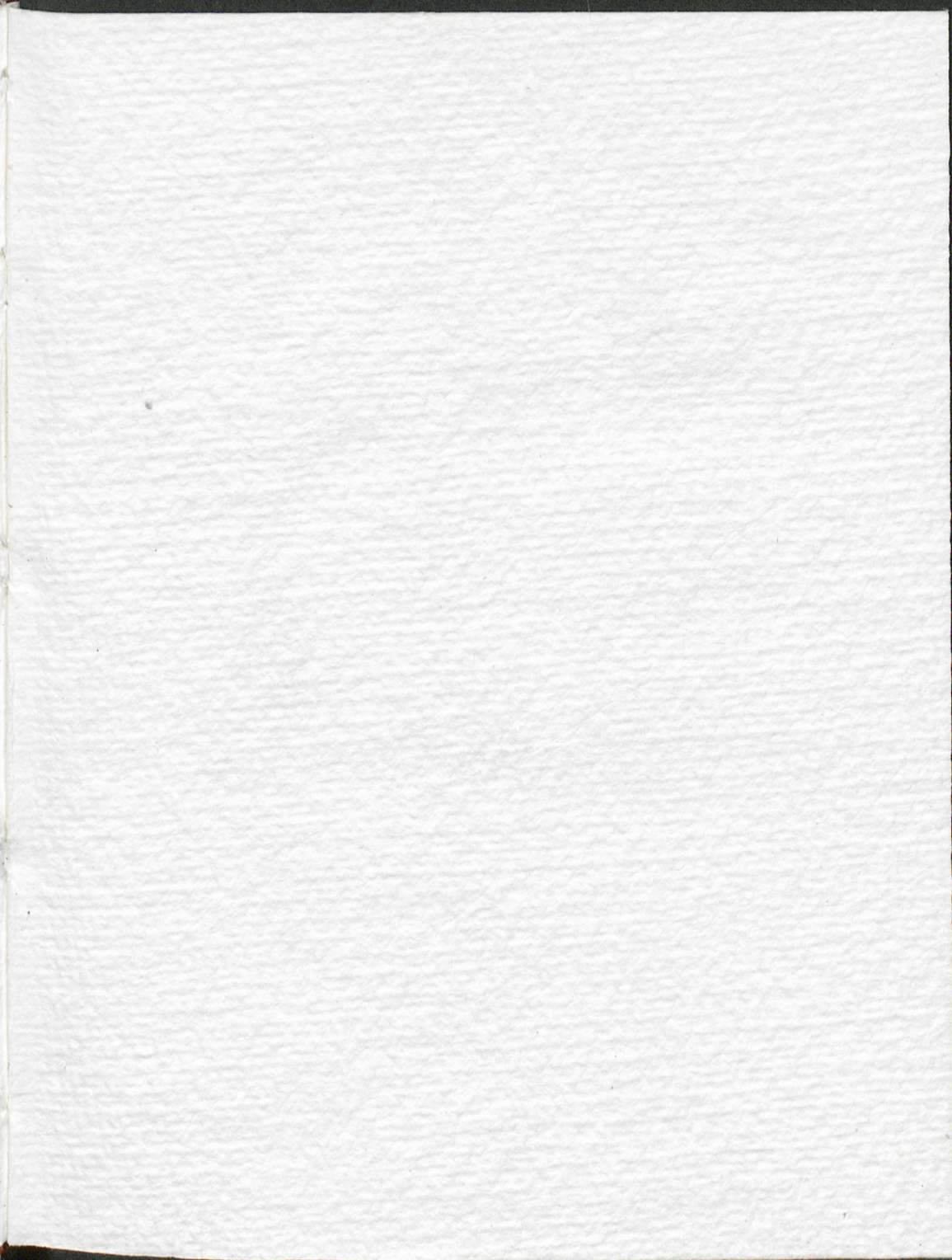
XVII 4970

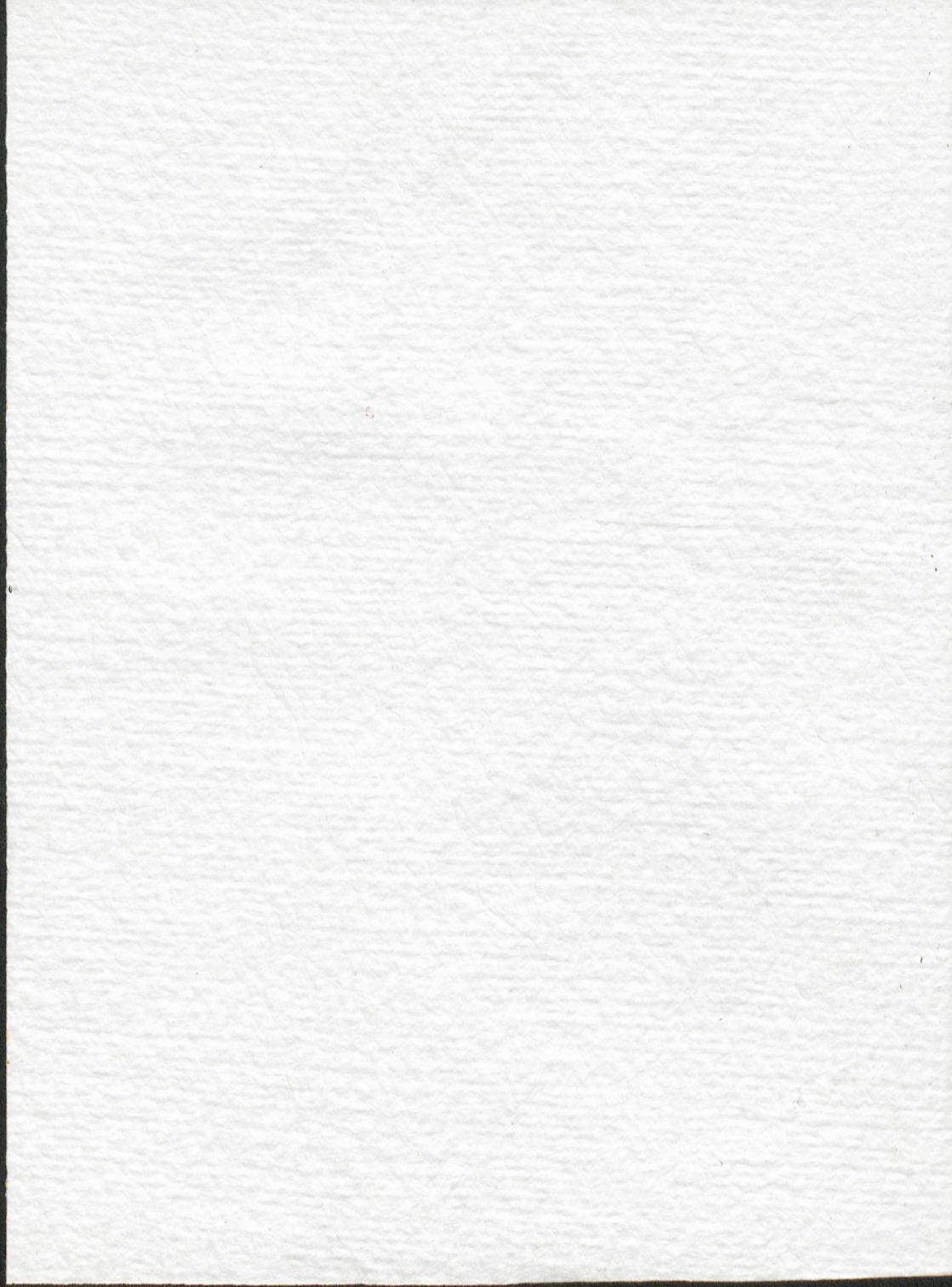
Wespażian Kochowski
Wet Szpak Kocho wino S.
Kochaż Woska pewnis
Wspi Kochanko we wsi
Wojz Kochanka we wsi
W swe Szpak kocho wino
Szpak kocho Siew, wino,
Szpak siwe wino Kocho
Sawwi oka we wsi chub

.....
P

Luita h. Leguiz & Simon J. Lora

Kochowski Mesparyan, jejcie i na kucachnikerych drijie
p. ism pols. 77 nr, ur. 1033, za młoda staryd wojstowe,
kupnik Wielicki, sekretarz Krolowski, podkomorzy nadw.
wojeki Krakowski, umarl w Krakowie 1099.

edyca jedyna.

Opis zycia matronel Krolow pols. i Dabrowicki, do
Eleonory, zony Michala, - stylom kapuly, i porasadne-
mi dla duszoyi pashowdani. -

Faciamus ei Aditorem simile Gen.

His mundus ignibus ardet.

HYPOMNEMA
 REGINARVM
 POLONIAE

Adiure
 VE SP: a Kochow Kochowski
 Egrite POLONO
 Anno CHRISTI.
 1672

Magna & Confusio & Solori Domantis.

Handwritten signature and initials, possibly 'Kochowski' and 'Egrite'.

lingite Concordes manstra in toedera dextras

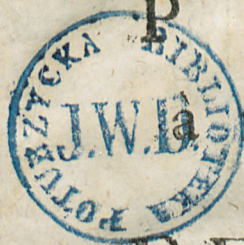

HYPOMNEMA
REGINARVM
POLONIAE

VE SP. H. (obscure legible)
POLONIAE
ANNO CHRISTI
1772

HYPOMNEMA
REGINARVM
POLONIÆ.

suscepto Fidei lumine
 Continua serie.

REGNANTIVM

A V T O R E

V E S P A S I A N O

A K O C H O W

K O C H O W S K I,

Equite Polono

Ex Annalibus Patriis

COLLECTVM.

C R A C O V I Æ,

Apud Hæred: CHRISTOPHORI SCHEDEL, S. R. M. Typ:

XVII-4970-III-

IESVS MARIA IOSEPH

SERENISSIMÆ
ELEONORÆ,

DEI Gratiâ

POLONIARVM REGINÆ,
MAGNÆ DVCI

Lithuanix, Russix, Prussix, Mazouix,
Samogitix, Kijouix, Smolensciix,
Czerniechouixq;

Nec Non:

Hungariix ac Bohemiix Principi,
ARCHIDVCI AVSTRIÆ,

&c. &c. &c.

Autor Vitam ac felicitatem.

Vas in conclaibus manu artifi-
cis pictas, easdem nunc stylo in
chartam refusas, REGINARVM

POLONIÆ Ideas, Maiestati Tuæ offero.
Exerit se nubibus diuturni temporis,
fulgor hic Serenitatis, & clarissima Si-
dera, tetra obliuionis nocte inuoluta,
posthuma repræsentatione, præbent
se popularibus suis conspicienda.

Ingens profecto MAGNIS MANI-
BUS iniuria, oculi gesta, vix nosci no-
mina, & postquam tot monumentis
literarum, REGVM nostrorū, celebra-
tur gloria, REGVM MATRES fileri. E-
quidem grande credidi piaculum tā-
ta nomina sepeliri silētio. Iniuriosa lu-
ci nubes ea, occasus gloriæ; qui me-
moriæ diem eripit, præconij splendo-
rem tumultat, commendationis solem
extinguit.

Sicubi intra Regiæ penetralia, depicta extant vultuum REGINARVM lineamenta, vetustate adesa, aut adulatorio penicillo, insincera cernuntur: præsertim si color cum tempore, aut artificium cum studio præmij, æmulatur. Arcet item astans satellicium, ab ingressu sacri liminis, profanum vulgus, nec curiosum videndi desiderium, cunctis satiare permissum. Opella hæc, pandit promiscuo ingressu atrium; Hic MAGNA hæc NOMINA venerari datur & aspiceret, ac ut quisq; volet, velut transactorum temporum seriei redditus, videbit & laudatæ MATERNITATIS Titulos
(3)
& Re

& Reginalium qualitatum insignia.

Vnum porrò ingenuo adigente metu fatendum est *Conari tenuem grandia*.
Tantum quidem nominum laudes exequi dulce & honorificum, sed cura ea supra vires; cū in earū Encomijs, id postremum sit, quod est in priuatarum personarum primarium. Verūm nihil derogat Soli, intento atri Æthiopis, digito monstrari, & princeps metallorum Aurum, inter rudera defossum pretium non amittit. Dabitur spero venia piæ temeritati, aut officiosæ audaciæ, tanta attrectasse: ac si illis, qui Diuum imagines laudabiliori affectu quàm artificio, è celeberrimis Ectypis, imperfecto refingunt penicillo.

Quan-

Quantum otij erat usus sum, quantum virium feci. Quare ubi silentium impietate non vacabat, scribendi officium, pietatis commendationem lucretur.

Non hæc laciniosis intumescit lucubratiuncula verbis, nam aggestæ nimium laudes, minoris persæpè sunt virtutis argumentum. Neq; Reginae Poloniæ, onerosa laudationis pompa, describi requisierant; quibus sua Maiestas, supra omnes Calamistrorum fucos, satis dat venerationis & splendoris.

Hanc igitur opellam SERENISSIMA REGINA. Augusto Nomini Tuo dedicatum eo, REGINÆ POLONIÆ alibi in lucem prodire volebant, nisi in Polonia:

Polonia: nullibi, nisi apud te hospitari. vt
in Te omnes, aut Tu in omnibus reui-
xisse videaris. Benigna igitur fronte, &
mitissimo SERENITATIS TVÆ oculo,
oblatum munus, respicere non dedi-
gneris, inter selectos Myrobiblij Rega-
lis codices, repositura. Ita Magnæ
REGINARVM POLONIÆ animæ, non fi-
cta metempichosi iterum spirant: &
scriptorem suum, Regali patrocinio
insinuantes, sperant. Literatam PRIN-
CIPEM à literis (quantulæcunq; sint)
non auersam fore.

Dabam Vielicia ineunte Anno 1672.

SERENISSIMÆ MAIESTATIS TVÆ

Fidelis subditus et perpetuus Client

VESPASIANVS

à KOCHOW

KOCHOWSKI.

A D

Tametsi quid Homini dari
potest maius, quàm gloria
laus & æternitas? *Plin. lun.*

in Epist. ad Corn. Prisc.

AD LECTOREM

LECTOR

Si Amicus es saluto, si inimicus de-
precor, si neuter præoccupo .

AD tuam mi bone, in operis mei vestibulo, seu humanitatem, seu ut sæculi vocabulo utar discretionem, recurro. Incertus animi, Libellone huic? an Autori patrocini-um petam. Quid si utriq; simul. Magna inter fetum, & suum producentem relatione; redundante plerumq; Parentum in prolem, Proles in Parentes infortunio. Non vanus quippè scripto huic metus à Criticis, Autori à malevolentia, quibus duobus, omnia omnium Autorum Opera arietantur. Me verò quæ Pallas sua Ægide protegat? Quis Mulciber inconcussi Patrocinii umbone tueatur. Eò scilicet, ut lacon ille Muscam in Clypeo depingi fecit; se magis quàm Emblematis ter-
ricula-

riculamentum, aspicienti ostensurus. Ego quoq;
dum velut cōtractis in compendium numeris, epitomē
rei exhibeo, paruitate ipsa monstratus, & quod in
Pigmeos Gigantibus sequere prorsus inhumanum, tu-
tior ab insultu Zoilorum manebo.

Caterū non abs re arbitratus sum, si preliminarī
anteloquio, nonnulla in aditu ipso legenti aperirem.
Ac primo quæ occasio concinnandi Hypomnematis ra-
tionem reddo. Dum vacabat, lecti mihi ac relecti An-
nales Patrii, impendi otium, immò totum me, non per-
functoria modo lectiōni, verū etiam notabiliorū re-
rum connotationi. Nefas erat ex amplissimo horto,
sine floribus exire, Feci, decerpsi, connotavi, ac in albū
quoddam Reginas Poloniæ, quas nunc edo; digessi. Ad
existimationem quippè gentis nostræ facere putavi
REGINARVM POLONIÆ geneses, exteros non igno-
rare, Polonos scire; apud quos auita Nobilitas ma-
terni generis decoribus ac qualitate probatur. Neq;
ingratum ut puto amicis Gentibus, in nobis sanguinis
sui recognoscere vestigia. Neq; indecorum Sarmatis,
ad primæuum fontem respicere; ex quo in Regnantes
suos ingens existimationis & splendoris profluxerit
amplitudo.

Si concisus Styli tenor displicet, & arida ieiuni

*lacrimis vena damnabitur, haud pudet exilitatē in-
genii fateri, immo cum Lyrico deprecari.*

Non mihi gratiæ

Facunda cultis verba leporibus

Velint propinare, & sacratos

Eloquio grauiore fontes.

*Vt in rebus sic in verbis, magnum parsimonia
vectigal est, ipse ego à Natura ita constitutus ut
nec rerum grande dispenaium facere possim, nec ver-
borum velim.*

*Imitatus sum plerosq̄ Neotericos. Emanu-
elem Thesaurum, ac Albertum Ines Societatis IESV,
illum breuioris Styli facile Principem, hunc clarum
scriptis editis ingenium, ac Lechiade sua Regum Po-
lonorum gloriam asserentem. Obstrepi egi Ho-
ratiano scommate aurem vellicas.*

O imitatorum seruum pecus

*Parce precor mi bone, aut verius ignosce, si in
hac semita asequi Prodromum non concessum. Quis
ille nostras? Quis ego? Ample illi doctes, profun-
dum in religionē otium, ex professo scribendi medi-
tationibus exercitatus calamus. Ego qua manu
nunc stylum scriptorium, eadem decennio hastam
tractavi; eadem quā nunc atramentum dextera, nu-*

per sanguinem duplici Suetico globo ictus fudi. Iam
nunc inter salinarias Oeconomica villicationis curas,
sine libraria supellectile, immo sine tempore, hoc, quid
quid est, concinnaui; in reliqua tamen tanti prae-
sris ire pro magnifico habeo.

Autores in Elenchum redactos non prostituo;
neque enim apibus consignantur flores, ex quibus labo-
riose animantes colligunt mella, sufficit mellificasse.
Natos tamen Chronographos, quo de fide mea
legenti plenius constet, in margine apposui. CRO-
MERVM, BIELSCIVM, GORNICIVM, PIASECIVM,
in Germanicis CARIONEM, ac BVCELLINVM,
non tam numero quam usu commendatos. Reli-
quam Authorum grauem foliis turbam, frustra cita-
rem, licet si ex iis tum Axiomata tum gnomas excer-
pserim. Si quis alieno me dituisse arguit. Sciat
maiore piaculo eripi regna, & Usurpatores Alieni
esse, qui inuito Domino rem contrectauerint. Scri-
ptores vero anteactorum seculorum, opera sua no-
bis reliquisse non v. sui solum, sed vsui: ac veluti pro-
vidi Parentes, hanc acquisitam laboris sui heredita-
tem, in posteros pleno iure transcripsisse.

Jam vero iidem illi Amici qui in lucem prodire
imperfectiois suae conscium partum impulerunt, ac

si Patrimi circa lauacrum infantibus munuscula so-
lent, ita illi carmina benevolentis animi testes, vel for-
tè amuletum contra fascinum, adiuncta voluere.
Ambire quidem talia Vanum credidi, spernere in r-
banum, cum prudenter se quisq; contemnat, superbè a-
lios. Ne ergo ingratus viderer officii, recepi dura-
turum rependendi quandoq; affectus Mnemosynon, de
eorumdem æquanimitate persuasus, non agrè laturos
quod ad calcem operis ponantur. Non viros eruditos
à me, sed encomia ipsius mea, nimia fortè, aut immeri-
ta, post poni.

Quod reliquum est, à tuo Tribunali Lector con-
niuentem erratis incomprehensis oculum mareri non
despero. Quod si rigorosa crisi scuire in nouitium
Autorem, censentium iudicia pergunt, ut præscia
mente auguror, me non cuius Lectori, Auditori uè
placituum, ita præua obtestatione intumatum ve-
lim.

Lector, & Auditor nec mihi quisq; placet.

In Nomen
A V T O R I S

E P I G R A M M A.

VESPA mel & fel habet, velut Autor noster vtrumq̃;
Quando bonas laudat, vituperatq̃; malas;
Hoc est Reginas: Aſtreæ iura ſecutus,
Quæ, prauos punit, præmiat atq̃; bonos.

De eodem

VESPÆ nomen habes, ſed Apis meliùs tibi quadrat,
Ambæ ſi mel habent, dulcius iſta tamen.

In Momum

CAnta Mome manu, velis istam tangere VESPAM
Mella dat hæc vobis. spicula Mome, tibi.

Ad Zoilum

ZOile dente tuo, ne corpas hunc rogo Librum
Ne carpat morsu te quoq; VESPA suo
Spicula bina habet hæc, dum cauda pungit, & ore;
Et calamum & gladium, sicut & Autor habet.

ALEXANDER à Kochow KOCHOWSKI,
Patruus ex Fratre Nepoti.

IESVS MARIA IOSEPH.

HYPOMNEMATIS

REGINARVM

POLONIÆ,

A Suscepto Fidei lumine,

Continuâ serie Regnantium.

PARS PRIMA

Saluete Magni Manes,

Venerãda Reginarũ Polon: Nomina;

Ad hæc Sacra Vestrum busta, cernuus precor.

Liceat vt humili scalpello, tantorum Nominum memoriã,
in compendiosam redigere Epitomen.

Non ego leuigandi marmoris artifex,

• Aut structurarum Praxitellis æmulus,

A

Opero-

HYPOMNEMATIS,

Operosas Mausoleorum moles condo;
Sed lineamenta qualitatum, ad Historicæ veritatis Ductum,
Proletario rudis Styli carbone; imitor.

Poionus Polonis, Subditus Reginis

Votivam tabellam appendens:

Parua petunt manes, pietas pro diuite grata est

Munere;

Maiora qui possunt, robustioribus calamis aggrediantur.

Opella interim mea

Ingenua tenuitatis recognitione, acceptata erit,
aut excusata.

A sua paruitate operi commendationem.

Quid ni sperem?

Nam &, minutiora horologia itinerantibus non incommoda

Et, breues ineptiæ quandoq; placent.

Interim,

Dum è Statione prodeo:

Non Æolo ventorum prasidi, daturus Hecatomben;

Sed qui Via & Veritas est,

DEO TER MAXIMO

Humilis Nauigij Vela explicans,

Me, meaq; omnia:

Do, Dico, Subijcio.

Quia ipse facit mirabilia Solus.

D A B R O W K A

Miecislai Principis Poloniae Vxor.

* * *

 Quærneas hic Coronas Poloni,

Ex perpetuo florentis Buxi, Serta aggerite.

D A M B R O W K A V E S T R A

Roborea Virago est;

cr. f. 46

Coniugata in Serto

Mater sine flammeo:

Hæc, BOLES LAI Ducis Bòemiæ Filia,

cr. f. 44

Reprobi Patris Optima Proles,

*Vicissitudo siquidem quædam est, ex Heroibus noxas**Ex noxis Heroas nasci.*MIECISLAO Cæco Principi Polonorum
desponsata,

Non dotali Gaza, aut aduectitiarum opum cumulo;

Sed Fide CHRISTIANA,

Ditavit Poloniam.

Mirum dictu,

Olim Romanis Libertatem, Nunc Polonis religionem,

Obstetricante Muliebri;

HYPOMNEMATIS,

Illinc pudicitia, Hinc Pierate enatam,

Videre erat: Subitarijs operis

Basilicas assurgere, nouitijs Sacris exercendis;

Fana demoliri, Idola cadere, abigenda gentilitati

Pro Marzana, ac Zieuoia, Populos CHRISTO nomina dare:

Cooperante ac Symmita DAMBROWKA.

Non postrema sequioris Sexus felicitas,

Ab Vxoriam manu, e Salebroso gentilitatis errore,

reduci in Viam Euangelij Maritos.

JTA CLOTILDIS, CLODOVEVM GALLIÆ;

CHIESVNTIS Angla, Offam Saxonum;

THEODOLINDA, Agilulphum Lombardorum;

GISELLA Bauara, STEPHANVM Vngariæ;

R E G E S:

Proscripta Idolatria, CHRISTO lucreantur.

Cum prius **HELENA,**

Constantino Imp: Fil:, tenerrimum Religionis desiderium,

Instillasset.

Etiam DAMBROWKA

Grande Polonij Hæmisphærij Metheoron,

Dum discussis Paganismi tenebris, Lucem Sancti Euangelij

Præfert;

CRISTO POLONIAM peperit.

Non iam vobis Poloni, ad Romanos fastos recurrentum,

DAMBROWKAM

Noua Apotheosi, in Sanctorum numerum relaturis,

Poloniæ Vestræ Apostolum faminam,

Audit aternis Chronographorum fastis, consummata:

Sanctitatis, etsi non Solennizata.

Hæc

P A R S P R I M A.

Hæc pietate facunda M A T E R,
BOLESLAVM Chrobri Primū Poloniæ Coronatū

Regem, enixa; meruit:

Gr. f. 46

Vt cui viua, Regio Diademate redimiri non contigit,

Huic mortuæ, Cumulum Coronarum,

Posthumâ gratitudine, Christiana posteritas aggereret.

Ita persæpe DEVS TER MAXIMVS

Per sequiorem Sexum Summa operatur

Moritur D A M B R O W K A

ANNO HOMINIS DEI. 974.

I V D I T H A I.

Boleslai I. Regis Polon: Vxor

Adesdum Rediuius Apelles,

Nō trāsmarinis coloribus, inūctæ mulieris Vultū;

Sed ad Simplicis antiquitatis Normana,

Viuam probi oris effigiem, daturus.

Quid enim prodest, mutuata à Corallio rubedine purpurari?

Aut cerussata facie, gemmeum candorem mentiri?

A 3,

Qui

HYPOCRITIS,

Qui Liciscarum, aut Laidum mos
O MATRONÆ!

Forma bonum fragile est.

Imbre, aut procellis, decussas videtis in mœnijs incrustationes;

Virtus, veluti murus manet immobilis.

Innatum id Vestri Vitium, an temporis, haud affirmem;

Nisi quod priscis sæculis ignoratos fuisse fucos,

cr. f. 46

Patet Exemplo IVDITHÆ.

Hæc,

GEYSÆ Vngarorum Principis, Filia;
BOESLAI Chrobri Regis Poloniæ, Coniunx:
Prima Reginarum fuit.

Vtinam ad hunc Archetypum norma sequentium:

Nam Cælum magnum aliquid præstat, dum incipit

Pietas, Modestia, Clementia, Amor populi,

cr. f. 54

Augusti Vultus Lineamenta sunt.

Vetustissima Cassinatū D. BENEDICTI in Caluo mōte Colonia;

Tum & Siciechouienne Monasterium,

Prima Lapidis à Reginali manu iniectione, optimæ Reginae

Pietatem testantur.

cr. f. 59. Patritij Iuuenes, nouissima pœnæ exempla meriti.

Iustitiarj Ensis inscio Rege subducti;

Clementiam celebrant.

Sciente, & gaudente viuere eos, quos præcipitātius, damnauerat.

Felix Regnum, ubi non irritat scelera, coniuuentia;

Et Lenitas cum Iudicio: retundit quandoq; rigorē pœnarum

Con-

Consummata in eo gradu IVDITHÆ felicitas;
Dum quantum ipsa à Seueritate abest, tantum Maritum
ad Clementiam flexibilem, nanciscitur.

Quam bene possessos mariti affectus disponit.

In Diui ADALBERTI, Martyris ac Præfulis, *Cr. f. 49.*

Ab interfectoꝝ Prufsis, redimendo corpore.

Rependit quoq̃, iusta lance DEVS.

Vt quæ cooperatrix egregij facinoris Marito fuerat,
In consortium quoq̃; Noui Decoris assumeretur.

C O R O N A T A

A N N O C H R I S T I 1001.

Cæteroquin, BOLES LAI ac IVDITHÆ

Nobile Coniugium erat;

Nisi tanti Herodés, ignauum Filium genuissent:

MIECISLAVM,

Moritur IVDITHA

Sub tempus Secundi belli Rossiaci

A N N O Æ R E C H R I S T I A N Æ 1018

Cr. f. 59

Adeo, *felicitatis humanae genium raro sibi constat*

Et, fortuna ubi grauida

Aut abortum facit, aut degenerem prolem.

Largitur.

R I X A

Miecislai Regis Poloniae Vxor.

Quorsū Grammaticorū per Antiphrasin Strophæ?

Propria rebus Nomina danda sunt:

R I X A Quid nisi R I X A?

cr. f. 50. Hæc Hezonis Erenfridi, Comitis Palatini Rheni Filia,

Ambitiosus Theutonum Sanguis;

Cum dulces Aquæ Salsedinem contrahât, vbi in mare illabûtur.

Hæc à Rheno Veniens,

Maluit innati fastus, quam modestiæ populorum,

Quorum Regina meminisse,

Ita non semper animum mutat, qui Cælum;

Arcanum tamen non vulgare

Vt Cerui noua quotannis cooptant Cornua: Ita

Regnantibus, ad genium populi mores accomodandos

Non genus externum, sed ingenium, & forma Viuendi displicet.

cr. f. 51. Coronatur R I X A An. Ch. 1025.

Neq; Sacrum Diadema, elatæ mulieris composuit animum,

Vt nec frena aurata, efferum equum,

Despicatur Maritum, contemptui Polonos habet.

Donec supra Republicam, ac virum se ferens; Exi-

P A R S P R I M A.

Exilio tandem coerceretur.

Cr. f. 61

Nam, qui Virtutis amore, corrigi non uult;
Formidine pœna adigendus.

R I X Æ tamèn

Quaten^o Regina, piguit Polonos; Quatenus matris nequaquam.

C A S I M I R V S quippe R I X Æ Filius, Cr. f. 66.

Ex amaro Scribite dulce pomum, (cum tamen malū mala gignat)

Extinctis cum pulsa Matrè odijs, Popularium Amores

Prouocauit vsq; adeò,

Vt eum nec Cluniacensis Tesquæ latebra;

Sat occuleret.

Amor hic Polonorum fuit, non necessitas;

Vt quem nascendi ordine spreuerant,

Electiōnis serie quærent:

Vbi ætas adest, ex se, non Genio Matrīs, regnaturum.

Natiua hæc Sarmatici candoris propensio:

Successionem directè nolle, nisi Electiuo Iure confirmetur.

Post hæc R I X A,

Quasi Sufficeret Optimum Polonis Regem genuisse,

Antequam Exul, deprædatrix Poloniæ fuit.

Dum, expilato Thesauro, Coronas aufert. Cr. f. 65

Quæ, quatuor fuit, Trium literarum dici, meruit:

Emptam ex Spolijs Poloniæ Salefeldiam possidens.

MORITUR ANNO CHRISTI 1046.

Adeo nihil proiectè malum est; quod vsui esse non possit.

B

D O.

DOBROGNIWA
 ante Maria,
 Casimiri I. Regis Poloniæ Vxor.

✻   ✻   ✻

Vos omnes,

Quotquot inflammando calibatu, Apostaticas faces adfertis,
 Excucullatos Verices, subdentes Trimonij iago.

Paucis volo;

CASIMIRVS noster,

Mundo mirus, non tamen Exemplum vobis
 Violati voti reis;

Hic,

Ex principe Exul, ex exule Monachus, ex Monacho Rex,
 Ex Rege coniugatus.

Nubit **MARIÆ,**

cr. f. 68

Wofodymiri Rufforum Monarchæ, Filix,

Constantinopolitanorum Cæsarum Nepti,

Totum Orientem ea affinitate Poloniæ annexurus;

Nam, *Vicinorum Amicitia potentia firmamentum:*

Annunte Benedicto IX. Oecumenico Orbis Christiani

Præside,

Ab

Abeo cui ritè Soluendi ac ligandi Clauis Credita sunt,
Vos ne Dypthara quidem consulto.

Iam verò M A R I A,

Non amplius eius nominis vsurpatrix,

Quod BENEDICTA in mulieribus gessit;

In DOBROGNI EWAM commutato,

Ne Maiestas appellationis, promiscuo vsu vilesceret.

Bene habet Poloni,

Qui Cultum M A R I Æ Theotocos, ad literam vsq; obseruatis.

Grande piaculum Filiabus Polonia:

Diuinissimæ M A T R I exæquari, Nomine.

Neq; te DOBROGNI EW A nostra, abdicari cum Schysmate

Nominis, panitebit: Si Regis Cælorum M A T R E M

Venerata, humili abcessu, pro M A R I A

Mitem-Iram te, nominari siueris.

Vtinam Reginæ Polonia Omnes Mites-Iræ;

Efferuescente Maritorum affectu: Oleum igni subtrahentes.

Coronatur DOBROGNI EW A, An. Ch: 1041. *cr. f. 68.*

A Stephano Toporæo Archipræsule Gnesnensi.

Quatuor illa Filiorum Parens;

BOESLAI, VLADISLAI, MIECISLAI, ac OTTONIS, *cr. f. 70*

Quintam præterea filiam, SVETOCHNAM

Vngariæ Regis consortem, genuit.

Sed ô *parientium non semper lata sacunditas!*

Vtinam Primogenitus, luniores sorte moriendi anteuertere:

Non vidisset dolens Mater, funestum Antistitis

Pastoricidium.

Et si, sepe fit

*Vt pariat, prauos bona mater alumnos;
Et mala sepe alit, Sanctos Mater ubere natos.*

*Quod tamen in maiori natu doluit,
Iunior pensauit.*

*Cuius felices in regimine successus vidit,
& grandæua adulto benedixit.*

cr. f. 75. **Moritur Annorum plena An. Ch: 1079.**
Tantum ætatis non victura nisi. Mitis-Ira fuisset.

Wisława.

A N O N I M A

Boleslai Audacis Regis Polon: Vxor.

Meruit proiectæ audaciæ, Rex **BOLESLAUS**;
Vt, qui Sacratum Præsulis Verticem, ferro violare præsumpsit;

cr. f. 85. *Nouus Actæon ipse, à canibus deuoratus;
Vxorem suam Historicorum calamo, decollari faceret.*

*Omnes, quicumq;, tangere Christos Domini audent,
Ante Diras, cruda deuorat obliuio.*

*Itaq;, & Vxor Pastoriciæ Anonymè posita;
Cum adulteræ nomen non reticeant Annales:*

Loquax namq;, per se, peccatum est; Ac ut a sono vocali,

Reper-

Repercussa Echo reboat;

Ita, Regum Scelera, clarisonum Tintinnabulum.

Izaslai tamen Kijouiesium Ducis filia fuit;

Cui Wizeslauæ nomen, solus Bielscius largitur

Reliqui truncatam nomine volunt.

Miccislaum ea filium enixa, octennio post Patris abitum;

Superstitem;

Vixisse patet, Mortuam constat;

Qualitates ignorantur.

Ne mirere Lector, Reginam Poloniae sine capite;

Quia sine Nomine.

Adempto namq; Sacri Diadematis vsu, Occulit Caput,

Ne Reginam esse, & Diademate carere

Pudesceret.

Non opus maleficis campana:

Sua ipsorum facta, sonitum edunt.

*Izla ducis
Xig 294
Bielscius*

I V D I T H A II.

Vladislai Hermanni Prin. Pol: Vxor.

Et quis, optimam coniugem, coronam viri nō dixerit!

Amissum Regij Capitis Decus, resarcientem

Inuenit

B3;

Vla-

Vladislaus Hermannus;

Poloniæ, Abrogato Regio Iure, Princeps:
A Vicina gente, felicibus auspicijs lectam, ac delectam,

I V D I T H A M

Vratislai Boemorum Ducis, ac Adleidis è Regia, Vngarorum
Stirpe, Filiam;

Fæminam

Augmēto Eccl: Decori Poloni: Populorū leuamini, mariti Solatio,
Natam.

Comitatus Krobie

Quod opimo Censu, Comiteretur Ecclesiã Cracouiensem, ipsa fecit;
Grauibus exactionib⁹ vt eximeretur Populus, ipsi debuit;
Nomen Polonum, vt per Orbem inclaresceret, perfecit:
Princeps Coniunx, ne in Matrimonio sterilis esset, per
ipsam effectum.

Ite, legati Poloni,

Ex Voto Peregrinabundi;

Donec in Narbonensi Gallia. à Diuo Egidio non reiectis
precibus;

Cr. f. 84

Principibus Vestris Filium,

vobis magnum Boleslaum;

Efflagitaueritis.

Decennis quippe IVDITHÆ Sterilitas;
Velabat Lasciuientis Zbignei, natalium vitium;
Nisi à DEO datus BOLESLAUS, obtinuisset.
Vt non solum Reginam, sed Matrem quoq; Almam,

Iuc. -

Iuditham; Veneraremur.

Nec ultra ambigendum;

A Cælo dari, aut negari, Parentibus Solatia:

Quæ dum multi petunt, Non omnes sciunt quid petant.

Audit Cœlum supplices legatorum preces,

Fæcundatur bellaci partu noua puerpera,

Diutius victura; si non genuisset.

Breues Optimæ Matri Deliciæ:

Nisi quod Elephāto, decem annis grauidæ, Elephantem genuisse
Sufficit;

Etiam hæc parturiens Desideratissimā Sobole conspectâ:

Dum Filius Oritur; Mater moritur.

Gr. f. 87

Rebus Polonis Theriacam,

Quæ è Venenatis confici dicitur, datura.

Ita, disruptis Nubibus, decidunt fulmina;

Et, ignis, dum eliquat aurum, carbones consumit.

Moritur IVDITHA. A. Ch. 082.

Dum extendit manus ad pauperes, Nosocomijs, ac Orphanotro-
phijs plangentibus:

Vti diuitum, ita Matrum, misera conditio;

Quibus, suis bonis frui, diu non licet.

Z O P H I A

Vladislai Hermāni Priñ: Polō: Vxor II.

☼   ☼   ☼
Accendat Hymæneus novas faces,

Malum est homini esse solum.

Cælibes olim, descriptis pœnis, à solitaria vita coerciti,

Quidni ij, iterata vota reculent?

Quibus, à mutuo Coniugij bono, charitate, suaue iugum est

Bona Vxor, amissi per peccatum Paradisi, recõpensata;

Ac, in hac ærumnosa vita, primum Solatium.

Quid si,

Non Vxori (*quod tamen est quãdoq; malũ necessariũ*)

Sed ipsi nubas Sapientiæ?

Vt nupsit Vladislaus Hermannus

Z O P H I Æ,

cr. f. 85 Henrici Quarti Romanorum Imperatoris, Sororis;

Salomonis Vngarorum Regis Relictæ,

Viduus, Viduæ.

Non aliter successuro coniugio, nisi de pari.

Ma-

Male illis,

Qui Silicernium ipsi Sunamitides adoptant;
Mox prædam Iunioribus relicturi.

Peius illis,

Quæ capulares Anus, superinducunt Iuuenta feroces Viros;
Non blanda manu, sed fuste depexæ, Veneri litaturæ,
Diris deuotæ, Antequam Mortuæ.

Z O P H I A Viro coættanea,

Trium Filiarum Mater, Polonis Venerata,
Diutinâ commansione marito fida:

Humanis abit. Anno Ch: 1103.

Nullo Encomio à nostratibus scriptoribus celebrata;
Sat tamen Laudum habitura, vbi non vituperatur.
Neq; sæculo, in narrandis Heroicis factis, ieiuno,

Succense Lector;

Intenta tunc factis Polonia, Literarum incuriosa fuit;
Diuerso præsentis Sæculi tenore;
Quod abundat literis, facta desiderantur.

Christi

ZBI-

Z B I S Ł A W A
Boleslai Crywousty Prin: Pol: Vxor, I.

✽ ✽ ✽
Paranymp̄hi Poloni,

Aptate pompam, Magnifico muneri Parem;
Roxolanum Gynæceum, paciscendæ Sponsæ, inuisuri.

Interim,

Dum annulum, huic manui transmittendum, peritus artifex
fabrefacit;

Iam Z B I S Ł A W Æ nomen, maiorumq; Ceras,
Pretioso imprimens Metallo,
Alios ablegare mandatarios placet.

Expectandum tantisper:

Donec veniat cum Signatoribus auspex

A Romana inquam Curia

Cui si profundo obsequio, applaudit Sarmaticus Orbis,
Portæ inferi, non præualebunt aduersus eum.

Quippe Z B I S Ł A W A,

cr. f. 94 SWENTOPEŁCI Kijouiensium Ducis Filia,
Ex WŁODYMIRO Monarcha Rufforum, descēdente Linea;
(Vnde & DOBROGNEWÆ maiori Amitæ, Sanguinis Origo)
Sobri-

Sobrina Sponsi,

ac Soror Coniugis sui erat.

Sed Utinam non allaboraret, sub Canonistarum relaxationibus,
Contrahentium Sedulitas.

Speciosa nimis est, iniqua petentium Præsentio;

Ita expedire.

Pōtiffices tamē Romani, Patres Christianitatis sūt;

Filijs quandoq; ad improbanda annuentes:

Ideo conceditur, non Benedicitur.

Adest Myſta, ac confanguineas manus ſtola ſtringit

BOLESLAI, ac ZBISLAWÆ;

Affini Sanguine Sat iunctas:

Si ſe-iungeret, non improficuè in publicum bonum facturus.

Parentibus raro cum Solatio,

Proli nunquam proſperè, ſucceſſuris tædis.

Amantibus tamen præſentia, non futura in animo ſunt.

O Cæce Amor, dolorem non Solatium pariturus!

Ex hoc Matrimonio:

cr. 95. VLADISLAVS Monarchiæ natus, deſtinatus exilio:

Sciri ut poſſet, ex vetitis coniugijs, nunquã ſecũdari prolem.

Neq; licuit diu coniugibus Societate frui,

Bellis intento Boemicis Marito;

Moriente ZBISLAWA, A. Ch: 1108:

Intempeſtium Amorem, præcoci Fato ſuccidente.

Nam, quæ arbor, citius fructus profert,

Citius amittit.

A D L E I D I S
Boleslai Crywousti Prin: Pol: Vxor II.

✻ ✻ ✻
Pater Patratus,

Decidua ad imos vsque talos Toga,
Velamine, infulisq;, Romanum in morem indutus;
Eburneo Scipioni, Pacificæ Ramum Oliuæ, prætendens,
Præeat.

Hic,

Vbi cū fecialib⁹, Germãorū, quos Heroldos Imperij vocāt,
Congressus:

(Nam, vt studia pacis, ita Munia belli
Suis gradibus, ac Officijs distinguuntur)

Hilce, obuios prior affatur.

Quandoquidē Germani, nec insuperabilis virtus Polonorū,
Nec fortuna Principis Nostri, deniq;, non clades ipse
Vestrum: Libidinem in vobis supprimunt bellandi;

Ea saltem consilia,

Que Paranymphe Marte, ac pronuba Bellona adferimus;
Saniozem mentem duint; Recon-

Reconcilient irritatos acerrima hostilitate Animos:

Connubij lura.

Et hæc, in sanguineam Procellam, eruptura tempestas;

Noua affinitate dirimatur.

Sponden ne?

Cr. f. 105. Adleidem HENRICI Imperatoris Vestri Sororem,

BOLES LAO Polonorum Principi?

Hærent ad hæc Collocutores anxij, ac præ gaudio obrigescunt:

Nam, *vehemens quandoq; affectus, stuporem inijcit;*

Donec quæ petitori ipsi erant, Quantes propositis Subscribunt;

Ac quô

Diuurniora duplicis nexus ligamina forent;

CHRISTINAM Cæsaris Filiam,

Impuberi **BOSLES LAI** Filio,

Obstringendis eo additamento Polonorum Animis;

Pactis adiiciunt.

Dos dicta,

Inter ytramque gentem, cessantibus armis,

Generalis Pacis institutio.

Non imprudenter facturi Germani,

Si in Canino Cæpo, cõgressum; præsens colloquiũ anteuertisset.

Verum, *promius in fœdera cõeunt, perpessi, armorũ damna, strada*

Non iam Roma iactet Sabinas suas, *Linino*

Congredientium hinc Patrum, illinc Maritorũ, iclus inhibêtes;

ADLEIDIS Nostræ:

Longè clarius Exemplum; vt quæ, non fecerat bellum,

Finiret.

C3

(Diu

Diu sterilis illa, ac planè desperatæ fœcunditatis
Deliberabunda egit, an mater esset; metu Priuigni Regno natâ;
Donec resoluta mente post decennium,

CASIMIRVM, BOESL: MIECISL: HENRICVM, ac CASIMIR: alterum
Cr. f. 199

Filios Pariens Quinq;,
Vltra quàm Horatios Roma;
Monomacho Fratri, obijceret
Non magis itaq; multiplicibus Triumphis, quàm filiorū numero,
Felix BOESLAVS.

Victorijs nomen Polonum celebre fecit,
Filijs Thronum Sarmaticum stabilijt.
Nisi quod, *nimia quandoq; fecunditas, arborum, ramis onerosa.*
Et, *pluralitati liberorum si Regna partiri velis;*
Rumpas, non diuidas.

Non malè quispiam, picto Horologio, indidit Lemma;
Vni reddatur: Regnis apprimè quadrans.
Iam verò ADLEIDIS, tam de Polonis merita quod plures;
Quam si nullum genuisset Filium.

Circiter Carnis Soluta Ergastulo A. Ch: 1140.
*Male Humanis ingenis consulxit natura, quæ seu supra,
Seu infra Vota, alea cadat, cum Cælo rixantur.*

CHRISTINA

Vladislai II. Principis, Poloniae Vxor.

Ad hanc, neq; Piramidem, neq; Colossum,
Sed exesum vetustate obeliscum:

Quotquot prærogatiua sexus abdicata, Vxorum.
Subiacetis Imperio;

Euirati Mares, Date nomina.

Vac?

In cuius Summo apice, Hercules:

Seposita claua, ac Nemæi Leonis exuuijs, fibra laxata;
Heroidi Iolæ,

Dispensat Stamina, concinnat Glomos, fusos subministrat;
Ex monstrorum Domitore, mancipium.

Insuperabilis siquidem, post duodecim exantlatos labor;
Multeri non subijci.

Paulo infra,

(Cr. f. 129)

VLADISLAVS CHRISTINÆ suæ, Imperijs obnoxius,
Et cui non Amor, non odiū, nisi indita, & iussa,
Connisa CHRISTINA.

Vc;

Vt, quia Imperatoris Filia erat, Mariti quoq; Imperatrix esset.

Quæ dum subiacere debuit, supra se posuit:

Ac, præiudiciosum Histeron-proteron fecit.

Viri equidē, si ad Tirannidē defleunt, per momēta ac gradus,

Tirocinium crudelitatis deponunt.

Mulier, ubi seuire incipit, in Superlatiuo pessima est.

Læuri Principes,

Patrimonijs exuti, post appetiti; bello amantis Fratriæ effectum; experti.

Quos miseros fecit, vt supplices haberet;

Reiecit supplices, Iterum miseros factura.

PETRVS Dunin,

Illud Sæculi sui dec^o, elinguis ac exoculat^o, demētiā ostēdit.

Verū, poterāt immiti manu erui Oculi, aut excīndi līgua

Viro egregio;

Innocentia, ac fame perennitas, excīndi non potest.

Ilte Seneca, inuenit suam poppeam.

Poloni,

Conclauibus, aspectu, ministerijs abacti, addictā Reginā testātur;

Nihil liberis pectoribus grauius, quam contemni.

Satin? Salua Pudicitia an Christina vixerit?

Sub iudice, Lis est:

Cr. f. 125. Nisi exprobrato DOBISSIO, Diuinij Iocus, suspicionis

Rima intromissus; locum fidei in vulgo faceret.

Nam, rumores plerumq³, multum à Vero trahunt;

Vt nebula à humore.

Et, affinis est, violentiæ, Libido.

Quid

Quid ad hæc, stipes VLADISLAUS?

Vt, à paruo Echiope Elephas, ita ille, ab ïbelli ducitur, muliercula;
Cæcorum in morem: Vbi ducenti libuerit, protrudendus.

Protrusit equidem,

Porrigenens perditionis pomum Vxor;
Non iniustè, vt qui, virum se non meminerat;

Monarcham obliuisceretur.

In exilium, cum vxore, liberisque eiectus;

In exilio, cum sua consultrice, mortuus.

Moritur CHRISTINA, A. Ch: 1163. *cr. f. 116.*

Aldemborgi in Germania.

Quàm verò multi, Prioratum hunc;

Et quod, pro Capite, Vxoribus Suarum, constituti sunt:

Vilius Primogeniturâ, Esau perdidierunt.

Sed quorsum turba ruis?

Vniuersorum describendis Nominibus?

Qui non masculè Vxoribus subijciuntur?

In suffecturo, in Obelisci Base, spatio.

Qui tamen illi,

Ex supposita Alphabetica Literarum serie, noscendi.

A b c d &c. &c. &c. x y z. &c.

si quem contra naturæ Ordinem, seruitutis pudet;

Excute iugum, & Erubescce,

Aliter Ouum D.D.D.

ANASTASIA

Boleslai Crispi Principis Polō: Vxor.

En, gratum oculis vestris Decorem,
O Puellæ!

Crispam Venusti Principis Cæsariem,
Non ascititia hæc, sed natiua BOLES LAI Coma facit.
Ut, quemadmodum, à glabro vertice Calui;
A prætumido ventris gestamine, Crassi;
Ita hic, à Cincinnis suis, vocitetur Crispus:
Laboriosum hoc Capitis Decus.

Quo tamen Hamo, oculi Fæminarum maximè capiuntur:
Viros ostendit, ac discernit:

Etsi, ferro capillum adurere, non planè virile,
Ac, Empritiis pilis superbire, vanum fit
In modum Noctuarum, quæ intus strigosa, marcidæque,
Superficie tenus plumarum congerie, intumescunt.

Hac formæ elegancia,
Venustissimam Tori comparem allexit.

ANASTASIAM,

WSEWOJODYMERI Principis Haliciæ filiam;

Matro-

Matronali tamen pudicitia, formam superante.

Res prodigio Similis, pulchritudinis cum honestate Sympathia:

Ut ille ait. *Lis est cum forma, magna pudicitia.*

Eminuit utroq; ANASTASIA, ut dubitaretur: honestasne
pulchritudini? an pulchritudo, honestati prædominaretur?

Hoc

Concordissimum par coniugum, sine qua re la vixit;

Correspondente Animorum harmonia:

Nolle dominari, & velle subijci;

Quæ nisi adlunt,

Malè coherere dextras, etiamsi rudem cõstringas, non stola.

Alterum mutui amoris incitamentum, Proles:

*Quæ ubi à Deo data, ab utrinq; conglutinatis affectibus,
constantissima fidei, vadem, dat accipitq;.*

Felix utroq;, nostra

Fæcunda Mater, concordissima Coniunx,

Amata, & Amans;

BOLESLAVM, BOLESLAO, gignit:

Sed dum alterno partu, gratū marito pignus, edere satagit

Obstetricante non Lucina, sed Libithina;

Pro natalitio epulo, Agape dedit.

Moritur ANASTASIA, A. Ch: 1158. *Cr. f. 134.*

Accessit materno funeri, maioris natu filij, præcox fatum;

Geminato doloris ictu, cor BOLESLAI feriens.

Ita, indiuidua calamitarum concomitantia est.

Et una aliam trahit.

HELENA
Boleslai Crispi Principis Pol: Vxor II.

Cur ita solitariè, vitam traducis BOESLAE?
 Ac principalis Tori Coloniam, Orbam pateris?
Maritando Monarcha,
Si author displicet alius, intima saltim acceptanda consilia.
 Urgent Fratres, petunt, suadent,
 Omnia Principibus ad famam, & necessitatè Regnorù, dirigenda?
 Quid ni, Connubia?
 Quæ, inter priuatos ex placito, inter Principes ex usu,
 ac commodo Publico, sanciantur.
 Accipienda Vxor est,
 Fundâda Liberis Domus, parâda præsidia ex Amicis Polõ:
 Tu ipse, quò pluribus munimentis insistas:
 Precario regnat sine hærede Princeps. Nemo non reueretur
 eum, in cuius circuitu Filij, tanquam nouellæ Oliuarum.
 Unum habens, nullum habere putes.
 Sapiiculè hanc Vnigenitorù segetem, Fatû in herba opprimis.
 Itaq; BOESLAUS,
 Quia, (facile boni salubria admittunt consilia)

Nubie

Nubit HELENÆ,
ROSCISLAI Præmislien: Ducis Filix;

Cr. f. 134

Quæ:

Eliminando veteri veriverbio,

Dos est uxor, Lites;

Quò strictiùs animo, corporeq; vnita coniueret maritos
Patrio Rufforum Schysmati, Palinodiam canit.

Huius Cai, non aliter Caia;

Heresis quippè ac Schysmata, vlcerosum Apostemma;

Diuortiaris animis, si coniungunt Corpora,

Insiciunt

Verum vt, nihil in humanis stabile reperias;

Coniugum,

Optimè conuenientes Animos, Quos Deus coniunxerat;

Separat Fatum.

Morienti BOLES LAO, optima Coniunx, Oculos claudit;

Proprios inundans fletibus.

Nam, *quæ tenerius dilexerimus, acerbius deslentur.*

Orbitas etiam omni fortuna ictu maior est.

Et, prout quisq; eminentius stetit, ita calamitosus cadit.

Ac, magnæ miseria, magna felicitas Soror.

Orba igitur ac Mæsta HELENA,

Explet magnum Diem. A. Ch: 1167.

Civite

E V D O X I A
Miecislai Senis Prin: Polō: Vxor L.

* * *
Huc MATRONÆ,

Manibus date Lilia plenis;
Ac, vno die natis, periturisq;, floribus, Rogum cōspergite.

Quam transitoria vita humana Catastrophe:

EVDOXIA Documento.

Sacra Pagina informat. Dum aabuc ordire succidit me.

WSEWOŁODYMIRI Ducis Halicien: Filia,

ANASTASIE BOLES LAI CRISPI Vxoris Soror,

MIECIS LAI SENIS Principis Maioris Poloniae, Vxor.

Euanidum momento sidus, Breues Mariti Principis Amores,

Pullæ vestis, vtriusq; Aulæ occasio,

Fuit.

Sesqui Anno Coniunx, perpetuum desiderabilis,

Prolem Marito non genuit, mærorem reliquit,

Præmaturo Obitu id agere visa;

Vt degradati Viri ærumnas anteuertens, sufficiens alteri

Locum daret.

Alijs

Aliis quippe modesta placent, molesta aliis.

Et, pleriq̄, carpere rosas abnuunt, aculei s̄ pungi cauentes.

Extingue iam Cupressinas faces Marite,

Hæc Pyra, vorace flamma non eget;

Vixi coniunx, aduersum te cum fide:

Et, quem dederat cursum fortuna, peregi.

Abij maturè, non Polonia modo, sed vitâ.

Cælum citiùs coloniam habitura.

Iniquè accusat Fatum, qui celeriùs metam attigit.

Moritur, mirante, simul ac plorante, MIECISLAO;

Anno Ch: 1144.

Abite MATRONÆ:

Et ex meo rogo, hoc hortamentum, capite; Rogo:

Reliquas virtutes, vtcunq̄, faminis dissimulari,

Castimonia gloriandum.

GER.

G E R T R V D I S
Miecislai Senis Prin: Polon: Vxor II.

* * *

Requisitus olim Diogenes,
Quodnam censeret tempus magis aptum, vxori ducēdæ;
Doricè respondit:

Iuueni inquit nondum, Seni nunquam.

Senex tamen noster, non iam pruriente Canitie, sed moribus,
 Aptat Hyemem messi; id est: prouectam ætatem, nuptijs;
 Nisi mores magis, quam anni, Senile nomen indiderint.

Dum, Sociam Tori capit,

G E R T R V D I M,

Gr. f. 111

Bellæ Vngarorum Regis Filiam,

Ex Auriferace Regno, Fodinas habiturus.

Sed posterioris sæculi felicitas hæc, abstrusos sub terra
 Thesaurus, in Poloniam illâc, transportare.

Eccur tamen per dissitas Orbis plagas, quæritat Coniugia?
 Costam fortè, in formatione mulieris ademptam,
 Quæsisse dixerim,

Nisi vero similis sit,

Toties Regno pulsum, iterumq; receptum Monarham, Subsidis
 Malè fundatæ dominationi, à Soceris Generisq;
 Inuestigasse.

Siqui-

Siquidem Polyticum Dogma est. *Coniungi duos, ut
coniungantur Plures.*

Multiplex tamen Praxis, raro Verum aphorismum ostendit:
Inter tamen exilij mala, benè Concors GERTRVDIS;
Ac, aduersum Calamitates Æquanimis;
Exemplum *Vxoribus* dedit: *Maritorū qualemcunq; fortunā
Tolerandam;*

Eoq; vultu Austros, quo Fauonios, accipi debere.

Duorum Filiorum Mater fuit, Gr. f. 133^a

OTTONIS ac STEPHANI;

Quæ,

Toties, in hoc Theatro Orbis Poloni, Maritum permutatē
Scænas videns:

Ærumnosæ vitæ, finem præelegit.

Valedixit Orbi, A. Ch: 1158.

Non amplius Comica Princeps,
Cui, potior Tragædia Fati, visa est.

E

ADLE.

ADLEIDIS

Miecislai Senis Princ: Polō: Vxor III.

✻ ✻ ✻
 Quid ita baccharis Trigame Senex?

Itane decrepito delirare placet?

*Intensior cupidinis Arcus est, Quam vt Senili manu
 apè torqueri possit.*

*Ac, tot annorum, effeta vires, malè cum Venerè luctantur.
 Quæ bello est habitis, Veneri quoq; conuenit atas;
 Turpe, senex miles, Turpe, senilis amor.*

MIECISLAV stamen, nomine, reque Senex,
 Martis simul, ac Veneris Pullus
 Inferit dextram, puellari manui (inuisum credo pignus)
 Neosponsus Senex,

Gr. f. 133.

ADLEIDI;

Friderici Romanorum Imperatoris, ex Sorore Nepti,
 Iterum iterumq; , recidiua Coniugum funera:
 Nouo Hymænao solaturus;
 Fatali sibi Ternario, vt, qui esset

Ter

Ter Monarcha, Ter Marit, Ter Exul.

Tres Orbis plagas, affinitatibus complexus;
Rusiam, Hungariam, Imperium.

Tres Filios Gignens,

Toridem, ex tribus Filiabus, nanciscitur Generos;
SAXONEM, LOTARINGVM, ac POMERANIE DUCES.

Quid ultra Polygame?

Fossores viscera terra scrutantur, ut Aurum eruant:
Ita, tu, vxores alias defodis, Nouas dotes effossurus.

Define, sat ter Delirasse;

Nisi quarta Proserpina placet.

ADLEIDIS tamen,

Inter pleraq; infortunia, & Ciuile bellum numerauit;

In quo:

Vulneratum Maritum, doluit; *Gr. f. 154i*
Interemptum BOLBSLAVM Filium, fleuit;
Ademptam Monarchiam, indignata est.

Itaq;, illa

Nec laudari debet, nec vituperari potest,

MIECISLAI Mariti ferocia;

Seu benè, seu malè facta: Vxoris obumbrante,

Lucis vsuram deponit. A. Ch.

Confidera Lector,

Vitã humanam esse vti Sertũ, varijs florib⁹ variegatum;
Ita hanc, nunc aduersa, nunc prospera, interpolant.

H E L E N A

Casimiri Iusti Principis Polõ: Vxor.

✻ ✻ ✻
Æquus olim arbiter Paris,

Adiudicato Veneri Pomo; HELENAM mulierũ formosissimã,
Coniugem, fortitus est.

CASIMIRVS noster, IVSTVS quoq; fuit;
Pomum tamen, an pro sua HELENE dederit, ignorat
Sarmatia.

Nãm, quia, empta Lædeæ coniugis Societas, ideo vilior;
Carior, Roxolanæ nostræ; quia, non vendibilis.

*Amicitia siquidem (si fas dicere) merces,
Seu emas, Seu Vendas, enorme Sacrilegium.*

Nisi, quod palam est:

Fertilissimam Sarmatiæ portionem Roxolaniam,
Martij populi Seminarium; Pænu belli ac pacis,
Diu, & acerrimè cũ Polonis conflictatã, donec positis armis,

per

per fœdera Sacra profanaq;, amicitiam, bellis diuturnis
Permutasset.

Dirimentibus arma, vel fecialibus, vel Paranymphis,
Quid non fecit Polonia, in eo cum Russis pugilatu?

Sudauit, & alfit.

Eo fine, desponsata CASIMIRO

HELENA,

WSEWOŁODÆ BEŁZENSIVM Russorum Ducis Filia; *Cr. f. 137*
Vt, bellorum imbres Sanguineos sissetemus, inter Consanguineos.

Hæc IUSTI nostri, non INIQUA Vxor;

In mores Coniugis, immigrauit

Placida, Prudens, Modesta.

Vt enim, ad exemplum Regis, populus;

Ad normam Præceptoris, discipuli;

Ita, ad mores Mariti, Vxor se conformet:

Non aliter, nisi ita vnum Corpus factura.

Vir caput est;

Hoc, si aliquando laborat, aut insanit, patiuntur membra.

Quid ni ringatur vxor, Marito quandoq;, deerrante?

In capite rationis sedes,

Quid? si hic Sol, suas Ecclipses patitur,

Ideo, Regione & Sphæra sua, exturbandus?

Ea HELENÆ morum norma fuit;

Modestiã Amorem prouocare, in Certamine

mutuæ charitatis.

Iustus enim, vt Sacra pagina infir, Septies cadit; *Cr. f. 132.*

Semel noster,

Sed illa, Amorem Zelotypiæ præhabens,
 Sustinuit tulicq; , sine querela, ac iurgio;
Contentiones quippe, male corrigunt Animos, imò accendunt
Ut flatus ignem

Huius tamen Matrimonij CASIMIRI ac HELENÆ pignora,
 LESCO ALBUS, CONRADVS, ac SALOMEA fuere:
 Prior modestiâ, posterior Sanctitate, illustres;
 Medium, sua, aut vxoris crudelitas, nobilitauit.
 Iam vbi, fatali taxico, CASIMIRVS sublatus,
 LESCO filius, ex ratione annorum, habenis impar
 HELENÆ Matri, Regni, Filijq; , cura, incubuit;
 Secundum Polonis, post Vendam exemplum:
A muliere gubernari.

Qui RIXAM expulerant. Poloni, HELENÆ se subiiciunt;
 Probatoribus HELENÆ, quam RIXÆ moribus:
Non tam femineum Imperium perosi, quam personam
Imperantis.

Verum, lubrica muliebris Dominatus via est.
Imbellis à seipso sexus, quid, si in lapsum impellas?

Gr. f. 160

MIECISLAVS siquidem,
 HELENAM blanditijs, Lesconem crepundijs, delimens;
 Ter personas mutare, coegit.
Non omnis quippè, nec semper, femina vulpizat:
Ad inania pauida, Ad incerta credula;
 A leuiro namq; , ac Filij Patruo
 Seducta,
 Facile fidem habuit, pollicenti ac minitanti,
 Acq;

Aeque, imprudens dum timet, ac dum credit:

Donec Fato,

Ad aeternitatis Porticum, euocaretur. A. Ch. 1221.

Scire expedit,

Virorum famam atrius decolorare astutiam, quam faminarum.

Nam, *viri à vi dicti, aut virtute.*

Mulier quasi mollior, dum manu nequit,

Non ita magna infamia, peccat;

Si vulpem induit.

GRZYMISŁAWA

Lesconis Albi Principis Polō: Vxor.

*In occisi nonnunquam Leonis faucibus, mellificatae apes
Fecerunt, ut de forti egrederetur dulcedo.*

Nam, *nisi fracto nucleo, nuce potiris.*

Prius ferro sternendi, Russici Exercitus erant,

Captiuandi malè fœderatæ gentis Duces;

Ut, post atrox classicum, Nuptiale Carmen caneretur.

Ecquis putasset bello captiuæ Filiam?

Victorem vincitum, in Triumphum Amoris ducere

GRZI-

cr. f. 167.

GRZYMISŁAWAM,

Iaroslai Ducis Rursiæ F. eliberandi Patris lytrum,
Staturæ pacis Rursiæ vadimonium.

Neq; tum Lelio opus erat,
Impediendis inter Massanissam nostrum,
Ac Roxolanam Sophonisben, nuptijs,
Copulantur, imo conglutinantur;
In binis corporibus, concordissimæ mentes.

Vsq; adeò,

Vt, dum bonam prolem proferre optant, Sanctos genuerint.

*Quid non operaris Concordia,
Discordia cuncta pessundante?*

Hoc plusquam Gordio modo, colligatum Par.

Heu?

Atrox Pomeranici siccarij discidit manus,
In balneis Gassauiensibus, interempto LESONE, cr. f. 173.
Vulnerato letaliter HENRICO Silesiæ Duce,

Iste, ab ingratitude ictus;

Supra mensuram aliorum, crescentis Aulici,

Vt, opimior pastus, calcitrantia redat iumenta:

Ita, nimia munificentia Regum, efferat beneficiarios.

Crediderim equidem,

Dum, lauantis mariti Facum, GRZYMISŁAWA audit,
Nescia tolerandi:

(Vt sunt, molles in dolore mortalium animi)

Lumina, in geminos lachrymarum fontes, resoluisse;

Ablu-

Abluendis moesti cordis amaritudinibus;

Iam verò, nouum Polonia instaure Orphanotrophium,
Quo Orba mater, cum minorene filio BOLESIAO,
Crudeli Tutoriæ Conradi Patru, eximatur :

Qui,

Fratriæ infests, nepoti imminens, Reipubl: grauis,
Iustum Hæredem deprimit, se, vt inuasor attollat,
Matri Filium eripit, Filiastro Monarchiam vt adimat;
Enormi ausu,

Regni hæredem, & Principis Matrem,
Optimus Tutor, Czÿrscij carceribus includit. *cr. f. 178.*
In quo ergastulo, animosa Herodis cum filio clausa,
Hisce paruulum suum affatur :

*Nihil est mi puppe quod apprehendas, ac ita deploratam Status
tui fortunam arbitraris: dum paterno Solio exutus, intra
hos Cancellos subsistis, ferendum nolis velis patienter est.*

*Quippè, vt horologij cursus, manu humana impellitur, aut
retinetur. Ita suprema potestas, qua supra Reges est,
Citius aut serius, Habens Regnorum, tradit, aut adimit.*

Patruus est, Potentior est.

Ferenda iniuria, aut dissimulanda ;

*Donec Diuina ordinationis edicto, te quoq; Principem
Capitolium Polonum ingredi, placebit.*

Inter hæc tristium, lætorumq; miscellanea ;

In manibus Religiosorum, quos dilexit ;
Inter gemitus egenorum, quos sustentauit :

Dolorem populi, quem blandè fouit :

Extinguitur Zauichostia.

F

Anno

HYPOMNEMATIS,

Anno Ch.

Benè Precare

*Numerosa Diui FRANCISCI Assisati Familia, Fundatricè
tua: Quæ nouos Christianæ pietatis Colonos,
E Pragensi inducens municipio,*

Fecit;

*Vt per Poloniam, in vinea Christi, non laboraremus
operariorum inopia.*

Approbat mundus, quod dicit Ecclesia;

Famineum sexum, deuotum.

HEDVIGIS

Henrici Princ: Polõ: ac Silesiæ, Vxor.

✽   ✽   ✽
Ætas hæc, Sanctorum est:

*Ac, vt fatali quadam reuolutione, steriles annos,
successiua compensat fertilitas;*

*Ita, per sæculorum seriem, non modo alij homines,
Sed mores recurrunt.*

Diua HEDVIGIS documento;

Cuius

Cuius Sanctimoniam,
 Non generis fastigium, non Purpuræ fulgor,
 Concusserunt.

*Inter mundi illecebras, Ac fortuna fallacias,
 Quæ sæpè malorum irritamenta sunt;*
 Immobilis stetit.

Illæ, BERTHOLDO Croatiae Duce, ac Moraviae Marchione,
 Genita; *Cr. f. 167.*

HENRICI Barbatæ Pol: ac Sil: Duc: Coniunx;
 DEBORA Poloniae, aut meliori lure
 SIBYLLA Sarmatica;

Futurorum præscia, prædicensq; sed, quæ funesta
 Vaticinia, à Domo sua ordiretur:

Marito, Filijs, Nepotibus,

Dolenda prædixit; Prædicta aspexit, visa non doluit.
 Octauum mundo miraculum, constantissima Mulier
 Non iam Sypillæo marmore, sed caucasæa rupe
 Durior:

En, in Gassauiesi Conuëtu, Maritus enormiter læsus, *Cr. f. 178.*
 Ad mortem adigitur;

Quid ni timorata Vxor Præficam agis?
 Aut pullo Syrmate inuoluta, funebres planctus cies?
 Vt, solito mundus Libithinæ litare solet;
 Hoc doloris ariete, HEDVIGIS immota.

Post, CONRADVS Filius.

Dum ferus adolescens, feras confectatur; ferali lapsu,
 Equo excussus interit;

HYPOMNEMATIS.

Gr. f. 161

Si mater es, illachrymare!
Aut, dic Næniam!

HEDVIGIS immota.

MOX, HENRICVS pius,

Subsidium generis, Ditionum hæres,

In campis Legnicensibus, pro gloria Crucis, contra
Gr. f. 187. Myriades Scytharum, acerrimè depugnans, occumbit:

Mater, sicco oculo aspicias!

Non ploras!

*Non licet (inquit) aduersari Ordinationi Altissimi
Ita volentis, ac lubentis.*

*Proruite Viri, turres, ac mænia, mulier: quæ sui
Victor est, Fortior est.*

*Quid ni verò mundum vicerit, quæ naturam vicit?
Imò utrumq; calcauit;*

Faciliùs Deo vacatura, abiecta mundi Sarcina.

Valete estimata mundo crepundia,

Personata transitoria felicitatis Scana,

Magnificum nihil.

Tu mihi Trebnicia SALVE,

Læta, Libensq; Licitor,

Solium Claustro, Tyaram velo, Purpuram Cilicio,
Permutatura.

Intrudantur aliæ monasterijs; hæc seipsam intrusit:

Gratioribus Deo votis, ubi spontanea.

Male plerumq; etiam Deo seruiunt, coacta ingenia.

Ita

Ita HEDVIGIS abdicans terrestria, cælestibus assumitur.

Anno Ch: 1243. Sepulta Trebniciæ. *Cr. f. 190*

Quod candens Liliū,

Dum, viginti tribus post mortē annis, odorē miraculorū spargit;
à Clemente Rom: P. M.

Contubernio SS. adscripta.

Disquire quiuis, (nàm extra captum meum est)

Ærumnæ nē, quas in Matrimonio constanter tulit.?

An Monasticæ vitæ rigor, quo, ad miraculum eminuit?
Sanctitatem consummauerint?

CVNEG VNDIS

Boleslai Pudici Principis Pol: Vxor.

Huc, quotquot fautores, Coronata pudicitia agnoscit;

Mentem Animosq; intendite.

Magna Trium instituuntur Parallela,

Ex traditione Historica:

GRZYMISŁAWA bona, Melior HEDVIGIS, Optima CVNEG:

Ista quod genuit, Hæc quòd natos nō doluit, illa quòd nō peperit;

Tres, tria ex coniugio capientes:

Vna dolorem, Altera angorem, Tertia lætitiã;
Siquidem,

GRZYMISŁAWA Ærumnas matrimonij pertulit,
HEDVIGIS Experta abdicauit:

Cunegundis Elusif.

*Inspicite Matrona lancem, quam non omnes peperisse iuuat;
Sapè, in hoc statu Matrimonii, ut, in Gallicis Nuptiis,*

Vinum non habent:

Ac, extemporaneum solatium, innumeras parit amaritudines,

Gr. f. 182

Cunegundis, seu Kinga,

Bellæ quarti Vngarorum Regis Filia,

Cum BOLESŁAO pudico, in sacra fæder... scendens,

Sororia magis, quàm vxoria dilectione conuixit.

Prouocate Symphoniaci, molli cantu, Coniuuarum hilaritatem,

Ac, inundante mentes Phalerno madentibus mensis;

Libentur pocula faustæ Veneri,

Istis, castissimum par, non eget.

Siquidem BOLESŁAVS,

Gr. f. 210 Quam modo fæderatam Tori sociam accipit; Eandem
perpetuò conseruandæ Castitatis, impultricem habet:

De die homines, De nocte Angeli;

Ad apparentiam coniuges, in spiritu separati.

NOR sola iam CÆCILIANA Harmonia, mulceat cælibum aures:

Dum, & sonorum KINGÆ Castitatis barbiton,
amulo facto, vocaliùs audit.

Nam, egregia facta in priuatis laudantur. In Principibus
personis, pro Miraculo habentur.

Proceres Poloni,

Offerte

Offerte nouæ nuptæ munera, vt mäter sit:

Asi Deus, pro illa, vobis donum offert; vt Virgo maneat,
Vt salem habeatis, euiscerare Hungariam necessum.

Hucusq; insulsa Polonia,

Cr. f. 198.

Nisi condiendæ salem CVNEG VNDIS mirificè impetrauisset;

BOCHNIA primum, A. Ch: 1252:

Post,

VIELICIA, A. Ch: 1309.

Circiter

Pandunt celatas opes, & CVNEG VNDINA parapherna,

Suppetunt tot annis manibusq; ;

Dehiscit eruto sale terra, struicibus grandiorū arborū, fulciēda;

Superpositis tabulato, velut oppidis, pomerijsq; ;

Mirabiliori opere, quam pensiles olim, Babiloniae horti;

Vt, metuendum quandoq; sit,

Ne, ad Centrum terræ penetret fossor, vbi sedem inferni aiunt;

Aut perterebrato Elementi corpore, Antipodas

intrōmittat, in nostrum Orbem.

Hæc Aurifodinæ, hæc cornucopiæ,

Poloniæ sunt;

In dotem à fauente Cælo, Castissimæ Principi elargitæ.

Documentum Reginis,

Plura illi Patriæ debere, vbi viuant, quàm vbi nascantur.

Neq; satis CVNEG VNDIM, in sæculo castè vixisse,

Claustrum placet;

Cr. f. 230.

Molli purpuræ insuetas manus, religioso Gausapi inuoluendo:

Donec, optimæ vitæ, felicissima coronis mors esset.

Moritur in Monasterio Sandecensi:

Anno Ch: 1292. Sepulta Cracouiæ.

GRZY-

GRZYMIŚLAWÆ statu, HEDVIGI vita, par;
Castitate, vtriq; potior.

S A L O M E A
Colomani Regis Galliciaë Vxor.

*Hactenus aduena Sanctitas folio Polono præsedit,
Nunc natiui flores germinant, Externis Thronis
Sanctos daturi.*

D. S A L O M E A

Gr. f. 109. Ex linea magis quàm seriè, Principum Poloniaë;
BOESLAI Pud: SOROR, COLOMANI Galliciaë Reg: Vxor;
Dum, Polono Principi, Hungaria Coniugem, Pari nexu
Polonia, Hungariam obligat:

Virginem, pro Virgine, imò Sanctam, pro Sancta redditurã;
Commutatuum quippè Ius est, quid pro quo dare:

PRO CVNEGVNDE, SALOMEAM.

*Felix Vicinis Regnis negotiatio, Sanctitatem mercari;
Non in omnibus vundinis, venali ea merce.*

Hi Coniuges, ex pacto iterum

Vocuum sibi indicunt, concessã voluptatis continentiam;
Neq; conseruandã castitati, Eremitica latebra opus;

In sæculo, vnà, Domo, Mensa, Toro,
Integerrima Castimonia viuunt.

Cum tamen,

*Liberiores intuitus, sermonum familiaritas, commansio,
attactus, oscula deniq̄, pereuntis, ac iam
Morituræ Virginitatis, sint indicia.*

Soleata ne, animorum vestrorum, coniuges, est firmitudo?
Quæ in hac lubrica, fragilitatis humanæ
glacie, non cespitat;

Aut extra mortaliū sortem positi, humanis ignib' non æstuatist!

O Rara, ac mira, Purpura felicitas!

Cui, ferè quæ libent, licent.

Verum triplex Delta, insidiosum huic Phænici virtutum,
Castitati;

Vt enim, arridet pastus farinarum gliribus,

Ita Dæmoni,

Diuitiæ, ac delicia, pro culcitellis sunt.

His ille libens incubat, in his volutatur:

Quæ vtrâq̄; aularum essentialia,

Ad se pertrahunt, sequacem Dæmonam,

Vt Magnes ferrum;

Qui, à primis mundi Cunabulis, virtuti hostis;

Leui inculcat susurro;

Induere Byssò SALOMEA,

*In Vita eius
Fol. 36.*

Ac, contortum capillamentum, in cincinnos resoluè,

Si placere Marito non curas, saltim, te ipsam vide.

Sapientiæ Caput, Gnosti, Zeanton,

G

En

En Diaphanum, & nusquam mendax speculum;
Hoc referente, scies, quid Deo obruleris.

(*Ineptiunt quandoq; Sancti, & leuiuscule labi, perfe-
ctionis pars est*)

S A L O M E A.

Fragili in vitro, suam ipsius miratur formam;

Vt candor oris, æmulatur niuium albedinem;

Vt innocenti rubore, suffusa genæ;

Scintillant gratissima luce, oculorum sidera;

Venusta labia, eburneis dentibus, pro vallo;

Aliorumq; membrorum, dùm in imagine attenda, hæret:

Sensit, periculosum consequens esse;

Proponi formam, & exponi pudicitiam.

Siquidem COLOMANVS è venatu reuersus, eo habitu deprehensam;

Stupet, miratur, deperit.

Reuiuiscunt subiecto fomite, emortua flamma;

Dum faciem venustam aspicit, facem sentit.

Iamq; præsentigne, priora relaxabantur vota,

Castitas, Coniugio cessura;

Nisi, SALOMEA,

Tàm; incircumspecta nuper, sui miratrix, quàm nunc, depre-
hensa fraude victrix, fracto speculo; stratagema eludens;

Nihil, inquit, agis Marite,

Si tot annis seruata Deo promissa, vna hora euertit?

Itanè diutinæ continentia laurum, momento arefcere facis?

Resume COLOMANE, Si vir es, animum;

Reddidisti vota Domino, Cur infringis?

Ad hæc, obriguus Iuuenis,

Ac si, suffusa frigida, iam iam triumphandum Cupidinem;

præcordijs, ac victoria, depulit.
 Vndè, ille, in fama, SALOMEA, in gloria;
 Vir, inter præclaros, Vxor, inter beatos.
 Nam defuncto Marito SALOMEA, reliquū dierum,
 in Skalensi D. FRANCISCI Monasterio,
 Deo dicans, Obijt. A. Ch: 1264

Liberiusq; cecinit, Ode Psalmi:
Dirupisti vincula mea, Tibi Sacrificabo hostiam laudis.
 Exuuiæ mortalitatis, repositæ Cracouiæ sunt,
 Vbi, in hanc diem, mirabilia operatur,
 Dexteræ altissimi:

Collatis gratijs, ac beneficijs,
 Ignaris, improbis, non merentibus.

G R I P H I N A

Lefconis Nigri Princ: Polōiæ, Vxor.

Non omnibus datur, adire Corynthus;
Neq; cunctis, ex pari, rem uxoriæ sortiri:
 Dispar Patruelium fatum docet,
 BOLESŁAWM, in vota perpetuæ castitatis, coniunx adigit.

LESCONEM, emortuæ virilitatis, vxor accusat.

CVNEGVDNIS, virgineum crinem, flammeo circumdat.

GRIPHINA, matronali ornatu abdicato, fertū puellare præhabet.

Diuerſa Victima,

CVNEGVDNIS Deo, GRIPHINA Aſmodeo,

Illa:

Cr. f. 115. ROSCISLAI Bulgarorum Ducis Filia, LESCONIS Nigri,

B. f. 189

Principis Poloniæ Vxor

Ostendit, non procul querenda eſſe coniugia;

Et climata Orbis, vt ſitu, ita moribus differre.

Hos inter coniuges, malè conuenit;

Mitiorè viro, quàm vt mores ſuos, ferox Tullia, probaret:

Equidem,

Adeò rigida exactrix, vxoriſ debiti fuit, vt Maritum Principem,

Palam eneruem, ac nullo in venerem auſu, accuſaret.

Commota ad malum contentæ mulieris querelas, tota viciniâ,

Nam, *croccitantibus coruis, clamofius animal famina*

Semper garrula, nunc querula.

Accurrite componendo diſſidio, vicini Principes!

Malè concordēs in lecto coniuges, rixantur, nè Domus, imò Re-

gnum fatiſcat!

Accurrunt, lanè,

Cõniuere ſuadēt, ſilere rogant, repenſurum neglecta pollicētur;

Donec dirimendæ liti, Cupido ſedatus,

Iudex datus:

Non quantum illa velit, ſed quantum iſte poſſit;

Decerneret

Ex mente Crassi P. & Longini Me: Iur: Conſult: Clarmæ

Quod ſi, debita cuiuſmodi, pœna colli puniendâ ſint;

Raras

Raras Hypermnestras, plurimas Danaides fore.

Ita GRIPHINA,

Viuente marito malè sana, mortuo Poloniæ infesta:

Quid enim mulieri salui est, prostitutâ modestiâ?

Aut quomodo integri capitis erit; quæ frontem perdidit?

Iunior GRIPHINA prurit, Senescens insanit;

Licitatur illa Poloniam, VENCESLAO Bòemiæ Regi, *cr. f. 26.*

Futili, imò, nullo vendentis Iure:

Etiam Bizantium Venditura, si Emptor præstò fuisset;

Nàm, *ubi semel à recto & equo, deerratum est,*

in præceps ruitur.

Rem emptam, dum Bòemus vindicat, sibi nociuis armis;

Gladem pro dono, accipit:

Pro damno beneficio, impropéria amitæ redditurus.

Nàm, *improborum ea proprietas est, obsunt dum benefaciunt.*

Ita GRIPHINA, nihil integri habens,

Præter inuidiam, odium, & exilium,

Quæ, in Polonia rebus compositis, cum decore viuere non tulit;

Extra fines Regni, ignominiosè mori debuit:

Polonis molesta, Bòémis contempta,

In Bòemia A. Ch: circiter 1295.

Circumforanea mulier.

Abi Lector, nec in fatum inquire,

Quid ni funus mortuæ, ducerent Poloni?

Cum illa viua, exequias Poloniæ, dare institisset?

Ita fortis in hostes LESCO Niger,

Aduersum fæminam pusillanimis:

Adeo plerisq; desunt Artes, quibus domum regant,

Quam quibus hostem superent.

HYPOMNEMATIS,

*Diuersa militandi Regula, in Bellona,
& Veneris Castris.*

L V C A R D I S

Præmislai Regis Poloniæ, Vxor I.

Nescio quid [☉] Luctificum, [☉] repercussa [☉] Echo reboat;
Querula verba edente Tumulo;

Sapè namq; è Tumba, Tuba;

O Amate, ô Dilecte, ô cordis mei Corculum!
Non modo iam Coniunx, ac Princeps, sed Domine.

Si priora amoris vocabula, in uanum iacto, saltem
Titulus officij, admonerat officij.

Ieanè in alios admissa scœlera, seuerè vindicas? Iustus Iudex
In te ac tuos coniuues?

Ducalis sanguis sum, Nobilissimæ stirpis propago;
Principis Vxor.

Vel generis prærogatiua, Vel natalium claritudo,
Coniugalis deniq; Amor;
Inuindicabile Caput, non sinant.

Ms. 204 In Principali conclauis, imò toro, scelestissimis Ancillarū
manibus, interimor.

Quis sperasset ex eo sexu sicarios! & in Gynæceo

sono-

foueri latrones !

En resperfa sanguine in lecto tuo Præmislae vestigia,

Adhucne, immemor amasse, hæsitas ?

Et, supra sexum, crudele facinus, non vlciferis ?

Hominem saltem, & CHRISTI redemptam sanguine, considera !

O quàm fallacia

Inter Amasios, dilectionis vocabula !

Aurum, Cor, Anima ;

Blandienti Marito dicor, quæ modo dilecta, iam neglecta.

Negatæ facunditatis non in manu mea potestas,

Vxor esse Principis potui, quod mater filiorum esse nõ possim.

Diuinæ Ordinationis scitum,

Abit impunè Cedes.

Eheu Princeps !

Vxoris sanguinem non vindicans, tuum fundis !

LVCARDIS est, NICOLAI Serborum Ducis Filia ; *Cr. f. 214.*

Tua Coniunx :

B. f. 189.

Verborum fædere professus es, vnã tecum carnem fore,
compati debes.

Verum in irritum verba. LVCARDIS accelerato funere effertur ;

Cui, non amplius querelis, mortales fatigare vacat :

Nisi adiecto eo,

Pernicem nimis veredum, Nemest esse, in quo & si

Malefacta præcurrant, assequitur.

At tu, mi Coniunx,

Perpetuum mihi salue, eternum vale.

Ac quo LVCARDIS tuæ, etiam post fata sinceritatem noscat ;

Nomini tuo parcat, vt absoluat vxorioidio.

Quo Facto,

Inscrutabile Arcanum legenti relinquitur ;

Diade-

HYPOMNEMATIS,

Diadema Regium in Polonia, Capite homicidæ ob fufum;
Præfulis fanguinem decuffum, in alterius, non de
pland innocens, Caput reponi.

Pænitebit tamen quandoq; PRÆMISLAE Tragici Actus;
Animam pro Anima posituro:

Talio quippè hic est, ut fanguis fanguine eluatur.

Abijt è Vita A. Ch: 1283.

R I X A

Præmislai Regis Poloniæ, Vxor II.

Itinerarius apparatus præsto fit,

Freto tamen, non terra equitabimus;

Borea lugales fuppeditante: excifa Apennini iugo arbores,
Rheda parent;

Non loris, fed rudentibus adftrictam:

Quâ, occiduis Sol, extimas mundi metas respicit, ardeant
Polonæ tædæ; in vîq; Septentrionè lucentes.

Paranda affinitatibus amicitia: quæ feu propior, feu distantior,

Nunquam extra vsum:

Hoc est, fingulare vitæ humanæ elementum.

Itaq;,

Trans maria, & fub ipfo Cimbrica Herfonesi Tropico,

Regi

Regina Polonis quæritur:

Terram Salo, coniungi crederes.

Mala amoris, cum igne comparatio;

Ignis namq̄, obuias populatus incendio Siluas,

Interueniente Unda abrumpitur:

Violentior eo Elemento Amor non flumine, non marijs sistitur;

Nihil decumani fluctus impediunt,

Leander, ad Heram natat;

Quæ tamen ea, & vnde fuerit,

Dum genus ac nomen, expresse ponere calamus horret;

A gente nobis nuper infesta, minus festum,

Quatuor Oppidorum Capirales Literæ dicent;

Rádofzyce, Ianowiec, Xiazium, & Andreouia.

Suetia tamèn oriundam dedecori non fuerit,

BIRGERI, Regis Sueônium Filiam: B. R. 208

Non in congruens visum,

Vt quæ in Salo nata fuit, in solo nomen sortiretur.

Coronata A. Ch: 1295.

Per IACOBVM Swinká Regni Primatem;

Resumpto Diadematis decore haud diu gauifura.

Septimo regnandi Mense, interempto Præmislao marito,

Nec quidquam sibi, præter nudum Titulum, ac grauè orbitatem
relicta,

Mater tamen fuit;

Vnius Filix, Duplicis Regni Regina:

ELIZABETHÆ,

Etiam Trono Cæsarum, Polonum Sanguinem illatura;

Vt ternum materni stemmatis Diadema,

H

Non

HYPOMNEMATIS,

Non iam pictum in parma, sed reale in capite, gestaret.

Ab hac Filia matri laus,

A Matre Filia,

Cætera,

Nimis quàm sterili in Encomijs reginalib⁹, Historicorū calamo,
Silentur:

Expungentibus Acta, ne pungerent facta.

Et si illud præcipuum annalium munus reor,

Ex æquo pretia rebus diuidere, ac lucidia;

Tuba in modum,

*Quæ non solùm inter lata Triumphorum: verùm etiam
inter funebria lathi in usu est.*

Abi lector, nec solum quate,

Vtinam quiescente illa, quiescerent suorum,

gentilium animi, malè Polonia, nuper

Amici.

ELIZABETH

Vēccslai Polō: & Bòémia Regis Vxor.

*H. f. 205.
Gr. f. 216*

Patrem Polonia, Matrem Suecia,

Maritum Bòémia, Alterum Imperio,

ELI-

ELIZABETH debet;

In tot partes diuisa, in quot mundus diuiditur.

In ea muliere, Animofitas Polona, Sueca constantia, eminuit:

Requisito vtroq; apprimè *Regnantibus* necessario,

Quibus, & *magnam fortunam animosè ferre decet;*

Et, *aduersam constanter expedit.*

A maritorum consuetudine, qualem habitum contraxerit,

Silent *Annales:*

Iniuriâ, ac incuriâ haud affirmem.

Conuersatio siquidem est velut officina quadam, imprimens

Conuiuentium animis, morum imitamenta.

In contubernio improborum, *difficilis bonis perseueratio.*

Malum si *virtuosis immisceas, sensim à peruersitate recedet:*

Vt era immista, naturam argenti referunt.

Huius, Prior maritus **VENCESLAVS Bòemiæ REX;**

Firmando in Polonia Regio Iuri, Hæreditarium vxoris adiicit:

Quasi verò muliebris dotis, additamenta Sarmatæ?

Fortè,

Vt fraternâ sorte Lechi, cognatæ iuncta Bòemiæ,

Eo capistro, libertatem Polonam frænaturus.

Verùm, *duo palmites, nequaquam in sūmitate coalescunt,*

Licet si ex vno trunco prodeant.

Malè coheret, cum quadrupede Bòemico,

Volucris Poloniæ Aquila:

Principes vtriq; hæc auium, ille ferarum:

Linqvit præpes Ales, pedestrem socium;

Etenim VENCESLAVS, egrè, præsidijs Bòemicis Poloniã retinens,

Gr. f. 117 Digressus Pragam, medicata potione extinguitur;
Inter malè affectos Polonos, vita securus;
Inter fidiſſimos Bòemos, eam amittens.

O quisquis Principum, salutitæ consultum vis!
 Subditorum animos generosos foue: feruiles caue!
Intra vestem ignavis sicca latet;
Vt, quisq; fortior est, non occultat ensẽ.

ELIZABETH itaq; , Vidua,
 Sperabatur ad populares reditura, ni Imperiũ, pro Regno nactus
Gr. f. 117. Germaniam Poloniae prahabuisset.

RODOLPHO, ALBERTI Rom: Imp: Filio,
 iam Romanorum Regi non vituperando
 Gradu, iteratò Nubens:

Voto non effectũ, copulatura Alemannis Patriam
 Sed Poloni, ab omni suo insociabiles,
 Pares, tolerant; priores, ferre dedignantur;
 Sociari non renuunt, Dominari cauent.

Malè etenim consulit pupille sue, quisquis illi
 potentiorẽ ratorem, quarit.

Facilius ouem lupo sociaueris, quam potentiam libertati.

Itaq; ,

Coaceruatis Regnis, coaceruatæ Curæ;
 Non tam plura, quàm securiora sequi, necessitas persuasio;
 In Germania collocatis spebus, ac rebus,
 Nudo Poloniae contenta titulo;

Nè Patriæ, inter Teutonas, obliuisceretur.
 Quoad vixit, Reginam se Poloniae vocare sustinuit.

H E D V I G I S

Vladislai Loctici Regis Polō: Vxor.

Exoticis condimentis, absolum saporem, qui inesse putāt;
Natiuorum aromatum virtutem, ignorant.

Vbiuis germinanda virtuti, haud steriles Campi;

Quid ni, in Campestri Polonia?

Quæ tamdiu Regibus suis, Thalami socias peregrè quærens;
 Nunc tandè, PIASTORVM de stirpe Principi,

PIASTAM Vxorem adoptat:

H E D V I G I M,

BOLES LAI Calissiensis Ducis Filiam,

Gr. f. 110

Secundam è nostratibus Ducalis lineæ Reginam.

Non imprudente Loctice consilio, coniugium propè ambientis,
 Ex vinitorum placito;

*Qui, non malè in seris metrici arbori, recisum à fronde farè ulano,
 aiunt:*

Nam HEDVIGIS, non fallentibus spes Mariti qualitatibus,

Fida tori socia, Indiuidua bonorum, malorumq; Comes;
 Fortunam, & exilia Mariti, iuxta habuit.

Nupture sapis, si è proximo Coniugem capis.

Nam licet omne remotum pro magnifico est: è longinquo
 cæmen conspectæ imagines, agrè oculos in ludicium admittunt.

H T P O M N E M A T I S,

Arriident externa, mox displicent;

Vernacula tibi expertus, estimantur.

Vtriusq; sortis fidus viro Achates, Hedvigis;

Debuit namq; , in tribulationis igne, recoqui aurum illud,
quod Reginalem verticem, circumdaret.

Hem quantum premitur, oneroso torculari Purpura Regū!

Antequam murice intingas,

Sudes oportet, antequam in summum felicitatis apicē, peruenias.

Gr. f. 246 Coronatur HEDVIGIS, A. Ch: 1320

Reginarum Poloniae Cidarim Antecedaneis abrogatam,

Succedaneis reddens;

In numero Reginarum Sexta, in Cathalogo Vxorū Regiarū 25.

Verūm Regum coniugia, communicatiui Iuris sunt;

Mutuato lumine, haec Sidera lucent:

Vt Cynthia à Phæbo;

Nisi aut modestia Reginas, aut fecunditas commendet Matres.

Felix populi amoribus, ac gemino puerperio

H E D V I G I S;

Nè Macedoniae, aut Gallis, magnos inuideremus, effecit:

Magnum gignendo, non statura, sed gestis

C A S I M I R V M,

Gr. f. 246 Ac ELIZABETHAM Caroli Hungariae Regis consortem;

Vt, extincta in filio, Regnatrice stirpe, rursus, ex filia,

PIASTI reuiuiscerent:

Velut ex cinere Phænices.

Mortuo post Marito, sed regnanti filio superstes

In gratiam Nurus, Diadema, ac saculum, abdicat;

Pro terreno auro, caelesti lauro donanda.

Non iam Poloni, scindite studia in contraria, Animos:

Ori-

Orientem, non occidentem Solem, adoraturi!
 Abit Sædeciam HEDVIGIS, ex Regina Monialis *cr. f. 260*
 Vbi, Septennium
 Claustrali in Secessu, prius mundi tribulationibus subactum,
 nunc religioso eliquatum rigore, redderet Spiritum.

Creatori,

Ac si, Aurum probatum septies.

Moritur Sædecia veteri, A. Ch: 1340.

Prudenter, & Christianè

Nam inter terminum supremorum, ac negotia vitæ,
 intercedere debere, preparatorium momentum;

Ex quo, pendet aternitas.

IESVS MARIA IOSEPH.

HYPOMNEMATIS

REGINARVM

POLONIÆ

PARS ALTERA.

A N N A

Casimiri Magni Regis Polō: Vxor I.

☼ ☼ ☼
Casimirus,

Patre, ac Matre Polona Satus,

Grandium in Polonia operum Sator,

Sarmaticæ amplitudinis Protoplastes,

Magnus

I Nihil

Nihil æquè maius aut grandius moliri poterat: Quam
nuptialem Annulum transmittens

A N N Æ,

Cr. f. 150. Gedimini Lithuanorum Ducis Filix,
Cui posthac Sanctissima vnio insereretur.

Nec improvidè,

*Annulus quippè, sine vnione, vnio, sine annulo, vilior est:
Vnus ab Altero pretium dat, & accipit.*

Id, à longè operante Fato;

Vt prius sanguis Vicinorum Principum misceretur; antequàm
binæ gentes, in vnum corpus coirent.

Neq; in Nouæ nuptiæ assignanda dote, laboratum diu;
Suffecit Amicitix ratio, namq; *Sinister nuptiarum auspex*

Pecunia,

Cui dandæ ex pari, nec Lithuanis posse, nec Polonis velle,
aderat:

Nàm Gedeminus Pater,

Si cætera bellicoso viro deessent, Duodecim filiorum
numero succinctus;

Expetendam Socerorum manum ostendens, Amicorum
Numerum, pro nummis dabat.

CASIMIRVS etiam,

Non in pondere, aut mensura dotalem Gazam, sed humanis
Capitibus exolutam, libens recipit:

Reseratis hirrienci Cardine Mamertinis postibus,

Cr. f. 150.

Dimittuntur Captiui;

Quos nuper hostis Lituania interceptos, nunc Amica
Poloniæ offert.

O grata

O grata Cælo negotiatio!

In qua sanguinis humani pretium, auro antehabetur!

Si vnquam,

Gratulatur Principi suo, Polonia, auspiciatum connubium,
Bonis Auibus initum;

(Aquila namq, Regina auium pronuba)

O redditos Ciues!

Quibus eliberandis, exhauriendæ erant Regni Opes,

Aut pereundum miseris:

Nunc insperato, redduntur Patriæ desperati;
Lytrum exolvente Hymenæo.

Igitur A N N A,

Postquam Ciuicam meruerat, gratus Polonis hospes;

Sacro Diademate, ornatur:

Anno Ch: 1333.

Cr. f. 261

Quæ dotes animi fuerint?

Noua Terspichore fuit;

Aut cælestem mulierem dicere fas esto: vt quæ inter Sym-
phoniacorum choros viuens, cælestium Sphærarum *Cr. f. 262*

Imitatrix esset. namq;

*Hæc Phæbus, Phæbiq, Soror Duce, & Aurea Cali
Astra suos agitant constanti fadere motus.*

Sed mors Amusica planè;

Chordas rupit, Barbiton exculsit, & funesto saltu,

Choragium feretro excepit.

Hæc Magni Coniunx,

ELIZABETHAM Filiam genuit, BOGVSLAI
Pomeraniæ Ducis Consortem; cuius posthac proles,

CAROLO Rom: Imp: desponsata,

Cr. f. 276

Domum Cæsarum optata fœcunditate propagavit :
 Celebritate nuptiarum memorabili.

*In quibus præter Cæsarem Sponsum, ac Tredecim maiorum
 gentium, externos Principes, Quatuor Coronata
 Capita coepulari vidit Polonia; Mundus audiit;
 Posteritas, pro miraculo accipit.*

Insociabili Statu Regio,

Ac velut montes, nisi conferantur, extra congressum esse,

Cr. f. 168

Moritur ANNA, Ch: 1339.

Sepulta Cracouiæ.

Abi viator,

Ac opinionem eam ex animo euellas, necessum ;

Dotes Principibus in numerato non querendas :

Amititia ære utilior.

H E D V I G I S

Casimiri Magni Regis Pol: Vxor II.

In hoc Hypomnemate, Reginarum Poloniæ,
 Ac si, in mundo.

Non vnius Ideæ, omnium vultus, ac mores.
 Tam pijs viraginitibus intermixtæ, Clementes, Magnanimæ,
 His

His iterum feroces, imperiosæ, deliræ,
 Rursum alias, dum formæ venustas commendat:
 Alias sua deformitas, contemptas reddit.
 Nam in hoc Prothesantis mundi Theatro, graues Actus,
 Comicis proscenijs, interpolantur.

MAGNO nostro Sublata Fato, ANNA
 HIDVIGIS, HENRICI Landgrauij Hassiæ Filia, Cr. f. 164
 Toro substituitur;

Multum moribus, dispar, ac forma:
 Nam prior inter modulantium choros, Ouans moratur.
 Hæc, in collachrymantis Gynæcei planctibus, vitam traducit;

Vix aspecta, despecta:
 Illa, Musicis, hæc, præficis immista,
 Non illata è Hassia dotis, cumulus profuit;

Imò docuit:
 Amorem conjugalem, nunquam probè pecunia emercari
 posse.

Sequior forma, coniugum seiunxit animos,
 Quæ liberalior, blanda est conciliatricula animorum;
 Ac eburneum hoc detrimetum:

Illicit Amasios, vt carnes Nisum
 Damnet quiuis formam, ac fragile vitrum vocet.
 Inperspicillis tamen, iuuandæ oculorum perspicacitati,
 Vtimur eo tenui, ac perlucido;

Quidni forma?
 Quæ Iuuetutis illiciti, virilitatis pabulum, senectutis solatiū est.

Tiresias, & Argus cœant;
 Ostracismo deformitas damnabitur.
 Ea ex ratione, rarus inter Coniuges Amor. Cr. f. 165

CASIMIRVM, & HEDVIGEM;

Concefferim sanè Coniugia Regum, non qualitate formæ,
Sed Utilitate Publica metienda.

Verùm ex hominibus Reges, quò adigas

Vt ament, quæ oderunt:

Equuleum, ac tortorem da, nil proficis.

Cor. 7. 45: Fessidit Romanus ille Octauiam suam, etiam HEDVIGEM

CASIMIRVS;

Ille, donec perderet, hic, pelleret.

Siquidem HEDVIGIS,

In Zarnouecense Arcetum Semota, tot Amicæ

illicite Mariti amplexus, inter se partiri vidēs,

Non semel se ipsam, in Soliloquio allocuta.

Me Miseram,

Adeonè inelyte Principium, vilis tibi sum? ut turri
inclusam teneas. Si conuictus Vxoris displicet, saltim

aspectum non nega Formam si reprobas, aut mihi
natura nouerca fuit, aut tibi Philtra pellicum oculos
fallunt. Fruere itaq; nihil moror; Rochiciana tua
amplexibus, ac ad vsq; recutitorum feces demissus,

Cor. 7. 45: gratari perge: Si cætera desint, Hæster te tua Asuerum
faciet, simul & interempto monitore Propheta Herodem

Crede tamen vel non amata Coniugi,

Illiciti Cupidinis faces, denigraturas magni Nomen.

Itaq; HEDVIGIS, inter ærumnas doloresq;

Integerrimè Acta vitâ;

Nàm

Nam plerumq; *optimè, in calamitatis Schola, virtus docetur.*
 Terno Zarnouecij Lustrò commorata,
 Vocante Patre, non renuente Marito,
 in Hassiam abit.

Carcerata in Regno, Exul in Patria;
 Biennio post abitum naturæ debitum Soluens.

9. f. 274

Anno Ch: 1358.

Turpis non est, cuius faciem verruca, deuenustat.

Si more placent,

*Nequaquam laudes, quæ virulentiam, superficiali
 pulchritudine tegit, ut glacies fatidas aquas.*

H E D V I G I S

Casimiri Magni Regis Polõ: Vxor III.

Non ex Delphico Tripode,
 Sed, ex prudentiæ promptuario,
 Oraculum;

*Cuncta Principibus, ad immortalitatem Nominis
 generisq; dirigenda.*

Turrita templorum culmina, & spatiosarum arcium munimina

in a.

HYPOMNEMATIS.

inanimati claritudinis testes sunt.

*Ex lumbis succedens posteritas, ære perennius monumentum,
Nullum solidius firmamentum soliorum,*

Quam ubi successor non in incerto:

Ac in Oculis Patris Æneæ, paruus Ascanius ludic.

Hæc curarum potissima CASIMIRO,

Ducta HEDVIGE,

Gr. f. 274 HENRICI Glogouiensium Ducis Filia,

Prolis excitandæ;

Piaftiadum nouissimus, ac gestorum claritudine

Magnus Rex,

Defectu Masculæ Prolis, infelix Pater;

Acsi, emorientis scintillæ fulgor

In negatam felicitatem, vt filios habeat, nititur:

Frustra,

Vt gramina ac herba, imbrium inuitamento prodeunt,

Ita à cœlesti manu, plantantur nouelle

in horto coniugij.

*Errat qui sine concurrentia primæ cause, sibi
fecunditatem imputat.*

Vah?

Fructus hic vafræ Veneris, per illicita succedentis,

In licitis sterili

Vsu atteritur ferrum, Veneri, Venus nocet.

Prædatur illa Annos; mox Annorum præda;

Ignis ligna consumens.

Mater

Mater attamen HEDVIGIS,
 Duas filias enixa, duplici cura cor Patris affecit;
 De Mare Successore,
 Et filiarum orbitate.

Quorum grandævis liberi optantur?
 Nisi, vt perfunctorij Patres, breui cum crepundijs suis
 deliciari, morte derelictos exponant, crudeli tutoria,
 Vix non Tyrannidi.

Claude marito, mæsta Coniunx oculos,
 Ac extremis codicillis, breuem censum, Tibi, filiabusq; *Gr. f. 179*
 recipe;

Felicioꝛ mater, si tam intempestiuè fæcunda non fuisses;
 Vos quoq; miseræ sæmellæ,
 Regno Paterno extorres,

Piastæum sanguinem nimium ne iactetis: imò vitium ma- *Gr. f. 189*
 talium, cogente Tutore profitendum inuitis est:
 Beneficium habituræ quod Comiti Ciliæ vna, altera
 Romerino Duci, in consortium extrudetur.

Cur ita?

Exigit condignas vltrix Rhamnusia pænas,
 Ac tarda Nemesis,

Hic infelices locat, vbi olim Feliciani Filia, à Patre
 Vestro malè locata fuit.

Sed, Thymanis velo obducenda tanti Principis Acta,
 Sat pænarum,

Et triplici coniugio, tres gnatas genuisse, nullum marem.

Moritur HEDVIGIS, A. Ch: 1375. *Circiter*

Postquam omnia decora Poloniæ, cum tanto Marito

K

Sepe-

Sepelijt,

Piaſtorum maximo, & nouiſſimo,
 Verùm, ſecreta hæc temporum reuolutio,
In ordinem mortalitatis nati, admittimus poſteros;
Cedimus venientibus:

Piaſti ceſſant, Iagiellonidum ſæculum imminet;
 Quibus extinctis, ruruſum PIAſTO-IAGIELLONVM Regimen eſto;
 Ita diſponit ſublunaria æternus ille
 Prouidentiaꝝ oculus;
 Qui, ſupra nos, ſi vult, poteſt.

ELIZABETH
 Caroli Regis Hungariæ, Vxor,
 Regni Poloniæ Regens.

✻ ✻ ✻
 Hûc ploratrices anus,
 Quotquot admoto cæpe, oculos, in ſterum erudiſtiſ
 Conductitias non negate lachrymas;

ELIZABETHÆ,
 VLADISLAI Lokiet. Regis Polon: Fil:

CAROLI Regis Hungariæ Vxori,
 Regni Poloniæ Regenti, parentaturæ.
 Piaſtorum hoc occiduum Sidus, ſed erraticum;
 Laudatiſſimorum Maiorum degener proles,
 Congruentior ſaltatrix, quàm Regnatrix.
 Nàm, quò longiùs à fonte promanarunt aquæ, eo ſunt
 turbidiores.

Non iniquè pungenda calamis, calamitatis
 Polonæ auctrix,
 Pro funebri laudatore, accuſatorem ſtylum ſortita;

Q V Æ,

Filium vno Regno contentum, duorum incapacem, li-
 bidine Dominandi incendit:

*Quia affectum hic cunctis alij flagrantior eſt,
 Vt cruda licet ſi ligna, ſubiecto fomite ignem concipiunt,
 Ita nemo cupiditati moderari ſciuit, quin ubi
 ſuaſor adeſt, non laxet frenum.*

Q V Æ,

Vicerex in Regno Poloniæ, CASIMIRI Fratris Fili-
 abus, in Vngariam abductis, immeritarum exilio, *Cr. f. 286*
 noui Principatus initia fædauit.

Pignus illud Piaſtæi Sanguinis, ex oculis Polonorum
 ſublatura: reſtinguendo in ſubditis, amati
 Principis deſiderio;
*Expedit ſiquidem, (ex moderno Polythæorum ſenſu,)
 Antecęſoris obliterare memoriam, nè præſentia
 comparatione vileſcant.*

Q V Æ,

Sarcellites Vngaros, gentem etiam inter amicos rapacem,
 K 2 Vſq;

HYPOMNEMATIS,

et. f. 290 Vsq; licenter grassari passâ, ut præfectus Arcis
 KMITA, tumultum sedans, interimeretur.
 Nunquam carius Hungaris fanum consticit,
 Centum Sexaginta interemptorum,
 Emercatum sanguine.

*Conducite Principes, externorum Stripatorum cateruas,
 Regnantibus Polonia,
 Argiraspidium phalange firmior custodia,
 Popularibus circumdari:*

QVÆ,

Lithuanis Scithisq; subita irruptione Poloniam vastantibus,
 grassantium armorum strepitum, symphonia eludens;
 Vbi Barbari solitudinem fecerant,
 Illa pacem appellauit.

Inteatum olim Saulem, decachordos mulcebat Cythara,
 Nunc delirantem fæminam,
 Premente hoste, musicorum solatur concentus.
 Eheu crudeles nimum delicias!

*Harmoniâ eiulatum premere, ac in sanguinis humani
 profluuio, Arionem citarizantem Delphino uechi,*

Hæc, in improuidam regentem accusationis capita;
 Transmissis leui quærela venialibus,
 Mox risus, in funere, materia:

Dum nolentes moereri Præfica, sub pullorum Syrmatum
 inuolucro, fictis lachrymis, veros cachinnos substituunt.

INTERIM,

Tubicinibus, Siticinibus, Vtricularijs,
 et. f. 290 Emortuale carmen exsibillantibus,
 Coqui,

Coqui, Cupediarij, ac Celariorum
Promi-Condi,

Instruunt multa dape mensas,
Pro lethali, lætum Agape daturi,
Octuagenariæ choraçæ, ac perpetuæ saltatrici.

Moritur, Anno Ch: 1381.

Gr. f. 294

Abi Lector, subter te est, quæ, supra te fuit;
Grauem credo, superiectæ sibi telluris, lebam experta;
Quam toties pētulanti pede, Saltatrix concussit:

Ac scias oportet,

*Binum faminarum delirium esse, equè stultas,
dùm eis nascuntur, ac denascuntur dentes.*

Amphion dulciuocus, & Archymagirus Libo,
Dom: ac Reg: suæ Munificentissimæ
Poni cum dolore F.F.F.

ELIZABETH
Ludouici Regis Polō: & Hūg: Vxor.

In Amita , quid licentiosior viuendi ratio;

K 3

In fili-

In filiastra, quid illaudata educatio peccauerit,
In vtraq; , habes Lector.

ELIZABETHA,

Nomen quinimo ipsum, si bifariam diuidis,
Potiorem partem Elizyis campis, deuotam præferunt;
Posterior à vili olere mutuata deriuatione,
intitulatur :

Sed vt hominis, ita nominis mala partitio,

Insulsè deuotum caput Cælo ferre,

Caudam terra partiri;

*Nemo duobus Dominis seruire, nemo luci & tenebris,
exdiuidi potest:*

Nec HELIZABETH,

Hæc CASIMIRI Cuiavien: Ducis ex Filia Nepos, *cr. f. 127*
HELIZABETHÆ Reginae Vngariæ Amitæ alumna, STEPHANI
Bosnensium Regis Filia; LVDOVICI Regis Polonia:
ac Hungariæ Coniunx.

Bini Tituli Regina, Reginarum albo inferi poscit,
Saltem nomen eius, in arcta pagella maneat;
Quæ nunquam in amplissimo Regno mansit:
Imò neq; fuit.

Auorum Patriam inuisuram, fortè Aureū pomum distinuit;
*Quod olim quodq; ab Hyppomene iactum, insuperabilem
Atalanta velocitatem stitit.*

Ac, quoniam per oculos intrat Amor,

Venerata magis quàm amata, Polonis ELIZABETH,
Duo illa Coniugij pignora, edidit;

MARI-

MARIAM & HEDVIGEM Filias,

In spem binorum Regnorum genitas,

Quarum prior SIGISMUNDO CAROLI Imp: Filie
desponsata, dotalem Vngariam sortita est.

Poloni,

Ab auro Coena libertatis tenaces,

Junio rem accipere maluerunt, Innuptæ maritum
Electione quæsituri.

Èo HEDVIGIS Fato,

Vt non Paternum Regnum illa, in dotem secum cui-
quam daret, sed cum marito acceptam Poloniae adnecteret.

Neq; vehemens Polonis cordolium erat,

Qui HEDVIGEM Filiam obstinatissimè venerabantur,
Matrem HELIZABETHAM ignorasse;

Q V Æ,

Inuisi generi inimica Socrus, fundando muliebri Im-
perio, pactas filiae nuptias irritas diu habuit;

Generum modò armis, modò aduocato Æmulo,

Prosecuta:

Cr. f. 299

Nàm non violentius in appiaria vrsi irruunt,

*Quàm Femina prægustata Dominatione in apicem
rerum fertur.*

Quidquid illa vult, valdè vult;

Non modus, non terminus, non medium

Cupiditati Mulieris.

SIGISMUNDVM generum non recipit,

CARO-

CAROLVM Mariti nepotem, per sicarios tollit,

Ne ex-Rex ipsa Reges ferat;

Ita in generum inclemens, In Filiastrum crudelis,

Æquè in se crudelissima:

Ultrice Nemese, innoxij Sanguinis pœnas repetente,

à Præfecto Croatiae

Armis oppressa, Dominatione exuta, Aquis submersa,

er. f. 139

Miserrimè periit. Anno Ch: 1386.

Rapido flumine, extinguente, immodicam dominandi sitim;

Reliqua Bonifimani annales dicent:

Eius laus potissima, Hedvigem genuisse.

Non disparibus itaq; alumnae ab altrice moribus,

Dispar fatum utriusq; fuit:

Ita sapissimè mala institutio, natalibus praeualet;

Et facilius candida denigrantur, quàm atra candida aueris.

D. HEDVIGIS

Vladislai Iagiellonis Regis Poloniae,

ac Magni Ducis Lituaniae, Vxor.

Tres inclitæ orbis gentes, memorabili instaurâdo

Tri-

Triumpho, Symbolum faciunt;

HUNGARIA, Cunas pro triumphali curru datura,

POLONIA, Euinciet tempora coronario auro,

LITVANIA, Cataphractum suū quadrigis iūget.

Prodit Triumphatrix HEDVIGIS,

LVDOVICI Polonorum ac Hungarorum Regis, tum &

ELIZABETHÆ, Stephani Bosensium Regis Filia;

Non victos illa, sed deuinctos Populos,

In triumphum ducit:

Pessimè Siquidem olent, Triumphales Pompe,

Quæ humano sanguine immaduerunt;

Neg, pro recuperatis, sed pro dilatis Pop. Rom:

*Pomerijs, Priuilegium id Honoris, strategis
concessum.*

Expendente Roma,

Occisorum hostium numerum, æquè amissorum Ciuium Capita,

O miserum Cæsarem, qui vndecies Centena, Nonaginta, Duo,

Millia hominum, à se prælijs occisa Triumphauit!

O! Infelicem Pompeium, qui fusa, fugata, occisa, à se
vicies centena, Octaginta, Tria Millia, gloriatus est!

Triumphante HEDVIGE,

Alia fercula, ac spectandi materies;

Quæ per spatiosa Regij carpenti latera, ingeniosus
artifex, accuratè depinxerat:

Non defraudanda etenim posteritas est, quæ Heroicorum

Actuum dramata, transmitti poscit, imò urget

Stylo, caloue, aut penicillo nihil interest, quid si hæc

L

tria

h.

H I P O M N E M A T I S,

tria iungas, mortalitatem vicisti.

Itaq; primo expressit,

**Vt legati Poloni, Iaderam vsq; Rascia Urbem profecti,
debitum sibi pignus repetunt HEDVIGEM,**

Gr. f. 306

Virgunculam, Viris Regnaturam;

Sed renuente Matre, frustra SZAMOTVLIVS vadimonium offert::

Nam amata quæq; agrè è manu dimittuntur.

Verùm æreis incisa tabulis fata qui mutes,

Iubente IEHOVA Regnant Principes.

Datur ac coronatur HEDVIGIS,

Gr. f. 308

Anno Ch: 1584.

O quæ tùm gaudia exultantis Poloniæ !!

Formæ venustas, compei mores, supra sexum prudentia;

Procos illiciunt, subiectos deuincunt, omnes conciliant;

Etiamsi Regina non esset,

Autoritas liquidem, Principum, sub extrinseca vultus

Maiestate, ac si sub umbella magnificentius resides.

Cæsar, maiestate Oris Pyratas terret,

Rhylopomænes, findendis ad focum lignis destinatur:

Concurrunt IAGIELLO, & VILHELMVS;

Non pro dote, sed cum dote sponsalia pacturi;

Ille Lituaniam, hic Austriam offerentes:

Præualet Lithuanus,

Non Poloniæ modo, sed Polo cooprandus,

Nam pientissima Virgo,

Grandes cælo manubias datura,

Quod

Quod Romano è sanguine Lithuanis origo; Romana
Sacra vt adoret Lithuania, facit. Cr. f. 318

Felix Lustrum,

Dùm innumeri Neophitorum greges, lustrali aquâ tincti,
Christo dant Nomina; Dæmonum cultu abdicato, Cr. f. 317
Ac Religionis Christianæ consortio, consortium Polonæ
Libertatis obtinent:

*Vera namq; Religio sola liberos facit,
Dissidium fidei Orci mancipia.*

Surgunt de properatis operis Basilicæ templorum moles,
Vbi olim Luci colebantur,

Interna altarium ornamenta, HEDVIGÆ Reginali
manu segmentante.

Post

In partem Curarum Belli Marito assumpta,
Hungaros Ruffia omni proturbat, Cr. f. 318

Crucigeros, pactis fæderum astringit,
Nàm qui cultum Numinis vna manu promouent,
Vtraq; eis DEVS opitulatur:

Vatem quoq; egit,

Fædisfragi Crucigeri eam, ex pacis arbitrâ, cladis Cr. f. 318
prænuntiam habent.

Posthæc, non vano Prophetiæ dono Vitoldi in scythas
arma, inhibet disuadendo;

In vtrifq; docuit euentus, futura præsciuisse.

Quid ni præsciret?

Collocutore Deo, (vt Maiorum fert traditio)

HYPOMNEMATIS,

*non iam ex ardente Rubo, sed ex Crucis
stipite futurorum scientiâ, pectus
implente.*

Phoenix planè coronati capitis felicitas,

DEO-cum Sermocinari;

Neq; postrema Laudum eius fuerit,
Dùm conductis Praga Professoribus, grauidum Sa-
pientiâ, Archilycæum CRACOVIENS: implet.
Ac nè exoticas Laurorum baccas, peregrè Poloni
quærerent, Laureto domi plantato facit,
In Lechico agro, colomiam Musis erigens,

or. f. 316

ACADEMIAM struit;

Non hospitium, sed domicilium PRVDENTIÆ:
Res. vt in se est considerabilis,

*Quod Magnus non potuit, famina fecit,
Applaudite Minoris census Philomusi.*

Non quæsituri sed habituri domi sapientiam;

*Nulla quippè regiarum manuum tractatione, dignio-
or arbor, quam cuius fructus scientia:*

Et si, peculiare:

Principes eos, literas fouere, qui literis digna gerunt.

His adiecit ingeniosus artifex,

(Et si contra Triumphantis mentem)

or. f. 317

Sub infimo Currus temone, Gniewossiû Daleuiciû,

Turpi Viro Patritio, Palinodiâ

Vellicatam, optimæ Reginæ famam, relatrantem;

Audax nimium calumnia, quæ non modo Reginam,

Sed

Sed & sanctam mulierem, aggressa est.

Supererant prolixiora HEDVIGIS Encomia;
 Sed quæ semper modesta vixit, (nè capetibus quidem Cr. f. 328
 parietes conelauium onerari permittens) ambitiosa
 Triumphi Pompa Polonos immorari diutiùs vetuit:
 In morte nouissime felix.

Ob hac sola laudata inuidia, inuidenda felicitas!

Post breue vitæ curriculum, Christo æternum victura.

Vnicam Filiam,

Cr. f. 328.

BONIFACIAM Elizabetham, genuit,

Quæ breui vt nata, denata;

Fatum incusauit, rumor publicus dolum Nouercæ Cr. f. 328
 accusauit.

Moritur HEDVIGIS, A. Ch: 1399.

Reginis inter Exempla,

Matronis inter Patronas;

Polonis inter Sanctas.

SIMON STAROVOLSCIVS Polonarum antiquitatum
 Sagax indagator, Tale rescripsit Monumentum. Staronol. Fols

H E D V I G I S,

LVDOVICI Regis Hungariæ, & Poloniæ Filia,

CASIMIRI Magni Neptis,

VLADISLAI Iagiellonis Vxor,

Obijt, A. D. MCCCXCIX.

A N N A

Vladislai Iagiel: Regis Pol: Vxor II.

* * *
 Quod planè eadem sit fumi, ac mæroris Analogia;
 Natura facere videtur,

*Sursùm fumus sudo àère tendit,
 Etiam mæror ad vsq; Regum solia euadit,
 Fumus vento, mæror ratione discutiendus.*

VLADISLAVS IAGIELLO,

Nuper felicissimo coniugio clarus, nunc acerba
 Viduitate orbis;

• f. 329

Inter amissæ HEDVIGIS deliderium,
 Ac retinendi dotalis Regni curas,
Solicitudinem excutit solitudine;

Abdita lucorum placent, Nam insuluis diuersorium
 non insulsum ærumnosis:

Quippè,

Non canori Auium, aut Citharæ moduli,
 Quantum *virilis venatio mærori medicina est:*

Sedentaria vita Cupidinis balneum.

Venatio Regia olim, ac nunc voluptas, præsentissimum
 Belli progymnasma, Erigit animum, viresq; agitando;

ac lu-

ac ludicris congressibus, ad vera instruit
Certamina.

Constat primis cunabulis, mundum PASTORITIAM,
Vbi adoluerat, VENATORIAM excieuisse
Artium;

Innocentem primam, Generosiore alteram,
Cicuribus conuiuere prior; Hæc efferatis dominari,
Docet belluis:

Ad hanc natus, huic innutritus VLADISLAUS,
NIEPOLOMICENSEM Saltum,
Regiæ venationi legibus descriptum, intrat;

Hic,

Fatigare Equum, tendere retia, exagitare feras,
Suetus;

Amæna passim plaga, ac ferarum feracissimo Nemore,
Iam molossorum latratibus inhorruerat Nemo;
Iam odori sequa Canum vis, pertinacissimo cursu
dispunxerat indagines;

Cum sequaci turbæ subductus Rex, ac sub fron-
dosa arbore recubus,
Sic se, amotis arbitris affatur.

Ach! ficcine mæror, ita me incessanter premis,
ac si comitem indiuiduum? *E. Viduum,*
Nec aculeos lenit, solitudo inter Ne-
mora? *E. mora,*

O HEDVIGIS, ô Coniunx, quæ alia mæstissimo
resarciet hanc iacturam! *E. Duram,*
Tibi

- Tibi Phœnicem similem vbi comperiam ter-
rarum? *E. rarum,*
- Sed, quid cum linguosa Echo rixari
proderit? *E. erit,*
- Nec scurrili iurgio finem imponet cla-
mor? *E. Amor,*
- Te ô Nemorum præses lituo præcincta
oro Dianna? *E. ANNA,*
- Te sequar per Auia, eandemq; mentem da
velim vnicæ Filix? *E. CILIAE,*
- Verû mærens collocutor deluderis reper- *cr. f. 129*
cusso sono aut nõdũ penates expiasti? *E. ex Piassti*
- Vt inducas aliam stemmate non de-
genere? *E. Genere,*
- Pronuba igitur àëris, ac linguæ Filia,
ô Anna ambiam te ne? *E. Tene,*
- Et vt folium firmem mulierculæ inni-
tendum? *E. nitẽdũ,*
- Quod si Proceres ineundi connubij ra-
tiones repetent? *E. petent,*
- Polliceris ne integra verecundia fore &
pudicam? *E. Dicam,*
Dicas

PARS ALTERA.

Dicas oportet, nam Regius Poloniæ sanguis,
nescit vllum thalami probrum pati;

Quid si Forma priori ac moribus non re-
spondet?

E. Spödet,

Quo sponse Filios mihi Regnis Reges
paritura?

E. Tura,

Thura Aris dare congruum quæ tamen eua-
nida vt fumus?

E. Sumus,

Estis, quid enim mulier nisi mollior? *E. melior,*

Fatear necessum vnum esse quod conciliet;

Fauorem Virgini Neptæ esse CASIMIR? *E. miri,*

Restituatur itaq; penatibus Aui ac soceri

Thalamo?

E. Amo,

I Significatum velox pro nuba re demum,

transacta in hac ad futura valle? *E. Vale,*

Hæc inter Dialogizantem cum, inuisibili collocutore

Regem, requirentium turba. somno simulato in-

inuenit; quæ reuulerat Echo, ad certitudinẽ;

Prophetiæ secuto mox effectu referentẽ.

Siquidem Coronatur ANNA,

ANNO Ch: 1402.

Gr. f. 330

Fortuna ac fama variantibus vsa,

Nulla prole edita mater;

Decessit, Anno Ch: 1415.

Gr. f. 367

M

ELL.

ELISABETH PILECIA
Vladislai Iagiell: Regis Pol: Vxor III.

Concurrite Ciues,

Tàm, quibus Patria in decus, quàm quorum decora
Patriæ, in gloriam vertunt;

Tollendæ inuidiæ,

Ac instaurandæ æqualitati,

Noua Senatus Consulta, aut plebiscita formaturi.
Iactent alibi Reges supra legem se positos; in Polonia
nequaquam se exleges ferunt.

Nulla strictius Regibus manu tenenda Lex,

Quàm decorum Status, & Indicia Hominum;

Ingens laus aut opprobrium Principum, siue obseruauerint:

Siue non **(W.D.)**

Hac duc, multos fame prodigos, ex præcipiti retraxere,

Ignominie & obloquij stimulis, in gloriam propellentes.

Eccur verò hæc celeberrimo Monarchæ retinacula?

Nempè, quia VLADISLAVS

Post interneciuam clade deuictos Crucigeros,

Armis circumquaq; assertam pacem,

Gloriam Nominis Polonis propagatam,

Affe-

Affectibus proprijs, non sufficit edomandis;

Hic Robustus Sāson Sarmatiæ,

In finu Dalilæ suæ, opprobrijs externorum: odijs
popularium constringitur:

Quippè, laxatis vago amori habenis;

ELISABETHÆ, PILECIÆ *Cr. f. 368*

Ottonis Palatini Sandomiriensis FILIÆ,

Ac si, Auis per immensa ætheris spatia, sese demittens,
Coniungitur;

*Nunquam parili, inter disspares coniugio,
Regem, & Subditam.*

Etiam si omnia virtutum generisq; decora, ac si in
Pandoram Dijs conieczerint

Nunquam ex condigno habituram vestem Nuptialem
*Malè elocat priuatos amores Princeps, bono pu-
blico maritandus;*

*Non sui, sed omnium causa regnans,
Omnium bono coniugia querat.*

Quid ad hæc præpes Poloniæ Aquila?
Iouis armiger, ac Trisulci fulminis portitrix,
Bellaci posthac vngue Asciam laturo;
Obtrusis magnanimæ voluceri illicijs,

Donec,

Deuolantem nodus Matrimonij constrinxit.

Ringuntur ob tantum dedecus Poloni, & famigerantibus
Crucigeris, ex Constantiensi Synodo, pro
Epithalamio Satyram audit

V L A D I S L A V S;

HYPOCRITIS,

Pro face tædam,

Verùm surdus Amor non audit conuitia :

Cæcus idem ac inconsultus facit, ut oculos habens non videat.

Namq̃;

Delecta Annis forma, vix vestigiis manentibus ;

Etenim Venus venustatem adimit,

Et annis forma veterascit, ut imagines longo situ.

Deperit ille tamen Aniculam matorus,

Donec Reginali diademate redimitam, in folio

cr. f. 365

Locans, Anno Ch: 1416.

Ingratum id luminare Populo,

Auersis, non aduersis oculis, aspiciendum daret.

Non semper congruunt extrinseci applausus populi,

cum intimis animorum.

Hæc Prima Polonorum POLONIS Regina.

Quid in tanta fortuna posset? Tætamēta præmisit;

cr. f. 371

Ioannem Granouium Filium,

Supra libertatis gradum repositura, comitem creari satagit:

Vt quippè exundantia Flumina alueo: Ita ambitio

presentibus contineri nequit.

Nullis Collyriis cæcutientem cupiditatem iuueris,

Pertinax est ac nullo Elixiri Sanabilis.

Tum,

Quia rara est in nouæ potentia Hospite, Modestia

ALBERTO Cracouiensi Episcopo, aliisq̃; minùs Coniugio
addictis, dies dicta.

Nibil

*Nihil acerbius fastigiato verna, & arduum planè in
apice rerum, ex humili prouectis, fortuna moderari.*

Sed mors,

Extendentem crimina, ac Mariti Irasacuentem,

Ante comitorum Iudicia,

Ad aeternitatis Tribunal euocauit;

Primo Terminò eoq; peremptorio.

Anno Ch: 1418.

Gr. f. 371

Regis mærore, Poloniorum gaudio,

Vtrorumq; non immodicis:

Nemine vel simulatione doloris lugubribus induto.

Itaq;

Circumscribendis in posterum Regum Matrimonij,

Quo,

Ex maiestate Regnantium, decore gentis, ac prolis

Suscipiendæ dignitate, contrahantur

In vim Cardinalissimæ Legis,

SENATVS POPVLVSQ; POLONVS

Statuit, promulgat, ac perpetuum Decernit;

Ex Consilio Publico,

Reges Maritandos.

Hinc breue in Basilica Cracou: Monumentum Sortita,

OSA ELISABETHÆ PILECIÆ,

VXORIS Tertix VLADISLAI Iagiellonis,

M₃

Hic

HYPOMNEMATIS;

Hic sunt recondita.

Anno. D. MCCCCXVII.

Z O P I A

Vladislai Iagiel: Regis Pol: Vxor IV.

Iam Regem ætas, Iam Polonos expectatio,
Nondum VLADISLAVM,

Spes prolis suscipiendæ destituebant.

Inclytus Gædimineæ stirpis radix, in plures pullulaveras
Palmites

Iagiellone, Nominis gloria;

Vitoldo, Præclarè gestis;

Coributo, Magnis ausis;

Orbem Europæum implentibus

Cùm curâ posteritatis, quæ omnes præcipuè Principes tangit,

Stimulatus VIITOLDVS,

In penetralia Trocensis aulae abductum

VLADISLAVM,

His

His affatur:

*Nibil agis fortissime Regum,
Si inter vos Victoriarum adores, ac ancillantis fortunæ;*

Oblequia,

Orbus es; ac successore Carens,

Erepta hostibus signa, Tolis templorum affige.

Insculpatur IAGIELLONI nomen, Parijs marmoribus

Et, quæ alia sunt, transmittenda ad posteros fama,

Commenta;

Ab interitura spernuntur mortalitate.

Non aliter Frater REX,

Nisi successore è lumbis relicto, æternitati litas

Da Polonis, Da Lithuanis filios,

Illi petunt, Hi exigunt

Reges, Ducesq;

Crescat utinàm in spem tot regnorum genita

Virguncula Hæres;

Sed pars felicitatis erit Reges habere, quam quæsiuisse

Neq; proeecta ætas obtentui sumenda.

Mihi crede,

Non improvidè quendam Phœnicum, Orientem

in occidente contuitum,

Annosa pyrus, vberiore fructu, fertilesunt

Quod si vocis cælum annuit & filiorum Pater es,

Gratissimum vtriq; genti pignus dabis;

Quia Serius;

Nàm

HYPOMNEMATIS,

Nam clarius lumen esse solet, Phabi, iam iam
cadentis.

Neque amplius precario regnas certissima suc-
cessioni viam instraturus.

Sortita efficaciam dicentis facundia,
Qua non Regi modo, sed vtriq; genti bene velle ostēdit;
Eo facto, non immemor suorum:

Dum sororinam (Sorore namq; Germana genitam)
Regio inducit thalamo.

Hoc igitur conciliatore,

LITHVANIA pronuba, nescientibus POLONIS,

Or. f. 376

ZOPHIA,

Andreae Kiiouiensium Ducis Filia,
Sacro fœdere Vladislao coniungitur;

Propemodum iam Filia, aut Sorore:

Imperatoris Rom;,

Regi nostro iungenda.

Crediderim tam sine dote, quam sine cura placitum
Matrimonium Regi, in confinio vitæ mortisq; posito;

Sacro Diademate Coronatur:

Or. f. 377

Anno Ch: 1424.

Alberto Iastrzembecio Primate, ac iam tum

Primo Principe Sacris operante.

Cuius coronandæ Actui,

Sigismundus Imp: Rom:, cum Barbara Vxore,

Ericus præterea Daniæ Rex,

Ac pleriq; conterranei Dynastæ affuerê.

Inuidia sæculo nostro,

Quo Coronatis capitibus videre, & aspici non licet.

Deinde ZOPHIA,

Exoneravit vota populorum, ac gratiam facti

Ostendens;

Pro Corona Regi, filios dedit:

V L A D I S L A V M,

Cr. f. 172

Celebre contra Turcas nomen, ac omen, Cuius natiuitas

ac interitus, anxie expectationi, ac timori,

Dedere Magnum Diem.

C A S I M I R V M,

Cuius longæua & si improspera Dominatio, fastos

Polonorum impleuit;

Attemperante velut de industria Fato,

Vt maioris laudata felicitas, breuius; diutiùs iunioris

minùs secunda Dominatio, protraheretur.

Generositas equidem vti ferrum; si violentia Fati suprâ

est, dum non sustinet, frangitur.

Ea plumbi natura, vt sub malleo in laminas se di-

duci permittat.

Quod si veritas priuata fortuna bonum,

Citra offensam, Regnantibus dici possit.

Z O P H I A,

Hominum vitijs, quatenùs homo, non caruit

Sumptùs prodiga, Iræ tenax, cupida vindictæ,

Cr. f. 181

Famæ deniq; non omninò attenta;

Nisi ab obiecto violatæ pudicitie Crimine,

Iuramentum absoluisset,

Cr. f. 181

N

Nimia

HYPOMNEMATIS,

*Nimia familiaritas plerumq³, bonæ fama damnosa
imò delationum Mater est.*

Aut forte adulatorijs artibus aperta mariti aures,
Aut suspiciosa senectus fuit.

Carum tamen nomen Polonis **ZOPHIA,**
Quia Iagiellonica stirpis **PROTODOCOS;**

Cuius, pietatem,

Etiamsi Fasti silerent, muta fantur,

Imò quid muta?

Regium Sanctissimæ **TRIADOS,** in Arcæ Crac:
Sacellum,

Cr. f. 484. Octeno Psaltriorū, canendis diuinis Laudibus choro
fundatum, vocaliter nomen authoris celebrat.

Annorum itaq; plena,

Nuru **ELIZABETHA** Austriaca, claudente oculos,
Nepotibus ad feralem lectum quiritantibus,

Decessit Anno Ch: 1461.

Cui,

Quòd Domum Regiam prole beauerit,
Polonos optimis Regibus cumulauerit,
Mausoleum hoc literis tessellatum,
Polonia erigit

* * * * *

Subnectere hic Hexastichon placet, in veteri manuscripto
reperitum Codice, optimæ Reginæ
Laudes continens;

*Sanguine claro Ducum Russia, clarissima quondam
Laudibus ipsa meis, gloria summa fui:*

Iuncta Polonorum diuino federe Regi,
 Contraxi Populos, in mea vota meos.
 His nati vixere Duo, duo fulmina belli;
 Iustitia clarus, clarus uterq; fide;
 Alter enim multis, insignis ad astra Trophæis,
 Procubuit: Christi fortiter arma tenens;
 Quem, si fata viuum seruaissent, robore Martis,
 Turcarum rabies, iam lacerata foret.
 Alter, ut in gratos expellat finibus hostes,
 Horrida pro Patria, fortis in arma ruit.
 Ast ego dilecto, Iuuenis viduata marito;
 Turturis exemplo, fœdera nulla tuli.
 Cunctorum tandem senio confecta dolorum,
 Anno Milleno, Quadrageno, Sexies deno,
 His vno adiuncto, in Sacro Matthæi Fæsto,
 Occubui: Locus hic corpora nostra regit;
 Quem celebri petra, dorisq; fulgore raro,
 Condidi: ut fieret salus æterna mihi.
 Institui, Laudes æuo Trinitati canendas,
 Celicola spiritum, ferte ad Astra meum;
 Reddite, qui legitis Christo pia vota ZOPHIÆ,
 Dicere ne tedeat, Spiritus astra petat.
 Adco verum illud,
 Vixere fortes ante Agamemnona;
 Etiam multæ celebratissimæ famæ, ante ZOPHIAM fuerunt
 Regina, hæc tamen, prima Heroico metro

Laudari meruit; fortè quia impensius
Literas fouit.

ELISABETH

Casimiri Iagiello: Regis Polò: Vxor.

☼   ☼   ☼
O te quater felicem Polonia!

Quæ tantisper vaga, erraticorum Siderum Metheora,
Throno ac thalamo Regum tuorum socians;
Nunc tandem propitio Fato,
iungis Cynthiam Phæbo;

Austriacos Iagiellonibus:

Præterquam, quod

Non pretiosior gemma huic Auro, non purius Aurum
huic gemmæ, inferi poterat.

Expediebat Orbis Vniuersi incolumitati,
Vt gemini, coætaneæ propaginis Athletæ, aduersus eheu!

Ottomanicum Pugillem,

Omni pænè Christianitatem supplantantem,
In arcissima irent Fædera.

Ne iam ferox Hercules iste, contra duos,

Eo nomine ELISABETH,
 ALBERTI AVSTRIACI Rom: Imp: Filia,
 CASIMIRO Iagiellonidi Reg: Pol: *cr. f. ass.*
 despondetur.

Non nouum Polonis, ex Imperatrice Domo, habere Reginas,
 Ex Austriaca Linea, nouellarum nouella.

Cumq; Poloni, libera electione sibi assumant Reges,
 His rursus Vxores, infallibili delectu ex Austriacis assumuntur:
 In alijs domibus Regum, affinitas hospitatur,
 Hic domicilium fixit.

In hanc diem, nullius assumptæ subditos piguit;
 Grandi scilicet dotis cumulo placuere:

Ita est. His,

In Deum cultus, Religionis amor, in populos Comitas,
 Ac intra terminos modestiæ, circumscriptū sexus decorum:

Dotalitia Gaza omne aurum superante manet.

Latret contra solem, inuidus obtrebantium liuor;

Ab Austriacis,

Liberas per coniugia (acsi freno melle delibuto)
 frenari gentes.

Apage!

Quisquis mordaci hoc scommate, Diuum propaginem laceffit?
 Deglutijisset Christianitatem Ottomanica Læna;

Hæc obstat:

Inundasset Orbem Europæum, diluuium Hæreseos,

Hæc retundit:

Concuteretur Pseudopolyticorum artibus Ecclesia,

Hæc protegit.

His Pontifices Rom: immotum Petri solium;
Imperium, Hispania, Hungaria, Bòemia, Lusitania,
Portugalia, Valencia, Granata, Castella, Nauarta
Belgium, ac innumeræ gentes ac Populi, tùm
Et Christianitas quod se sustentet, debet.

O Inscij bonorum suorum mortales!

Et non ex aequo aestimantes felicitatem suam

Tace cum Calo, pugna inuidia;

Magnitudinem Austriacam, mundo coævam spondit,

*Influs Ls.
psius in
Mon:*

MANENS, sub specie PANIS

DEVS,

Quod si magnum momentum Coniugijs è Magnis nasci,

Quid si è Maximis?

Quales Austriaci,

In Parentum Auorumq; mores immigrauit ELIZABETH,

Hocce deriuatum naturam, sui primitiui retinēs;

Coronatur, Anno Ch: 1454.

Diuisa inter MAGNUM & PRIMVM Actus Ceremonialis

Opera,

ZBIGNEO OLESNICIO Epis: Cracouien: copulante;

ep. f. 453

ODRAWAZIO ARCHIEP: Gneznen: Coronationis
ritum absolvente.

Dignius quippe Hospes Austriaca tractari non poterat,

Nisi duo Columina Poloniae,

Inauguranda Reginae ministerio adhiberentur.

Com

Compendium itaq; HELIZABETHÆ laudum,
Quòd:

Præclara, Inclyta, Fæcunda,
Decus Generis, Amor populorum, Spes Regni
Fuerit.

Ac quia, Polorum ac Polonorum cognata sunt vocabula;

D. C A S I M I R V M,

Cr. f. 564.

Qui in numerum SS. relat. gignens, Polum, Poloniae Amicum
reddidit:

V L A D I S L A V M prætera,

Cr. f. 467

Hungariæ ac Bòemiæ Regem, diuturnitate regnandi
ac gestorum gloria Laudatum:

I O A N N E M A L B E R T V M,

Cr. f. 478

Animo supra fortunam erectiore, Diademate Patrio insignem:

A L E X A N D R V M,

Cr. f. 480

Principalis munificentiae Idæam, ad benefaciendum,
humano generi natum:

F R I D E R I C V M,

Cr. f. 528.

Post duplicis Insulæ decora, Purpuratis Capitolij Rom:
adscriptum:

S I G I S M V N D V M,

Regum ad amissim exemplar, Et quæ Polonia Regem
habuit, Patrem agnouit.

Cr. f. 528

Filias præterea Tres,

Hedvigem Bauariæ,

Cr. f. 550

ZOPHIAM Marchionis Brandeburgici,

2. f. 560

BARBARAM Saxoniæ, ELIZABETHAM Legnicia,

3. f. 576

Principum Consortes.

Bul. 4 f. 530.

Præ-

Præclarissima Austriacæ sæcunditas;
 Etiam in priuatis penatibus desiderabilis;
*Nulla quippè solidiores Regnorum diuitiæ, quàm Proles
 Regnantium.*

Temnitur improlis Orbitas Principis,
*Et plerumq̄, ante occasum, ortum alterius solis respicimus:
 Aliter obseruaturi Patrem, cuius filius regnaturus sit.*

Magna etiam ELISABETHÆ felicitas,
 Non solum quòd quatuor Regum Mater fuerit,
 Ac ex se Regnantes per se viderit,

Nisi D. CASIMIRVS,

In tantum Palmam gloriæ Regibus antecepisset;
 Quantum Cælestia terrestribus præcellunt.

Par sæcunditati Pietas,

Dùm saluificæ Crucis, Sacellum in Cathedr: Crac: erigit;
Gr. f. 59. Templum D. MICHAELIS, in Arce, mystis excolit;
 Basilicam S. STANISLAI Martyris, sacra supellectili ornat;

In D. O. M.

Recognitionem supremi Domini,
 In Cælestis militiæ Polemarchum cultus debiti,
 In Principis Ecclesiæ Patronum, piam venerationem
 restificata.

Quid plura incomparabilis pietatis documenta?

Sufficit Austriacam fuisse;

Nàm stirpibus alijs, Magnos, Fortes, Eximios
 Genuisse contingens est,

Austriacæ Domui,

In Deum Pietas, gentile bonum, ac congenita qualitas,
Hâc insignis supra Coronæ fulgorem virtute,

Moritur: Anno Ch: 1505.

Gr. f. 100

Regnavit quantum Reginarum rara,
Genuit Reges, quantum nulla.

Ringatur invidia, sanè affirmem,

Affinitatem Austriacam, rebus Polonis Panchrestum esse.

* * * * *

Quàm verò sæculū illud, nondū tam perditè, a-
dulâdi infectū artib9, tantæ Heroinæ æstimaverit

Virtutes: subiungo Pœma, non ignobilis illâ
tempestate, vt opinor, Poetæ.

Epitaphium ELISABETHÆ Austriacæ,

CASIMIRI Regis Polon: Consorti,

Si te scire iuuat res claras, sste viator;

Et modica hæc saxis Carmina sculpra, Lege:

ELISABETH iacet hic, Regni Regina Poloni;

Femina, quâ nunquam maior in Orbe fuit:

Filia Casaris, atq; Soror, tum Regia Coniunx;

Et, Mater Regum quatuor, ista fuit:

Quintus adhuc iuuenis, Diuorum sorte potitus;

Sextus, Pileoli fulsit honore rubri.

Sex pariter tulerat natas, magnisq; locauit:

Principibus, claros quæ genuere Duces.

o

Huic

Huic Agrippina concedit gloria, Cæsar
 Cui natus Frater, Virq̄s, Paterq̄s fuit.
 Namq̄, illam constat turpi vixisse tenore,
 Horridaq̄, à Nato fata tulisse suo;
 Hæc, castè & sanctè Lustra bis octo peregit;
 Cælo animam, Cineri restituit cinerem.

ACAG.F

HELENA

Alexandri Regis Poloniæ, Vxor.

✻ ✻ ✻ ✻
 Veh tibi Polonia!

Si tam diu, tenax Romano-Catholicæ religionis cultrix,
 Peregrinis ritibus, solium Sarmaticum contaminas:

Felicitatis tuæ terminus,

Pridem susceptos DEVM colendi ritus, retinuisse.

Novitia, aut externa, auersari,

Consilium Facti, res ipsa, Euentus deniq̄;

Quem plerumq̄, stultorum magistrum aiunt)

Ostendêre imparitatem Matrimonij,

A disparitate religionis

HELENÆ,

IOANNIS MAGNI Moschorum Ducis Filix,
Alexandro Polonorum Regi copulata.

*Facebant Pseudopolytricornum artes, quibus inter Stabilienda
tranquillitatis, aut augenda potentia Arcana,*

Arcanum est:

*Diuerfos fide Principes, Thalamo coniungi expedire;
Ac religionem, infra publicam vtilitatem, poni quandoq̃.*

Atheistarum perditissimus hic Aphorismus;

Sanè non negauerim,

**Ministerio mulierum, SPIRITVM S. compluries,
in conuertendis maritis vsum,**

**Afferente Paginâ Sacrà. Virum infidelem, per mulierem
Sanctificari.**

Ast sæpissimè ab hac vxoria manu, toxicum propinatum.

Et quis vicerit? Si prudentissimus salomon succubuit,

Suorum Idolorum Idola Colens.

Prudentior illo ALEXANDER noster, non felicior fuit:

Cui, Græcanicæ vxoris ducendæ, summa ratio;

Vt,

**Eâ contractâ affinitate, pernicatissimæ in suis erroribus
genti, ad obedientiam Vniuersalis Ecclesiæ, via sterneretur:**

Vt

**Inter conterminos Populos, accerrima bella, pijs sæderibus
dirimerentur:**

Accedente præterea dispensatione,

ALEXANDRI VI. Pont: Rom: Biel. f. 499

Poloniam introijt: A. Ch: 1495,

O 2

Verùm

Verùm caucasæa rupe, durius mulieris ingenum;

Esi caro niue mollior est:

Oseum hoc congenita temeritatis reconditorium.

Efficacius dicere nouit, quàm dici, & persuadens magis,
quàm persuasibilis.

Procax ore, corde dura, Animo inflexibilis,

Femina.

Quid si Bizantini errores, tenacius quàm lappa vesti adhærescunt;

In Matrimonio,

Nunquàm bilingues coniuges, unicondes esse possunt:

Eriam hic,

Dum vir, Romanos iuxta ritus NUMEN adorat,

Mythologa Vxor, græco Roxolano murmure, diuersis altaribus

Obstrepit.

Frustrâ in excutiendo errore allaborans Rex,

Oleum, & operam perdis;

Erige Moscho Ruthena delubra, circumduc in tonforum!

Druidum agmina,

Corpus animumq; bifariam discinde? oportet:

(Si vxor dimidium tui).

Patrijs sacris medium, alteram partē tui, vxoris delirijs, diuisur⁹

O quàm multum humana prudentia, sub Diuina Providentia,

Cessitat!

Elongatur ab ijs Numen, qui volentes ipsi, à Numine

recesserunt.

Vinculum illud coniugij,

Quod stabiliendæ pacis, hostimentum esse debuit;

Inter Generū, Socerūq; acre hostilitatis incitamentū exitit:

Versa in luctum Cybæa.

Namq;

Namq; Moschus, obstinatam Filiae temeritatem, armis afferes;
 Ferro, ac igne, inundat Lithuaniam;
 Poloni, Lithuaniq; vim, vi reprimunt.

Quanto consistit sanguine, vnius capitis peruicacia?
 Aut quantum obfuit, Polylici consilij nocentissimum virus!

Credite Principes,

Ut omnia incrementa sublunaribus rebus, à sole prodire;

Ita felicitatem Regnantium, à conseruata aut culta

Religione.

Ita tùm ALEXANDRO, alias non vituperando Regi,
 Succesit Coniugium.

Quantùm eheu! commodis publicis intentam mentem,
 excarnificauit EXCETRÆ illius, rixosa commansio,

Quantùm pupugit, inimici generi, infestissimus animus!

Quantùm doluit improlem se, & non propagata

LAGIELLONICÆ Familiæ reum.

Hæc consilio imputata, in effectu tolerata.

Verùm etiam tu HELENA, inconsulta temeritatis *Biel. f. 496*

Paenas lues;

Regina vocaberis Diademate carebis:

Ac quæ capitis tui, Cid est Viri, iuxta D. Pauli Decretum)
 probum de Religione sensum, sequi recusas,

Proprium, quod Corona Regia insigniretur, indignum
 planè ostendis.

Quis credat? adeò Coronarium Aurum in Polonia
 prudens esse?

Ut non nisi Orthodoxo capiti, se imponi sinat?

HELENA itaq;

Decoris Regij cassa, Amoris coniugalis vacua,

Subditorum affectus expers,

ALEXANDRO Rege, Marito mortuo,
Dùm aliquoties in Moschouiam cum suo Schymate,
ac si noctua in nidum reuolare tentat,

Sich. f. 122

Retracta, ac retenta:

Tandem fato fungitur, A. Ch: 1515.

Sepulta Vilnæ, in Capella ritus Græco-Rutheni.
*Ita qua Cimmerijs inuolutam tenebris vitam egit,
Vix face Historia eger, nisi Regina esset.*

B A R B A R A

Sigismundi Primi Regis Pol: Vxor I.

* * *
Cruda vocabulo, Mitis ingenio,

Placida moribus, Vitâ breuis,

BARBARA Regina Poloniæ:

Cui, Distichon illud apprimè quadrat;

Barbara sum, non sum, sum miti pectore Virgo;

Nec qui me genuit, Barbarus ille fuit.

Sich. f. 118

Namq; STEPHANO ZAPOLIO, Comite Scepusiense ac
Pal: Transiluan: genita,

Quidquid antiqui decoris, splendoris, ac opulentissimæ Gazæ
fuit: secum ex Vngaria in Poloniam transportauit.

Sed

Sed mancant hæc crepundia Vngaris.

Pietas, Modestja, Comitias,

Et quæ alia, præter Spectatissimam formâ, mulierum sunt
Ornamenta,

In BARBARA veneratur, & æstimat Polonia.

Etiã felicitatis illa suæ compendium habuit:

Virorum fortissimo, Ducum fortunatissimo, Regû potentissimo;

Nupsisse Sigismundo;

Triumphis ex hostibus, Reuerentiã ab exteris, Amore à subditis,

Præclarissimo.

Coronatur BARBARA: A. Ch: 1512. *Bial. f. 110*

Per Ioannem Łaski, Archipræsulem Gneznen:

Coniugium illud summè concors, vt vidit, inuidit fortuna;

Quæ ferè semper dum magna, sui auara est. seipsam
deuorans.

Enimuerò, magna sui parte truncatur felicitas Regis;

In BARBARAM,

Immanem mortis manum exerente Fato.

Ætas immatura, Forma incomparabilis, Qualitates excelsæ,
Longeuitatem spondebant;

Nisi Mors, ludere par, impar, pridem sueta, abriperet
ornando sepulchro, illud sæculi sui Ornamentum.

Nam excellentia quæq;, etiam in Sepulchro resplendent,

Vt aurum inter quisquilias.

Ac indiscreta Libithina non solum slyceria, sed &

f. agrantes florentis cui surculos demetat:

Optimis terra exdecimans, Calo vt reddat.

Post-

HYPOMNEMATIS,

Postquam verò BARBARA
Heduigem Filiam genuerat;

Biel. f. 173 Post Joachimo, Marchioni Brandenburg: nuptui datam;
Ac rursùm Annam Filiolam enixa,
Inter summos funesti puerperij dolores,
Vix triennio conuiuens, marito extinguitur:

Biel. f. 173

Anno Ch. 1515.

Funus suum à marente Marito, ac dolentibus populis
desleri fecit.

A SIGISMUNDO,

Profligatæ Scytarum Myriades, interneccione delicti
Moschorum exercitus, Illustrata Victorijs Polonia.
Amarus in funere dilectissimæ Coniugis dolor, vinci non
potuit altè cordi impressus;

Nisi prudentissimus REX. fortiora è complexu Reipu-
blicæ solatia. petiuisset.

Hic est, ò MATRES! fœcunditatis vestræ fructus,

Hæc ingens à pariendo gloria,

Ante partum timere, in partu pati, post extingui.

Ultrà, quàm Protoparenti irrogata multa,

Cui, in dolore paries dictum:

BARBARÆ, post partum mori.

Mortis atrocitatem intensus considera Lector,

Inducias vitæ sepius malis, quàm bonis concedere.

* * * * *

Huic Andreas Cricius, non ingratus Heroinæ suæ
Minister (Cancellarius namq; eius fuit, ac post
Archipræsul Gneznenfis) tale exarauit, non
Sinè lachrymis Epigraphe.

Quàm

*Quàm sit in humanis fallax fiducia rebus,
Discat ab exemplo Femina Virg, meo.*

*BARBARA, nata quidè̄m præclarâ stirpe, sed eius
Factâ, fui fato gloria prima meo.*

*Nupta SIGISMUNDO, longè Clarissimo Regi,
Et tenui, faustâ Sceptra Polona manu.*

*Vidi leta meum, vincentem multa Maritum,
Millia Moschorum, millia multa Scythum.*

*Sed Parca primam sobolem inuidere cupitam,
Demùm insperata me rapuere die.*

*Quatuor ætatis, cum vix mea lustra peregi,
Cumq; decoris erat, messis agenda mei.*

*Nemo igitur vite, nemo alto credat honori,
Mors indiscreta, singula falce metit.*

Eidem aliud,

Nil te Diua fuit, toto præstantius Orbe,

BARBARA, nil maius posteritate tua.

*Sed quia magna cito, mutat fortuna tenorem,
Ante Diem raperis, ad meliora tamen.*

BONA SFORCIA
Sigismundi I. Regis Poloniae, Vxor II.

Optimæ [✱] [✱] [✱] **BONA** succedit,

BARBARÆ Ciuilior,

Hæc illâ magis Polytcis artibus instructâ, vsâq;
Etsi sexum istum sua imbecillitas, hisce arduis immisceri nolis

Obiecto,

Competentiori iuxta Romanæ illius effatum,
Fidem seruare, Domum propagare, lanam facere,
Multas tamen sua curiositas, aut erectius ingenium.

Huc impulit; etiam BONAM.

Illa,

Hel. 599 **IOANNIS SFORCIÆ ac IZABELLÆ FERDINANDI**

Arragonum Regis Filia,

Quâ Apulia Erithræum bibit, & delicata Campania
præit cæteris orbis plagis,

Barij, ac Rossani, Princeps,

Genere inclyta,

Præ-

Præterquam, quod SFORCIARVM nobilis Sanguis,
Et Mediolani Dominatu percelebris,
Etiam Neapolitanorum Regum, pro fide Orthodoxa
Commendatissimum Genus,

Hac celebri generis Dote, placuit Regum maximo

SIGISMUNDO Primo:

Ac Poloniam, Veneranda Hospes, introijt,
Summo cum applausu populi.

*Licuit siquidem, libera semper Polonia, eas per Orbem
scrutari diuitias, quarum procul, & de vltimis
Finibus Terræ, prætium.*

BONAM,

Grande Regalis Throni, Solatium, ac Fulcrum,
Quæ vt iam coronati capitis, commodius corona esset.
Reginale Caput, Diademate redimitum:

Anno Ch: 1518.

Biel. f. 329

Vniuersalium Comitiorum tempore, Actu expedito

Per IOANNEM ŁASKI, Primatem ac P P.

Quas tum Ouans, populus, effudit voces,

Qui vniuersorum applausus, fuere;

Bonam, pro non mala accipientes:

Subscripto insignibus Neosponsorum Disticho,

Ne mirere hospes, iunctos anguemq, aquilamq,

Hos qui cuncta potest, iungere iunxit Amor.

Simplicissimo Polonorum canore, vt scapham pro scapha,

Lintrem pro lintre accipiant,

Concordante pectorum sensu, cum verborum sono,

Desiderium BARBARÆ, Bona extinxisse VISA;

HYPOMNEMATIS,

Aut BARBARA in BONA reuixisse:

Præstitisset equidem,

Si vno tenore, æquabilis, intactam consilijs suis

Rempubicam, fuisset;

Erectioris supra sexum ingenij Munimentum fuit:

BARIVM,

Italicæ Vrbi cognomen, Row ante nuncupatum,

Præsidium ac Decus Podoliæ;

*Quod si non sine cura, conseruandorum Propugnaculorum,
agimus Poloni?*

Instaurandæ, ac retinendæ Arces

Hæc sunt, ORNAMENTA PACIS:

AC CLYPEVS BELLI.

Destinatas luxui Aulico opes, & subiectas hastæ publicas

Diuitias, turpè absorbet prodigalitas,

Vt Eurippus iniectas merces.

Vtinàm, vbiq; Regnorum nascantur MAGNI,

Et semper CASIMIRI,

Regium quippè conicè munus, deserta excolere,

excultâ munire, munita conseruare.

Huc addiderim, fæcunditatis BONÆ gloriam,

Nàm, à laudata prole, Matribus laudari, summa Laus:

Vt è contra summa infamia.

B f. 548

Præter Sigismundum Augustum,

B f. 579

IZABELLÆ, Ioannis Hungarorū;

CATHA-

CATHARINÆ, Ioannis Suecorum;

G. f. 169.

ANNÆ, Stephani Polonorū.

P. f. 68.

Regum; consortium Parens.

Sophiæ quoq; Duci Brunsvicensi desponsatæ; B. f. 197

Æmula nurus, ELIZABETHÆ socru; quæ etsi plures
ediderit Regnantes; hæc, plures Regnantium Vxores;

Quid plura?

Maximorum mariti Triumphorum consors, vitæ Satur,
Cælo confinis;

Ad Elisios Campos, ex Apulia, compendiosius credens iter,
Dereliquit Poloniam.

Namq; procurandæ valetudini, consulem nacta Italiam,
Poloniam, & vitam amisit:

Anno Ch. 1558.

Biel. f. 607

Hæc in Antilena Marmoris,

In Postilena,

Vt fermè rarum Ianum reperias,

Quem nulla à tergo Ciconia pinsat;

Ac sape calami, & cala, liberiùs in obscuro pungunt,

Gentilitio Sforciarum serpenti, eos subiunxere Versus

Quando sub Arce fuit, Cracouia sola peribat,

Cum sit in Arce Draco, Patria tota perit.

Plerisq; Cadmaum, stemma sinistrum in omen trahentibus;

Voraci namq; gutture, infantulum glutens;

Inexplebilem Auri sitim, portendere visus.

Tum reperto,

P 3

Con-

Congerendi metalli compendio, per deprauatam

DISTRIBVTIVÆ IVSTITIÆ lancē,

Panc Benemeritorum,

Acti, in foro cauponario nundinando,

Gr. f. 196 Hinc exprobrata non nemini venatis Infula;
Etiam ille vendibilem fuisse reposuit.

Væ Populist!

Vbi per sacrilegia, in sacrificia itur!

Et PETRO exulante, Romanum Ciuem SIMON agit.

Dehinc,

B O N Æ

Grata Polonis fœcunditas,

Grauis Reipublicæ Maternitas fuit,

Gr. f. 5 Dùm, spem Regni vnicam filiũ, inter Gynæcei blädimēta
Mollius educat:

*Cum atas prima, post tincturam voluptatis,
agrè alium colorem bibat.*

Primos quidem ad magna igni culos, à natura indi palam est,

Verùm ab educatione formari, Ab institutione perfici,

*Incongruenter inter acu pingentes puellarum greges;
manum sceptro asuefaciet Regnaturus.*

Ac enutritus inter vittas, sub Galea dicet,

Non inter Caules,

Ita filium materna lenitate, Virum Vxorijs artibus irreciit,

Viduata Marito,

Vt ferè

*Vt ferè gradatim bonitas ascendit, prouum malitia
in abrupta iter;*

Filio gnatifq; Regno ac Populis, Regia, & penatibus;
Derelictis:

In Italiam abiit;

Biel. f. 608

Corrasas opes, ex emuncta, tot Annis Polonia, non iam
Clitellarijs asellis, sed onerarijs Curribus

Euehens.

Vt nuper in educatione Prolis, nimiã excedens Indulgentiã
Ita nunc, ultra Matrũ ingenitos affectus, quos genuerat,

Crudeliter deserens,

Perterebratã Olim Alpes ab Annibale, etiam à BONA,

Ab illo transducendo exercitui,

Ab hac euehendis opibus,

Vtrifq; consimili studio, in ITALIAM.

Itaq; vt vbi thesaurus eius, ibi & COR esset,

Moritur Barij, in Apulia,

Exharedata prole, opima deuolutione Hispanias ditans;

Imò PAPAGODAM Italum,

Piasc. f.

Fictis non factis, extremæ voluntatis codicillis,

Deuoluta, at tamen in Regnum hoc Regesq;

Perpetui Litigij post Bonam Successio;

Summæ Neapolitanæ.

Tanto terrarum tractu, si malum nomen Debitor,

Maioribus impendijs repetendæ:

Abi Lector,

Et, si libertas, ingenuè exprimendæ veritatis placet,

approba;

Si intutum carpere Reges, & vltor est, quisquis successit

En Spongiam.

ELISABETH
Sigismūdi Augusti Regis Pol.: Vxor I.

✻   ✻   ✻
 Lege Viator hos Logos,
 Mirare has mortis Strophas,
 Diutinam Iagiellonici nominis propagandi,
 Expectationem subito euauisse;
Solis in morem, qui de manè fulgidior, imbres minatur.

ELISABETH siquidem,
CAROLI V. Imperatoris Neptis *Biel. f. 56a*
FERDINANDI Romanorum Regis FILIA,
SIGISMUNDO AVGVSTO,

Ex Maiestate Regni maritando,
 Vt nonnisi, in Augusta Domo, AVGVSTVS nuberet;
 Pacta sponsalibus, Excusata Annis,
 Ad maturitatem ætatis, dilato Hymæneo;
 Omne parentum studium, ac medicamenta Reipublicæ,
 Breui conuiuens Marito euertit.
Illud Austriaci Cæli Sydus

Vt

Vt breuiùs soletur Poloniam, maturiùs oritur,
Vt feriat grauiùs, ante diem occidit.

Summa hæc felicitatis erat PARENTI, REGI, SENIULO
Domum stabiliuisse.

Intrat itaq; magno conducentium ac recipientiũ gaudio,
ELISABETH CRACOVIAM; *Biel f. 184*

Ac per PETRUM GAMRATVM, Regni Primate, *Biel f. 180*
Eundemq; Episcopum Cracouiensem,
(Adeò cum Cleri indiga Polonia fuit, ut vnus multiplica-
tas Pastoralis Officij Curas, sustinere cogeretur)

Coronatur, Anno Ch: 1543

Ex hoc coniugio, Florentibus Domus Austriacæ rebus,
Tria sperata sunt,
*Vt fermè eiusmodi matrimoniorum contractus nunquam
sine respectu fiunt.*

REBUS POLONIS,
SOLATIVM, SVBSIDIVM, AVGVMENTVM,
PATRI, FILIÆ, FILIOQ;
Etiam Poloniæ.

*Verùm non semper respõdet magnæ expectationi euẽt9.
Et volubilis inconstantis fortuna genius,
rarò proposito mortalium sociatur.*

ELIZABETH etenim, non respiciente excelsissimas Dotes Fato;
Ad æternitatis Prytaneum euocatur:

Anno Ch: 1545.

Biel. f. 186

Ferali tum peste Poloniam, quâ latè patet, inundante
Inter dolentis Lithuaniae gemitus,

Q

Ac de-

HYPOMNEMATIS,

Ac desideria Populorum:

VILNÆ, Magni Ducatus Metropoli, sepulta:

PARENS ITAQ; REX,

Perfunctorio gaudio, ac si somnio usus, vnde felicissimus
erat, Miserrimus fuit;*Nàm minore doloris sensu negata cupiuntur,
quàm data auferuntur.*

IZABELLA Regina Hungariæ,

Non improficuam affinitatis Austriacæ, rebus suis
medelam expertura, si perdurasset:*Atrociùs recrudescente vulnere, si capta cura-
tio, intermittitur.*

AVGVSTVS Filius,

Diu sponsus, breui Maritus, mox Viduus,

Pridem pactam expectans, Aduectam cupitè recipiens,
receptam in breui amittens.

Inter

Poloniæ desideria, ac Domus Austriacæ lachrymas,

Elatam magno luctu defleuit:

Præterquam, quod

PIA, MODESTA, PVLCHRA,

Si succestricem respicis, nimis quàm desiderabilis,

Nàm si coætanco Scriptori LVCÆ GORNICIO,

(Ut ferè ocularis testibus plus fidei inest)

Credimus, non modo probatissimis moribus Reginam

Ger. f. 13

Sed faminam, planè sanctam fuisse asserit.

O Mors!

Quam

*Quam te nulla capit miseratio nostri!
Neminē sua probitas eripit, Neminē improbitas regit,
Celsitudo iuxta & abiectio vnâ iacent ruinâ.*

FATVM, Ô FATVM!

Inscrutabilis Mysterij vocabulum,
Nisi Christianè acceptum, quod de vno quoq; nostrum,

Fatus est DEVS.

Breues itaq; Populi Poloni Amores,

ELIZABETH,

Lethi viam, quæ cunctis calcanda est, ingressa;

Abi Viator,

Et seu logos seu strophas mortis consideras;

Dole.

*Et te, si sapias, præpara; mox in viam vniuersæ Carnis
Iturus.*

BARBARA RADIVILLIA
Sigismūdi Augusti Regis Pol: Vxor II.

✻   ✻   ✻
Buccinatrix Fama,

Q 2

Cuius

HYPOMNEMATIS,

*Cuius sonorus clangor, et quâ sol oritur,
Et quâ occidit, Regum gesta enarrat:
Eo vocalis Litui sono,*

Vt de bonis magnalia, de discolis vera occinat.

*Prout quis ex præclarè gestis laudem, Aut ex sequioribus.
Actionibus, notam meruerit.*

*Te simul implumem, ac elinguem,
Simul volatilem, ac disertam,
Paucis volo:*

*Tu, nemini bonorum iniurius Archilochus,
Nulli malorum indebitus Encomiastes,*

Sed ex æquo, ac merito, utrisq; Iudicia diuidens;

Primum refer SIGISMUNDI AVGVSTI,

*Alterum sed non secundum Matrimonium:
Quod, neq; sileri sine angore, neq; dici sine curâ potest,
Ducta*

Dist. f. 119 **BARBARA, RADIVILLIA,**

Gaszoldi Palatini Trocensis relicta Vidua,

Iam verò, si tacita inter priuatos, eiusmodi federa,

Nullitatis sunt;

Quid inter Reges?

Quibus celo, et sole testibus viuendam est?

Dist. f. 120 **Ingemuit Vicinus morti Atlas Sarmaticus,**

SIGISMVNDVS Pater,

Adco' sub affectum præ dominio, titubare Alcidem suum,
Sarcinæ Olympi Poloni, agrè suffecturum;
Nisi negare ille, hic mori institisset.

O afflictam Parentum Fortunam!

Si successus Prolis, magis contristent quam solentur.

Excusatio facta nulla, nisi ab Amore;

Si protegendis vitijs, vitia, Clypeus esse possunt:

O Venus! Venenatus Animorum aculeus!

ac venatrix animarum!

Quæ terribili leonum serie, fultum Izraelis Thronum
aggredi, & pervertere ausa.

Neq; tum Augustus noster, ætate, rebusq; florentibus,

Salomone aut fortior, aut prudentior fuit,

Venustæ mulieri, facilis in nassam præda ruit:

Ex præciaro illa Ducum sanguine, Oriūda;

RADIVILLORVM.

Quid ad hæc?

Quæ vnus syderis, ad suum solem Comparatio?

Malè id habet Polonos, Lithuanosq;

Impari Coniugio infensos;

Ià vtrorumq; libertate, vt cum Principum factis,

magis, quàm cum fortuna illorum loquatur.

Tum Tribuni Plebis,

(Nuncios terrestres vocamus)

Deprecantes simul & intercedentes,

Coniugium dissolui petunt;

PETRO BORATYNSKI, perorante non magis facundè,
 quam liberè.

Ger. f. 14

*Nimirum illi Populi, Reges suos solidiùs amant,
 quibus non solum factis laudandis, sed &
 erratis deprecandis, ingenuitas adest.*

Virulentissimum aconitum a sentatio,

Remotum agentibus liberrimis vitium.

Equidem ea Polonorū, qualitas ingenita videtur,
 Regum suorū vitijs primo irasci, deinde tolerare,
 mox obliuisci.

Etiam tum Augustus REX,

Acerbo responso, Concilium Ephoricum dimittens,

Iacturam se Regni, quàm fidei faciliùs passurum

Ger. f. 33

Respondet:

*Si sublunari Orbefides exularet, Regibus retinendam,
 Uxori periurus, quì vobis pactis conuentis stabo:*

Regnum reddere paratus,

Coniugem eripi haud patiar:

Ita tunc inter requirentes ac requisitum Lachrymæ,
 finem dicendi fecerant.

Et dùm REX BARBARAM, Poloni Regem,
 amittere nolunt;

Vtrinq; dispendio incomparabili.

Augustus Liuiam retinet, subditi Augustum,

Nàm promptum naufragare Regno illi,

*Vbi aut omnia Monarcha conceduntur, aut nihil
Necessaria Libertatis, cum prudentia mixtura:
Nè, quod litigantibus olim, pro infante Matribus,
Etiam scissis statuum studijs, bifariam discindi;
Corpus Reipublicæ necessum sit,
Inuitis Polonis Lithanisq;*

Coronatur BARBARA,

ANNO Ch: 1550.

Biel. f. 1592

A IOANNE DZIERZGOWSKI, Arch: Gneznen: P.P.

*Sed mors, plusquam Tribunitia potestate intercedens,
Breuem Diadematis vsuram permisit;*

Humanis excedente Anno 1551.

Biel. f. 1593

*Ita Matrimonium illud, primo Contractu Lætum,
euentu triste, vsu haud diuturnum fuit.*

*Ad Abau exemplum, pro nepote se conformantè;
Excusabiliore tamen Augusti factò,*

*Qui, spectatissimæ formæ aucupio florens & ipse Annis,
Iuueniliter irretitus.*

*Non expertes quoq; Lithuanides Matronas,
Regij tori esse voluit;*

*Ad solidiorem Vnionem Valituro factò, Velut in
aquilibrio posita, vtriusq; gentis sexus prerogatiua;*

Nubendi pro semel Regibus,

Factò magis cum venia, quam extra Crimen.

Tumulum Sortita ea VILNÆ, natali solo.

Hem! robustos virorum, ab imbelli venusta mulieris,

Vulu constringi: & quod mirere, fascinum

forma

formæ, ad usq̄, solia Regum extendi:

* * * * *

Scorinoc. Huic quispiam funebre Carmen adscriptis;

BARBARA, quæ tegitur tumulo Regina sub isto,

AVGVSTI Coniunx, altera Regis erat.

Commoda multa tulit, multis incommoda nulli;

A qua se læsum, dicere nemo potest.

Immatura obiit, decima trietendi rapta:

Bis viduos fatis, relinquere iussa toros.

Occidit ante diem, & quamuis Anus illa fuisset;

Diceret AVGVSTVS occidit ante Diem.

CATHARINA

Sigismundi Aug: Regis Pol: Vxor III.

* * *

Repugnantibus legi Diuinæ consilijs,

Imperia retineri: qui putat; nimirum quàm fallitur.

Pseudopolytorum consiliis inniti, idem planè, quod
pertusa carina nauigare.

Ineluctabili immixtis aquis naufragio,

SIGISMVNDVS AVGVSTVS,

Ne

Ne Iagiellonici nominis, lucerna extingueretur;

Iterat Vota:

Imò geminatis votis, vt extingueretur, facit.

CATHARINAM AVSTRIACAM,

Maximorum Imperatorum prolem clarissimam,
FERDINANDI Mantuæ Ducis, relictam Viduam, *Biel. f. 199.*

Ach! quam infausto fidere ducens;

HELIZABETHA, prioris coniugis germanam,

Nec inde piaculum, sed quia sororem.

Angustus Orbis erat, ex lege Diuina, maritando Regi;

Aut Europeorum Monarcharum Gynæcea, nubilibus vacua.

Væ Consultoribus, qui dicunt, malum, bonum!

Et irato Cælo, turrim Babel ædificant.

Copulatur sinistris auibus, Regium par, ordinariam

Dotem recepturum;

Maledictionem Numinis, Carentiam Proles,

Et nihil vspiam lætum.

Quod si efficacius per exempla, rem metiri placet;

Magnum magnis exemplum, sufficit;

HONORII AVGVSTI, Romanorum Imperatoris,

Duas Stiliconis Filias, sibi copulantis,

*Append
Europæ*

Ex neutrà susceptis Liberis,

Vtrifq; immaturè lublatis,

Vidit eheu! tu nultuans Septemtrio noster,

Imo sæculum, quo viuimus.

Malè succedere, vetita sororum coniugia: ac ex hac

infausti Hymenei face, fumare regna incendijs.

Vbi ita delirant Reges; plectuntur Achiui.

R

Reci-

Reciprocatio etenim quadam est, Regum peccata
in populos; Populorum in Reges auolui.

Vicaria substitutione, his pro illis, & è contra
penas lucentibus.

Etiam AVGVSTO,

Tit. f. 59 Præter sublapsæ Hæresis malum, & depopulatæ Ruffiæ
Calamitatem,

Affuit iusta vetiti matrimonij Nemesis,

Disgregatis coniugum animis, discors commansio:

Donec propalato repudio,

Iidem illi Ephori, qui pro dimittendâ BARBARA, nuper;

Iam nunc pro retinendâ CATHARINA efflictiſſimè instarēt.

Tit. f. 60 En curruli defilientem Archipræſulem

VCHANSCIVM!

Qui ante thronum Regis cernuus, non deſeri Vxorem,

Rogat, & minatur.

Eadem vniuerſi Senatûs compreces, Idem Equeſtrium vôtum,

Retineret Coniux Rex;

Indiuiduâ vitæ ſociam, Cui SACRAMENTALITER, cum DIVINI,

Humaniq; Iuris cõmunicatione, ſpondiſſet.

Optimus Regum AVGVSTVS

(Si ſas Regnantibus vera dicere)

Non caruit perucitiæ Næuo Ita reſpondēs;

Si omninò inſtent ſubditi, ſe non minùs Vxori, quàm

Regno, Libellum repudij mittere Velle.

Haberent vtriq; res ſuas,

Sibi

Sibi eâ, quâ placitum via, gradiendum.

Quid ad hæc Poloni?

**Etiã sufficit vobis intra verba stare; modestâ
non molestâ libertate certantibus.**

CATHARINA verò

Poloniam ingressa ac Coronata

Anno Ch: 1553.

Biol. f. 197

Dispensante IULIO III. Pontifice Rom:

Egressa Anno 1566.

Nescio quo Fato Augusti, Qui Triplici Coniugio

Maritus:

Prima ieiunè dilecta, altera perditè amata,

tertia indignè repudiata;

Iagiellonici Nominis ac gloriæ, improlis excedens,

Colophonem imposuerit.

Non alia exul, visentium oculos, maiore misericordia affecit:

Meminerant pleriq; à CASIMIRO repudiatam Landgraviâ,

A Iagiellone, leui suspicione, ZOPHIAM inculpatam

Illas tamen,

Priorem illaudata forma, Alteram mores iniquè accusati,

Commiserationi exemerant.

CATHARINA

Tacitâ offensâ ac odio, cuius causa non subest,

Diuortium, remisso nuncio accipit:

Infecunditatem alijs; Alijs ex obesitate fastidium,

in causâ disgratiati Conuictûs, substituentibus.

Itaq; illa latior olim vidua, quàm nunc Coniunx,

Dolentiùs secundi nuptûs separationem; quàm prioris

R 2

Mari-

Mariti funus accipiens;

Probata Inocentia, Damnata Fortuna,

In Austriam redijt:

Gentilitiam auiti stemmatis Tæniam inculans: quæ
infausto ligamine, vni duas Sorores copulauisset.

Altiùs imprime Capiti tuo Polonia,

Consilium, Factum, ac Euentum

Comperies:

Nunquam intra veritos Sanguinis gradus, Nuptias

DEO placere.

Non tamèn succense Optimo Regi posteritas,

Imò consummatæ Libertatis Parenti

applaudet.

Qui,

Dum auream ex se prolis successionem dare non poterat,

Vniõnem inestimabilis pretij,

Polonis, Lithuanisq; post se reliquit.

*Nemo fortunam, neminem fortuna, in compen-
dio habuit:*

Aut quisquam ita absoluta felicitate ditatus,

Vt sine exceptione, Regula esset?

Alium Vxorix illecebra tenent, sed affectu

popularium destituitur:

Rixosi alium penates emacerant, sed amoribus

Subditorum celebris manet:

Equidem non omnia possumus omnes.

IESVS MARIA IOSEPH.

HYPOMNEMATIS

REGINARVM

POLONIAE,

PARS TERTIA.

ANNA IAGIELLONIA

Stephani Battorei, Regis Pol: Vxor:

Hûc ouans mærensq; subacta tristibus læticia;

Commoda oculos viator:

Iagiellonum Sanguinem

Sarmatiz, quâ latè patet, præesse gaudes;

Vbi primò.

R₃

Per

Per lineam gladij eum defecisse, subinde dolueris;
 Post Fratrem Soror, Post Virum Fæmina,
 Rebus admora Poloniæ

A N N A

Pia. 61 SIGIMVNDI I. ac BONÆ SFORCIÆ, Reg. Pol: F.
 Nescit quippè firmus, Polonorū in Pricipes Amor,
 Vllam metamorphosim pati.

Mares electione, Fæminas adoptione, vtrosq; affectu,
 in folio locans:

*A natura formato gentis ingenio, Parere semper,
 Seruire nunquam.*

*Nullibi etenim turpior seruitus, quàm vbi crebrior
 Dominorum mutatio. Nam nouiter rebus admoti,
 non perinde regnare discunt, quàm dominari.*

Prothasis laudum, ANNÆ Iagielloniæ fuerit
 Aequanimitas,

Dum IOANNI Finlandiæ Duci, minore natu CATHARINAM,
 despondi videt:

Contra naturæ ordinem, delectu sibi iniurio,
 Quem animosa Virago, non impedit, sed impellit,
 Promouet, non remoratur.

*Contra sexus mores, luori ac inuidiæ obnoxios; & alie-
 nam fortunam, in sue diminutionem accipientem.*

Nisi fortè acceleratiùs, Nobile pignus Sueciæ tradi cupit;
 Sola semper, & omni POLONIA tritura.

Namq; mortuo AVGVSTO Rege,

Inter-

Interna tranquillitatis Arrabo, Eligendi concurrentis brauium:

Siel. f. 518

Quia adoptandi Coniunx,
Viuam se Columnam præbuit, ad quam velut pignus
propositum; stadium decurreretur.

Hunc

DEVS. T. M. ac Suffragia, Liberæ gentis
Renuntiauerè

STEPHANVM D. G. Regem Poloniæ:

Hæc tanti Herois Coniunx, Hic istius Heroinæ maritus,

Vtriq; suo ipsorum Voto, maiora nacti:

In æquilibrio adhuc dum posita lance,

Maiorne ab Vxoris claritate! an à Viri præclare gestis,

Splendor Regno huic accesserit?

Cum fortitudine æq; felicitate Rex. Pietate ac comitate ANNA

Eniteretur.

Illo Regni pomæria, Vxore cultum diuinum

Enixè propagantibus.

Coronatur itaq; ANNA Anno Ch: 1576.

Per IACOBVM VCHANSKI Archypræsulem Gnez:

Verùm, vt nihil ex omni parte beatum;

Inter crebriorum Mariti Triumphorum adoras,

In ipso reflorescentis Poloniæ vere,

Infructuosum Myrtum, dedicauit Lucinæ

Pia. f. 61 Improlis ANNA, licetli decennio Coniunx;

Breifupreimis funeris, maritum efferens, magnificè

Sepelit.

Spiritualibus suffragijs, & Regali pompâ funus ducens,

Vtroq;

Vtroq; amorem testatura:

Magnifica viuis, proficua defunctis, parentatione.

Post, quia ex se regnatos non genuit: ex Sorore
Pia. f. 71 genitum, in folium Sarmaticum promouit

SIGISMUNDVM III.

Diuturnitate Regnandi, & prolis numero,
 ANNÆ sterilitatem suppleturum.

Nihil maius prima causa, præstare nobis,
 Nihil vtilius egregij ANNÆ conatus potuere;
 Etiam si ipsa genuisset.

In Throno Sarmatico, Iagiellonum Sanguinem receptum vidit,
 Sublatos felicissimis conflictibus æmulo aspexit:
 Eluctatam grandia Interregni pericula Poloniam
 gauisa est,

Ac

Priscam illam Poloniam vitæ rationem, Auiti Moris, &
 candoris obseruantiam, natiuæ realitatis & sincerita-
 tatis normam, secum vnâ in sepulchrum abduxit.
Pia. f. 172 Subrepente (ut *Piascius* inquit) Germanismo gen-
 ti isti ingrato & aduerso.

Præterea,

Patri, Fratri, tum & Marito, Regibus,

Phidiaco opere Mausolæa struxit:

Sacellum Iagiellonidarum, aureis laminis contextis,
 Pontem Istulæ dorso insidentem, propugnaculo
 Varsaviæ epiphauit.

Aliaq; pacis opera absoluens,

Quæ perenniter famam autoris fantur,

Vluram Lucis abdicauit. Anno Ch: 1596.

*Abi Viator latus simul & condolens,
Iagiellonidas, aut non nasci, aut non mori oportuisse,
Nisi felix adoptio, grandem iacturam rependeret.*

* * * * *

Aliud ANNÆ Reg: Pol:

D. T. M.

Tempori, Æuo, Æternitati.

Nomini, Memorix, Animæ.

Opus, Marmor, Suffragium.

Erecta sunt

A N N Æ

Iagiellonici Sanguinis nouissimo pignori.

Ex Regnante linea primæ Reginæ.

Ex auitis moribus prisæ Maiestatis retentrici.

Quæ.

Vt celebriùs fortiretur coniugium, vltima sororum nubit.

Vt paternis Regnis imperitaret, peregrè maritari nõ vult.

Vt firmiùs Poloniae implantaret Iagiellonas, Sororinum
promouet.

Virgo egregiè morata, Constanti fide Vxor.

Pacatis moribus vidua.

A SIGISMUNDO I. & BONA SFORCIA parentibus Vitã,

S

A STE-

A STEPHANO Marito præclarissimo Famam,
 A SIGISMUNDO III. grato Nepote. Tumulum,
 Sortita.

Vixit ANNA Satis
 Mundo, Ecclesiæ, Regno,
 Muneri, Virtuti, Naturæ,
 Merito, Exemplo, Famâ.

Breui spatio Regina Regnans,
 Orbata Viro, sinè muliebri ambitu;
 Nullo mater edito partu,
 Nisi adoptiuus ex sorore Nepos. SIGISMUNDVS III.
 Augustos Maternitatis Amitæ titulos,
 Angusta laudati Regiminis felicitate
 Suppleuisset.

Viator, si placet, subscribe:

Etiam illos felices existimans, licet si non ex se genuerint.

* * * * *

SIMON STAROVOLSCIVS,

Id optimæ Reginæ in Monumentis Sarmatarum
 rescripsit Elogium.

ANNA REGINA POLONIÆ

Iagiellonidum, qui CC. propè annis regnauerunt,
Soboles Ultima.

Regum SIGISMUNDI I. & BONÆ SFORCIÆ F.
 Sigismun-

SIGISMVNDI Augusti Soror.

STEPHANI BATTORÆI Coniunx.

Cum esset publico Ordinum consensu, cum Rege
marito Corona aurea, quod est insigne Regalis
Imperij, tempora redimita, & scepro
Regio dextram implicita, scapuleſq;
Sacro oleo delibuta, talis apparuit.

Anno Ch: 1567.

* * * * *

In Sarcophago

D. ANNA IAGIELLONIA

SIGISMVNDI I. Regis Filia,

IAGIELLONVM vltima propago.

STEPHANI BATTORÆI Maximi Regis Coniunx,

Munifica, Pia, Religioſa.

Trium Interregnorum pignus Concordiæ,
Communis mortalitatis memor, hoc monumentum
Cineribus ſuis conſtruxit.

Vixit omnium laudum Regiarum laude florentiſſima;
Per ſingulos ætatis ſuæ gradus laudata,
Sacellum hoc veſtiuit tecto aurato,
Ornamentis & Cenſu locupletavit.

Extincta IX. Septembris Natalis ſui LXXIII.

Summo Luctu SIGISMVNDI III.

Sororis Filij, & totius Regni mærore ingenti

Anno Ch: 1596.

A N N A

Sigismundi III. Reg: Polō: Vxor I.

☼ ☼ ☼
Ingredere auspicato sublunaris Sphæræ Limites

A N N A,

Imò vitalis lucis vsuram hauri quantociùs:
Grandis Poloniae vrget te exspectatio.

Nouum HERCVLEM, CONTRA OTOMANICA monstra genitura:
Tu felicitatis nostræ Pharos

Diuturnorum votorum meta.

CAROLI Archiducis Austriae, & MARIAE

Ducis Bauariae

Pia. f. 107

Filia.

SIGISMVNDI III. Pol: Reg: & M. D. Lithaniae
Coniunx.

Virginei pudoris gemma, Lucidum Augustæ Domûs iubar,
Mariti Ocellus.

Quam timuit Polonia, antequam haberet,
Gauisa postquam habuit;

Nàm

Nam & Sectio Venæ ab egro timetur: ubi facta, & conducibilis sanitati est, solatur:

Ita tum Polonia,

Nouercam ANNAM verita, Matrem Patriæ experta.

Namq;

Scrupulosa quorundam Austriacæ magnitudinis æstimatio,

Et obliquus Liuor,

Ostendit innatū humani ingenii vitium; cui quādoq;
est in securis metus, in metuendis securitas.

Et sua ipsi præsidia formidamus.

Sit itaq; optimè Optimi CARDINALIS RADIVILLI manibus,
Qui suspicaces differentium Strophas haud moratus, *Ria. f. 114*

Tradente sponsam ROM: IMP: RVDOLPHO

Matre Sororeq; comitantibus,

Debitum Authori suo pignus vendicat, VIENNA conducens

Cracouiam.

Felicissimæ tum Calendæ Maij,

Annusq; fausto Epitalamio celebris.

1592.

Quo ANNA Iagiellonia, matertera Reg: Poloniæ,

ANNA Sorore Sueciæ infante præsentibus.

ANNA Austriaca, regio Diademate Coronatur,

Per STANISLAVM KARNKOWSKI Archipræ: Gnez:

Illorum etiam, qui obstare videbantur, gaudio:

Excussit tum pennas præpes Poloniæ Aquila, ac in
publicis numismatibus Ouans, subscripsit:

Amor distantia iungit,

Et

S3

Ani-

Animos sociasse iuuabit.

Vtroq; Lemmate, è profundiori Polytryces thesauro eruto.

Mox

Pendentibus fatis, SIGISMUNDO Regi, trans Balthicum
Mare iter. Alterno Suetici Regni diademate

Coronatur Vspaliæ Anno Ch: 1597. *Pia. f. 140.*

Tum demum

Pia. f. 150 Gemino insigni redimita, VLADISLAVM IV. gignit:
Hæc Olimpias, ALEXANDRVM Poloniae,
Non binis Coronis solùm, sed Orbis Vniuersi Imperio
Suffecturum.

Qui non vt Hercules, in cunis angues;
Sed pro crepundijs, Ottomannos protereret.

Orbis Christiani Athleta.

Terribile circumsitæ barbarici Nomen.

VLADISLAVS.

Reducto in effectum, Ecclesiastis Regij PETRI SKARGÆ
Vaticinio;

Qui vix natum infantem, tracto ex vi nominis Oraculo,
Laudis potentem dixerat.

Hoc Filio mater,

Nihil maius Poloniae dare poterat, minus nolebat:

Eciam semel fecunda, sat felix.

Verùm, dùm in spem tumultuantis intentrice Hæresi,
SVLCIÆ alterum pignus, CHRYSIOPHORVM ederet, parat;
Præcoci Faro, sed pietate matura,

In

In Regionem viuorum ijt.

Hæsit intra exanimatæ Matris præcordiõrum Conclauē

Sic f. 189

Viuus infans,

Donec exfectus ex vtero, in solitâ viâ, solem aspexit;

Sed breui vsura lucis:

Namq; maluit Orthodoxæ genitrici morte coniungi,

Quàm Rebelli Deo, ac Regi suo SVECIÆ;

Viuus præesset.

Matrem itaq; filiumq; simul extulit **SIGISMVNDVS,**

Geminato funere, doloreq;;

Quem verùm fuisse ostendit, spatium Viduitatis:

Quippè non facile excidit animo verus Amor: &

qui verè dilexit, diu mæret.

Moritur ANNA, Anno Ch: 1528.

* * * * *

Huius memoriæ, accinit Academica Musa, ijs Versibus.

Austriadum sublime Decus, Lux inclyta Lechi,

Deliciumq; sui temporis ANNA fuit:

Cui, frustra laudum telas ordire camæna,

Materies metro, grandior ista tuo est.

Ergo tace: de pollice, seu metire gigantem,

Ej; suo tantum germine disce nurum.

Cerne VLADISLAV M nostrum, qui, temperat Orbem;

Hic, clarat matrem, digna propago suam.

Tunc illa æternæ comprehendit pignora famæ,

Cùm tantum diuo viscere, fudit opus.

Tam bona surrepta est præcoci funere Mater,

Vicini thalamos, ante puerperij:

Nimi-

*Nimirum ipse Polus timuit ne pergeret ultra,
Terrestres Lechis, progenerare Deos.*

CONSTANTIA

Sigismundi III. Regis Pol: Vxor II.

* * *
 Quintam vides Lector

Ex Imperatrice Austriacorum Domo Regij,
 in Polonia Throni sociam,

Cui consilio Fati, ab ea VIRTUTE nomen est;

Quæ, in maribus rara: in feminis miraculum

CONSTANTIA.

Neq; nomen sine Omine, neq; numerus sine mysterio,
 Quinarius ille, vnitrate ac duobus paribus constans;

Nàm, si principium numeri, id est:

Quod est primum,

Quantum à PRIMA AVSTRIACA, augmentum rebus Polonis,
 Seu numerum prolis spectes; seu diurnitatem Regnandi.

Placuit itaq; ea cum domo coniungi,

Quâ non soli iam mariti vxoribus, sed Regna
 Regnis fæderarentur.

Iam,

Iam, non solas ab vno, sed geminas recepras;
Hinc duo visa, in thalamo Regio, SOROR VM P A R I A
Velut de industria, imparem numerum auer saremur.

Expleuit itaq; essentiam numeri,
 Ac inditi nominis vim, expressit.

CONSTANTIA.

Pia f. 272

Nuptiæ tamen, intra sanguinis gradum, Diuinis,
 Sanctionibus vetitæ, malè populos habuère :

Præterquam, quod Poloni

Obstinati, ad sacri Codicis Legum obseruantiam,
 Etiam cum infaustum SIGISMVNDI AVGVSTI connubium,
 In modernorum triste præiudicium, trahebant :
Cum res transactas, velut in Speculo Euentus repræsentet,
Et, magis videmus ea qua transferunt.

Non improvidè nuperus error, præsentis Ma-
gister esse debuit;

Disturbando grandis machina Connubio,

CLEMENS VIII. Pont: Max: *Pia f. 269*

IOANNES ZAMOYSKI S. R. C. & E. G. DVX.

Terrarū Nuncij, Austriacæ affinitati obliqui;
 Horum I. differt, alter dissuadet, reliqui obluantur.

Neq; hic impropere quispiam,

Ingenuæ Polonorū realitati,

Dignitas ea excelsa Regum nostrorum est, subditis
Libere loquentibus.

Infame mancipijs imperare.

T

Arca.

Arcanum præterea conseruandi Status,
*Fornicationi lapidum non absimile, qui, nisi sibi inuicem obstant, concamerationem laquearis ruituram,
 Aquæ nisi ventis persflentur, Veterum contrahunt.*

Ast, Decretum Fati,

Nulla humana vis, aut consilium inuertat;
 It Marchio MYSZKOWSKI Marschal: Reg: felix pronubus,
 CLEMENTE, ac ZAMOYSKIO, fato functis,
 Ita amotis consummandæ procationi Obicibus,
 Quod nuper singulis displicebat, vniuersi approbant.
 Introducta igitur CONSTANTIA,
 PAVLO V. Pon: Max: dispensante,
 RVDOLPHO II. Imp: Rom: despondente,;

Matre,

Eratrè MAXIMILIANO ac MARGARITA Sorore, comitantibus.

Coronatur CRACOVIAE,

Pia f. 273

Anno Ch: 1605.

PETRO TYLICKI Episcopo Vladislauienti,
 Nouæ Reginae Coronatore, Sede Primitiali tum vacante,
 Pompam illam Serenissimorum contrahentium,
 Haud sereno oculo, cælum aspexit:

Non modica per eos dies imbrium vi profusa.

Abdi fortè magnum luminare maluit, nè clariore syderis luce, illud quoq; cum coniuuentibus Regnicolis factum, approbare videretur.

Ita est, plerumq; celestes minæ, imminentium malorum

Sunt

*Sunt præfagia, ac velut præmissi, irati Numinis
anteambulones.*

Secutum dehinc Ciuile Bellum, *Pia. f. 121*

Ex interna statuum diffidentia, acris animorum Collisio;
*Lethale Rerumpublicarum venenum, & pestis
immedicabilis.*

O quot hic fluctus absorbsit Reges, & greges!

Quot hæc contagio infecit membra, & capita!

Quot arsere his ignibus, cum Regijs Vrbes!

Vniuersi Orbis cunabula documento sunt,

Beatas Vrbes Urbiumq; Præsides,

Quos reciprocus Amor, ac mutua confidentia conglutinat.

Cælum tamen paulo post,

Non omninò se ab eo coniugio auersum ostendit,

Crebris puerperijs fæcundatâ Matre;

IOANNE CASIMIRO, IOANNE ALBERTO, *Pia. f. 312*

CAROLO FERDINANDO, ALEXANDRO, *2 f. 336*

ac CATHARINA Neoburg: Principi nuptui datâ: *3 f. 340*

In spem boni publici genitis. *4 f. 343*

Verùm sua quandoq; fecunditas arboribus nocet,

Etiam tum sollicitâ Matre; *5 f. 608*

Nè splendidis prolis suæ natalibus, Fortuna onerosa foret,

Proinde Præsulatus alijs, ac sacre Purpuræ dignitatem,

Alijs, Emptitio titulo, ditiones comparat.

Magnam murmurantium querelis ansam,

*Pastoritia Peda infantibus tradi, & coemptis possessio-
nibus, eneruandæ libertati firmari potentiam clamitantibus.*

Pia f. 438.

Sed in his procellis sibi Constans

CONSTANTIA,

Re, vt nomine, egit constantissimè;

Adeptam ZYWECII possessionem, vt quisq; ex Equestribus

Consis.

Vellet, reposito prætio concedens, reemendam.

*A. 1624.**In hac namq; suspicacitatis Palestra,**Qui contra nititur, nihil agit.**Agendum porro velut cum Ariete, cui dura cedunt
mollibus retunditur.*

Tandem constante vitæ tenore, sopitis aliquantum

Quiritium Quiritibus,

Ex asse Austriacæ pietatis hæres,

Ad amussim Reginalis Maieftatis exemplar,

Ad regulam Coniugalis amoris Idæa,

Pia f. 502.

Obijt Varfauix: die X. Iulij, A. Ch. 1631.

Contractâ morbi causâ,

Dùm in sacris Orgijs, circumlatum Christi Dei-Hominis

Corpus, sequaci gressu concomitans,

Aestiuis adusta caloribus, Febri periodica inarfit.

Quicumq; mortem in lucro ponis, sic moriare.

Ad occasum inclytæ Principis,

Vniuersa Poloniarum Regio & Regia simul contremuit,

*Nam corruente fulcro, quis non ruinam domûs metuat.**Factam sanè, vt nullâ calamitas sola fuerit.*

SIGIS MVNDO REGEM ARITO,

Qua cum coniunctissimè vixerat, eidem mox cômoriète,

Nouissima Vtrorumq; Constantia,

Vt

Vt eodem elati pheretro, vna die Iustis perfolutis,
 Simul Regio inferentur Sepulchro,
 Anno Ch: 1633.

Pia. f. 546

Scito Viator,

*Iunctum experta probitati Amorem Auaros sui mortales,
 Etiam in morte facere.*

* * * * *

E I D E M,

Parcite tantisper querelis contentiosi Quirites,
 Et accensas protegenda Libertatis Zelo mentes,
 Componite!!

Reginae Vestrae CONSTANTIAE,
 Genio, manibus, umbrae,

Piissimis:

Aggesta tellure, æiternum tumuli honorem, daturi.

Si tamèn mori CONSTANTIA,

Aut virtus tumulari queat:

Eius mors anteaetæ vitæ Diaphanum fuit,
 Extincta verò cum Corpore inuidiâ, maior amissi
 boni æstimatio esse debet.

Hæc,

Archiducum Austriae piensissimus sanguis,

Longa serie Cæsarum, SOROR, FILIASTRA,

NEPOS, PRONEPOS, ABNEPOS, TRINEPOS,

T,

Regis.

Regis Poloniæ ac Sueciæ Coniunx,
Regum ac Principum multorum MATER,
Obijt Christianè,

Fatis iubentibus, Bonis dolentibus,
Aduersarijs nolentibus.

Ach! quàm exili cippo congeries magnarum virtutum
regitur!

Complica vela, te ipsam exedens Inuidia,
Ac tu mordax Liuor,

Immeritas VIVÆ offensas, vectigalibus proluens lachrymis,
Fatere necessum:

Opportunissimã libertati Poloniæ, Austriacã pietatem-
Hunc itaq; tumulum,

Aggesto cespite prominentem,

Per annorum curricula, intuentibus reminisci decet;

Plerumq; optimos, sermonibus vulgi vapulare.

* * * * *

Sarmatarum Monumenta,

Eam loculo inscriptam continent Memoriam.

D. O. M.

CONSTANTIA,

FERDINANDI Primi Imperatoris Optimi

Neptis,

CAROLI Archiduc: Austr: & MARIE Duc: Boiorũ
Filia,

Filia,

FERDINANDI II. Cæsaris semper Augusti

Soror,

Serenissimi ac Potentissimi Poloniæ ac Sueciæ Regis

SIGISMVNDI Tertij

Coniunx,

Mortalitatis suæ exuias, ad DEI supremi Iudicis
Aduentum, hîc deposuit.

IOANNEM CASIMIRVM, IOANNEM ALBERTVM, CAROLVM,

FERDINANDVM, ALEXANDRVM, CAROLVM,

ANNAM CATHARINAM,

Lectissimos terris Principes, facunda boni publici
Mater, reliquit.Cælo autem fecunditatis suæ partem, Filium, & Filiam
consecrauit.Multis illa decora, quâ profapia, quâ generis,
quâ affinitatis nominibus.Sed eminentissima ob incredibilem, erga Diuos
Superosq; obseruantiam,

Inopino mortis Casu,

Regina Regnum,

Coniunx Regem,

Mater Principes,

Totam Christianitatem, pijsima Princeps in mæro-

rem

rem traxit, VARSAVIÆ

Anno reparatæ Salutis, MDCXXXI.

Ætatis XLIV. Coniugij XXVI.

CÆCILIA RENATA
Vladislai IV. Regis Poloniae: Vxor I.

Ætate paceq; [✻] [✻] [✻] florens Palmarie Iuuenis

VLADISLAE,

Si Deo, Patriæ, ac Posteritati

acceptam,

Thalami Regij te sponsa digna, vis implere Coloniam;

Deum, Ecclesiam, Regnumq;,

Consule:

Ac temetipsum,

Cui Parente, etiam cum Patrij Regni iactura, Catholico

Matre pientissimâ, quia Austriacâ Nato,

Par natalibus consortium fortiendum est.

210 f. 572

Frustraneus in ducenda FRIDERICI Filia labor,

Solium

Solum Sarmaticum,

Nusquam patitur infestorem Hæresim,
*Coniungi disuncta ab Ecclesia, idem planè
 quod in æstuario dormire.*

Malè illi cum coniuge conuenit, quæ Deo discors est.
 Cauent vnice pastores, ne diuersi Ouilis greges, misceantur.
aliter,

Grex totus in agris.

Vnius scabiè cadit, & pruriginè porci,
Vnaq; contacta, luorem ducit ab vna.

1440

Etiam indebita hæc Rhenanæ domui felicitas,
 Polonum Diadema

Quæ ab ouili Christi, & Patria domo Exul,
 In Catholico Regno, diuersi dogmatis, Materfamilias
 Malè hospitaretur.

NOVA POLONIS RIXA,

Rixosam diuersæ Religionis dotem illatura;

Dij meliùs Poloniæ:

Quàm vt virulentissima insecta hæc, sub patrociniò
 Maiestatis, securiùs vermiculentur.

Neq; inclyta Virguncula NIVERNENSIS DVX,
 Hæc hora tua est,

Austriacus nunc, post tuus VLADISLAVS erit,

Desponsata CÆCILIA RENATA, *Piarf 102*

FERDINANDI II. ac FERDINANDI III. Imp: Rom:

FILIA, ac SORORE:

In quâ,

Resonuit ad numeros, Cæcilianæ virtutum Harmonia,

V.

Summa

Summa Pietas,
Egregia Fides,
Modestia Incomparabilis.

Præter reliquam, excellentissimarum qualitatum
Enciclopædiam,

Nam natura maiora magnis attribuit.

Vt spatiosam arborem firmioribus, inniti radicibus necessum.

In cæteris mortalibus analecta virtutum,

In Principibus personis summatim requiruntur.

Huic,

Cæsarum è domo conducendæ,

Tria illa nota Orbi nomina ablegantur;

LIPSKIUS, OSSOLINSKIUS, DENHOFFIUSQ;

Primus, Diuinarum rerum scientia clarus,

Alter, Tulliana facundia Orbi æstimatus,

Tertius, festiua morum elegantia cõspicius.

His itaq; prodromis,

Venit laureatis è penatibus CÆCILIA re ipsa Laureata;

Mariti intrans Limina,

In vestibulo Regiæ pendulis.

Ottomanicis, Moschouiticis, Sueticis, Tartaricis,

Trophiæis, & adoreis,

Summo itaq; Sarmaticæ gentis applausu, & gaudio,

Coro-

Coronatur Varſaviae; A. Ch: 1637: *Pia. f. 110*

Operante IOANNE WęZYK, Regni Primate,
Distulit poſthac Fortunâ ſperatâ proliſ ſucceſſum,

Aduſq; metum ſterilitatis,

Magnam expectationem, nunc mæroris, nunc lætitiæ,

Ventis agitans;

Quò firmitudinis radice inſiſteret, ea, expertura,

Donec respondente ſpei, populorum Cælo

Graudata Regina, ſe Matrem

Edito partu, Maritum Patrem faceret.

SIGISMVNDVM CASIMRVM Principem enixa, *Pia. f. 60*

Credidit Polonia,

Editum die Palmarum foetum, Palmarium munus,

sibi à Cælo datum;

Et longiſſimæ expectationis tædium diuurnitate

uſus penſari potuiſſe:

Niſi magnæ ſpes nuper dilatâ, iam ſublata, forent;

Melle ea in herba immaturè oppreſſa.

Ille tamen Matris ſuæ præuentus Fato,

Quæ viuida Annis, Animo, Corporeq; vigenſ,

Florentiſſimi Æui Princeps,

Velut intempetiue demeſſus flos, ante diem obiit,

VILNÆ Lithuanorum Metropoli:

ANNO Ch: 1644. *Pia. f. 60*

Primo Vere, verè Poloniſ dolendo, Aprili Menſe

Sepulchri Regum infauſto Nomine Apertili,

Ac, ut plerumq; nemo ſine cauſa moritur, venatio incuſata;

Quæ,

Conſternato irruentis Apri ferocia, Equo eoq; violento motu,

Quaſſata Regina, abortum ſimul, & mortem cauſante,

HYPPONNEMATIS,

Usq; adeo formidolosus venator, mors est:

Pro Fera, Reginam capit.

Dolorem pro præda subiectis populis diuisura,

Indoluit tota Polonia,

Eo vel maximè Nomine,

Dùm ordinarijs Regiæ opibus contenta, CÆCILIA
acerbitatem,

Tributorum pro Populo deprecaretur;

Amor ac deliciae Poloniae habita fuit.

*Quis enim amat Geryonacæis manibus illas, deglubentes
Pecus non tondentes?*

Eodem itaq; quo mortua Anno, sepulta Cracouiæ
Summo S. P. Q. P. concursu:

Sic eunt humana.

* * * * *

ALIVD EIDEM,

Austriaca, Austriacæ succedit in Thalamo,

CONSTANTIÆ CÆCILIA,

Nepos simul ac nurus,

Ex eodem experti saporis stipite, dulce Pomum

Disce quisq; coniugio, statum suum stabilire intendis,

Non inter ignotos querere Coniugia,

Non quatenus compta, aut externe splendet mulier,

Sed ex generis qualitate, aut morum, introspectenda.

VLADISLAO REGI maritando,

Palatinum à Rheno, Niuernense in Gallia,

Proposita Matrimonia;

Verum,

Hinc diuersa Religione, Hinc nondum annis nubilibus,
 In Austriacam tandem affinitatem, conuersa studia
*Disce partem prudentiæ esse, non in frontem semper
 negotia aggredi: efficaciori ex obliquo assultu.*

Non negatur Sponso, pacta Sponsa,
 Sed pacta Sponsalia irrita diu à filio, quæ Parens
 Sponderat;

Pia fecit.

Donec VLADISLAUS, moras omnes abruptens,
 Vxorem doti præhabuisset.

*Turpis ille aruscatorum questus est, Matrimonij
 era venari.*

Amicitia omni metallo præstat.

Post hæc,

Concordissimæ vixere Animæ: imò vnus in binis
 Corporibus Animus,

Perturbauit non nihil, Senior Matris fecunditas;
 Verùm post optatissimo fetu, tumente vtero,
 Magni simul & abbreviati gaudij, materiem dedit:

SIGISMUNDO CASIMIRO genito,
 mox extincto.

*Disce Lector, Spes, & res humanas esse, ac si Folia:
 Quæ subito vento rapiuntur;*

Prior tamen CÆCILIA mater obiit,
 Nata Imperatoriæ,
 Renata Christianè,
 Denata Humanitus,

Inter hæc Bulta Regum; in Principe Regni Basilica,

Magnum Venturi Iudicis Diem,
Expectat.

*Ita spes nostræ, laborioso gradu sursum ascendunt;
Mox præcipiti casu à Fortunâ protrudendæ.*

* * * * *

In monumentis Sarmatarû, eam laminæ incisam
tulit Epigraphen.

D. O. M.

Tu, qui Augustæ Reginae,
Sacram Vrnâ aspicias,
Venerare tredecim Imperatorû AVSTRIADOMO prognatorû
Dijum Sanguinem:

CÆCILIAM RENATAM,

VLADISLAI QVARTI

POLONIÆ, & SVECIÆ REGIS gloriosissimi, Sceptri Toriq;
Consortem,

Paternæ FERDINANDI II. Augusti Pietatis, & omniû virtutû
Ex Assè Hæredem;

Cui,

Dùm Orbis immortalitatem præcatur, cælum mortis
Via ereptam, sibi vindicat gloriosam.

Exuias hic capit tumulus, post humi Amoris,
& Regiæ mæstissimi conjugis magnificentiæ

MONVMENTVM.

Sic decuit Imperatorum Sanguinem,

Sic

Sic cæli Triumphantis pignus,
Nata Græcij: Anno Ch.

MDCXI. Die 6 Iulij.

CORONATA REGINA POLONIÆ, Varsaviæ;

MDCXXXVII. XIII. Septembris,

Moritur VILNÆ,

MDCXLIV.

MARIA LVDOVICA

Vladislai IV. Regis Polon: Vxor II.

✻   ✻   ✻
V i a t o r,

Siste gradum, Aduerte oculos,

Mentem intende,

POLONIA vult, GALLIA poscit,

ORBIS CHRISTIANVS expostulat;

Hoc est illud celebre Germen,

ITALICÆ ORIGINIS, GALLICI GENERIS

GONZAGÆI NOMINIS.

HYPOMNEMATIS,

LUDOVICA MARIA,

In nostro Septentrione transplantandum:
VLADISLAO IV. dudum ambita, nunc tradita.

Curâ ante AVSTRIACAM prior,

Vinculo posterior:

Ut diutiùs in Throno hæreret, seriùs assumitur.

Gramm.:
Pia. f. 609

CAROLI illa NIVERNIÆ,

Mox Mantuæ, ac Montisferrati,

Tum CATHARINÆ Lotaringæ Mayenny Ducum,
Filia:

Maioribus ex fama Orbi notis vtrifq;

Patre, ex instituto militari aduersum Ottomannos,
Ordine,Matre, ex protectrice Orthodoxæ religionis Domo
Genita.Athleræ Christianitatis, Fidei Vindici,
Turcarum terrori,

Merito iungi debuit, VLADISLAO.

*Et GONZAGARVM quidem ad prodigium laudata fortitudo,**MAYENNIORVM innata animositas semper illustris,**Participantibus de eadem virtute Fæminis,**Ut inaudito Exemplo:**Gra. f* Mater LUDOVICÆ AMAZON GALLIÆ Vocitaretur,

Hac domo, VIRGO STVDIIS NATV Virilibus,

Debita suo Marti Bellona, sacro fædere coniungitur;

LVDOVICO XIII. REGE Galliarum autorante:

ANNA REGINA REGENTE procurrante:

CARDINALI MAZZARINO iura connubij fanciente:

PRINCIPIBUS SANGVINIS ac PARIBVS FRANCIAE assistentibus.

LEGATI POLONIAE,

VENCESLAVS LESZCZYNSKI Episc: Varmiensis,

CHRISTOPHORVS OPALINSKI Palat: Poznaniensis,

Personam Autoris sui sustinentes;

Paradiso illo terrestri, aut veriùs suburbio Caeli,

LVTE TIÀ PARISIORVM abiere.

Ingenti Gallicanae pubis cordolio, absolutissimae venustatis eripi Regno illi Idæam,

Vota omnium, & gaudia felicium,

Non abituram delicatissima orbis plaga, nisi regnandi Causa:

Planè Venerem Cypro sua exulatum ire crederes.

Ipsa Maria,

Ac si MARIA Septemtrioni, non danda, aut inuidenda esset.

Secundam Nauigationem impediuerit

Quassata fluctibus classe, & praesentissimo naufragio,

Nisi Maripotens ventorum praeses,

Onustam Polonorum, Gallorumq; Spebus onerariam,

Optato in portu incolumem stiterit.

Proinde,

A lærantibus Argonautis occupata stationone,

Festium celeusina occinentibus Sarmatiae Populis,

Fluctus, ac procellas eluctata Nauis,

Consecratur: ex voto Equorea fortuna.

X

Cui

Cui nomen è MARIA
 Patronæ, Adiutrici, ac Sospitrici
 Quæ cognominè sibi nomine ac titulo,
 (Etsi augustissimum Nomen vsurpantibus graue anathe-
 ma in Polonia,

Venerantium submissè Populorum consensus facit)

MARIAM LVDOVICAM Reginam,

Tutissimo in portu Metropolis Regni

C R A C O V I Æ

Locaret, Coronandam Anno Ch: 1646.

ria. f. 605 Per MATHIAM LVBINSKI Archipræs: Gneznæ:

Itaq;

Polonia bonis pacis opulenta, Regia Trophæis plena,
 Incomparabili rerum successu fluentibus votis,

ria. f. 606

Dùm

SIGISMVNDVM CASIMIRVM Principem,
 Non nouercalib⁹ odijs, sed materno affectu fouet alitq;
 Grandi tranquillitatis Sarmatiæ turbamento, amittit.

Post, ut nihil est in humanis stabile,

Ac felicitas omnis, planè semper cum Chamaleonte
 Colorem mutat;

In medio gloriæ, ac ætatis Cursu extinctus REX,
 Acerbæ viduitati Orbam Coniugem relinquit.

Cui,

Cui,

Modo Valedicta GALLIA, vix Salutata POLONIA,
 Hinc abire minùs integrum, Illuc redire incongruum;
 Inter præsentium, & imminentium anxias Curas,
 Supræmis funeris, effert VLADISLAVM maritum.

Anno Ch: 1648.

Pl. f. 60

Hic implevit mensuram Polona felicitas, nixa
 VLADISLAO,

Ac subducto eo, vniuersa corruit, velut fulcro submoto:
 Considera Lector,

*Felicitatis finis, & calamitatis exordium Vni persone,
 an iustè imputari possit?*

MARIA LVDOVICA, Iterum
 Ioannis Casimiri Regis Polon: Vxor,

✱   ✱   ✱
 Magne Arcis Arcium Oeconome,
 Cui cura publicæ Ædilitatis incumbit,

Huc Lapididas

Quotquot seu profundas Chencinensis montis Cryptas,

X 2

Seu

Seu Paczufouiensis Tesquæ euiscerant latumias ;
Non Caria Mausolo Mausoleum;

Sed,

MARIÆ LVDVICÆ,

Pol: Pon:

Illud verò Hermæi in Attici quadratam formam,
 Aut in modum Cubi,

Qui iactus semper iacet, & motus loco, locatur.
Eo modo rationem & veritatem sibi constare debere,
Quæ frequenter commota, semper immobilis.

Per cuius Sena latera, publicis
 incisa notis, legantur :

Hæc est illa ingens animi Virago,
Artemisia Polona, Zēobia Sarmatica,
 Vel quia omne antiquatum pro Magnifico est ;
Bellona, Minerua, Venus

Europæa :

Muliebri specie, virili pectore, Angelico Cōsilio ;
 In conferendis ei subiecto dotibus, (tuna.
 Prodigia virtute, Excedēte Natura, Delassata For-
 Istius ingentis Spiritus,
 Non argillino, sed Osse operi infusi,

(Nām

(Nàm & *machina suis ipsæ fulminibus disrumperentur,*
Nisi è spissiori metallo constent.)

Prima fuere molimina,

Post ereptum fatis Maritum, retinendo Diademati,

Ac perpetuandæ potentæ,

Aut Polonia namq; , aut Regia excendendum erat,

Aut Leuiro nubendum;

Primum graue, illud miserandum, hocce incompatible.

Quo in negotio,

It animosa Herois pertentato Maribus Vado,

Nàm, si duas germanas vni viro cõiungere licuit?

Eccur vna binis fratribus coniungi vetaretur?

Magno susceptum consilium ausu,

Maiori tractatum labore,

Maximâ consummatum dexteritate;

Murmurantibus plerisq; , tolerantibus cunctis:

Dispensante INNOCENTIO X. Pon: Rom:

Itaq; , impracticato Exemplo.

Et fratria fit vxor, ex Regina Vidua,

Regina regnans:

Boni publici prætextu? an inclinatione Regis?

Authoritatem Senatus ac consensum Populi

Extorquente.

*Quid enim non peruincit mulier, prestigioso sermone
 blanda?*

Licita? iuxta & illicita?

X3

Pro-

Prout conducatur facundos habent interpretes,
 Etsi acre Elementum ignis,
 Ominoso incendio GALLIPEDEM incessans, cælestis iræ
 internuntius, vulgò crederetur.
 Inundata mox Polonia belli calamitatibus, ut igne ædes,
 Vniuersali velut diluuiò superfluis Armis;
 Etenim,

Latrocinantes SCYTHÆ, rebelles COSACI, mutabilis DACIA,
 Inuasores SVECII, fœdifragi MOSCHI, perfidi HUNGARI,
 Et quod vsquam in vicino quadra finitiorum,
 Coniurato odio, incessunt Poloniam.
 Væ grandis vni Regno procella! innocenti iniqua!
 Florenti miserabilis!

Nisi in experimentum data Diuinitus, an qui nuper
 bonis pacis nimij: iidem illi tolerandis Belli.
 malis, pares Poloni?

*Nàm ordinaria hæc fati reuolutio est, ut pax bello,
 Bellum paci succedat.*

Quos inter LVDOVICA turbines,

Non modo consilijs se immiscuit, sed præfuit:
 Imò si veritati locus, desperati naufragij tabulas,
 recolegit:

Maximè SVECORVM fortuna armisq; præualētibus.

*Magna etenim virtus magnis periculis collidi debuit,
 Nàm concussa æra clarius tinniunt, & fulgorem
 accensæ facis tenebræ probant.*

Illa dolenda Poloniæ Antiperistasi,
 Conspicienda Exul, limitibus Patrijs dum excederet;
 abiturientis oculis, exciderunt lachrymæ;

Non

Non imbelles, sed minaces:

Et Heroico ardore, non muliebri affectu prouocatae.

Caput Vrbiūm C R A C O V I A , Regum domicilium V A R S A V I A ,
Referant!

Quas si munimentis tueri non daretur, at saltē
prehenso pestulo, se non deserendas ingeminabat.

Post, non à quæstibus, aut planctu,

Ab erecto animo remedium malis mutuauit:

*Sciens non votis muliebribus, auxilia Deorum
parari:*

*Hoc enim more Mars est, vt consilia ferro,
Ferrum consilijs, excutiat.*

Errabundam igitur S E N A T V S turbam,

(Miseris illis quo vitam seruarent, fumum Ithacæ suæ
è longinquo aspicientibus,)

Hac, illac, per anfractus Silesiæ degentem,

Patriæ, vt Ciues, & Patriam, Ciuibus reddat, conuocans;
Irent, vt popularium animis, & armis concitandis, hortatur.

Vbi Populus, pro Focis, D E V M , pro Aris,

Pugnaturum;

Hostes,

Si non alia re, certè suffragante ipsa scelerum multitudine,
vinci posse ostendens,

Nec hortamentis solūm, etiam exemplo, præiuit:

Galli in modum, qui cantu alios, se ipsum alarum.

motu excitat.

Redit L V D O V I C A , respirat P O L O N I A ,

Ad cuius regressum Fortuna Sueram reuolvente,
Suecorum ac Transilvani progressus, qui in summo

erant

erant, in infirmo locantur:

*Reuolui namq; solet Fortunæ orbis, plerumq; tamen
Manu consilij rotandus.*

Obiurgat ignauâ ferri sui aciem **LVVENTVS POLONA,**
Signaq; illa nullo in aduersos hostes ausu fluitantia,
Increpat:

*Acris namq; in gloriam stimulus increpita virtus,
Pugnant, & resistunt;
Auspicio Regi gerendæ:*

A Parthenio **IMMACVLATISSIMÆ VIRGINIS monte**
CZESTOCHOVIENSI,

Nè quid Statori Ioui debeam, hæc Taumaturga
MATER, fecit;

Ac quò clarior victoriarum cursus esset,

In Monomach: Maius luminare mundi triplicatur:

Plusquàm mortalium manuum opera aspecturum.
Prodidere tum Hostes imbellem fortitudinem,
totiès nullo repugnante iactatam;

Dum

Pacem quærunt, quam ruperant;

Amicitiam requirunt, quã violarant;

Abitum vrgent, veriùs missionem.

Vulgari verificata paræmia, à *Capto Scythæ se Detineri*;
Illos

Illos quoq; à victa Polonia Triumphatos.

Corycæis itaq; submissis, consilia Pacis explorant;

SZLIPENBACHIO SVECO, illecebras paciscēdi ingerēte;

COMITE PETINGIO IMP: ROM: arbitriū rerū Offerēte;

LUMBRESIO GALLO, mediationem insinuante;

Aquilonari Leone, intra Balticum specum, non nisi
ad huius Galli Cantum refugo.

OLIVA itaq; ,

Nunquam non Amicum Pacinomen,

Lucidissima Septentrionalium Regionum Pharus fuit;
Duraturæ Amicitiae circumfritis ad Oceanum gentibus,

Lumen ostendens:

Transactæ Pacis lauru omnimodè debita,

LVDVICÆ Reginae,

Si non Autori eius, ast industriae còoperatrici.

At, tanta eius Fortunæ prosperitas erat,

Vt supra vota esset;

Tanta aduersitas, vt ultra modum extenderetur;

Sublato foris hoste, Domi inuentus est:

Cum libertate pugnare.

Quàm tamen fouisse visa, duplicis Prolis Mater,

(Filio Filiaq; genitis, simul extinctis)

Odisse, postquam Orba:

Equè infelix, dùm ex se Reges parere nequit;

Atq; dùm per se illos parare studet,

Enorme Poloniae libertati offendiculum, viuo Rege

Succesorem destinare.

O qui fluctus, ex hoc Æolico vtre proruperunt!

Ciuii Bello cōmissis partibus!

Alijs sub Principis Nomine, libertatis obtentu; alijs,

In diuerlas acies concedentibus!

Fato, velut de industria destinatum sibi Caput, in
oculto tenente,

Tandem prægnans molitio abortum fecit

I E H O V A,

O Principes!

Intronizandorum Monarcharum prærogatiua m

Sibi Vendicat!

Verùm irata I V N O,

Quo se Tonantis consortem testaretur,

Miserando innocentis astropoplecti casu,

Monstrauit:

Non temerè iram DEVM prouocandam.

Et Aulico cum gratia Principum, ac si cum igne agen-
dum: si remotus agis, algebis; si cominùs adstas
adureris;

Veteris Aulae Exemplo,

In qua LABEO præibat, CAPITO prahabebatur.

Ea etiam LVDOVICÆ Sors fuit,

Vt calamitates sibi affingerentur, prospera
alij sibi vendicarent;

Populus enim in vtraq; Fortuna immodicus:
Breui Epitome gesta eius connotans,

Primam LVDOVICAM, Secundam MARIAM,
Tertiam RIXAM, scripsit.

Quod generali Prouinciarum excidio, Polonia
in bustum redacta;

Quod Aurum nostrum, versum est in scoriam;
Argentum, damnabili paracharagmate adulteratum;
Ænopolij, Cornuariæ, Capitem census, aliaq;
prædandi vocabula inducta.

Præter venalē panis benemeritorū distributionē,
Ac Aulæ motiuo confæderati Exercitus turbas,
Nouercali magis, quam materno titulo,
Improperia dixit:

Incisas quin etiam nummis, Alphabeticas notas,
In sensum mali publici detorta interpretatione;

Incipere Calamitatē Regni, vulgāns.

Cum tamen non tūm incipi, iam inchoata, sed
consummari: neq; initium huius illi, cooperatio

HYPONNEMATIS.

Vtiq; adscribi potuit.

*Ita semel inuisos Principes, seu benè, seu malè
facta premunt;*

Et odia publica, in eminentiora, destinato ictu
collimant.

Refluxus hic odiorum, ex indebita vsurpatione
Dominationis;

O Propudium Viris!

*Etiam in priuata Domo, vbi colus & fufus
inter fasces sunt!*

Quid si in Regia Gynæcratica status forma præualet?
Est tamen quod posthuma gratitudine rependat.

LVDVICÆ POLONIA;

Fotum in Regia Contubernalem Regnaturum,

Ab hac Tanaquile Tulliū nostrū,

Iam peritam eam, iam ignaram Etruscæ artis,

Quis non dicat?

Dùm peregrè quærit, quem Regno sufficiat;

Et præsto habet, fouetq; qui regnaturus sit:

Usq; adeò, onerosa sarcina Curiositas,

Imò Atheismo affine Celestia scrutari.

Eheu magna ingenia raro vnū vitæ tenorē tenent!

Vt Persica poma, quæ vbi maturuerint putrescunt

Exor-

Exorbitantiæ Causâ,

Natalis soli, populiq; Amor,

Quos illa ad periculum famæ amavit;

Poloni, vsq; ad nomen odere.

Omni vita itaq; inter felicitatis rarâ; aut Calamita-
tis summâ, Actus transacta,

Quò ærumnis exercita Virtus, sonantius audiret;

Mortem nec timuit, nec fugit:

Imò imperterrito pectore, animosâ accepit,

Iis vltimis morituræ verbis; ERGO MORIENDVM.

In terrifico Actu mira constantia,

Illud igitur tribulationis cribro subactum triticum,

Æternitatis Horreo infertur:

Anno Ch: 1667.

Sepulta eodem Anno, CRACOVIÆ,

Dùm homines nolunt, plorante Cælo,

Mellifluo perorante WYDZGA Ep: Varm:;

Et dissipata sunt omnes cogitationes eius.

Huic itaq;

Virtus Nomen, Invidia Famam,

Polonia Lapidem.

P. P.

* * * * *

Huic ADRIANVS PIKARSKI SOC: IESV,

Y;

Eccl:

Ecclesiastes Regius,
 Eo publici iuris facto parentavit Elogio.

D. O. M.

Immortali Posterorum Memoriae;

Sacrae Bonarum Mentium Admirationi;

Tetrico Maleuolrū stupori;

Innocenti sidere in lucem edita est

Suis à Cineribus semper Phœnix

LVDOVICA MARIA GONZAGA,

Mantuae Monsferr: Rheteloru Niuernensium Dux,

Christianissimæ Gentis Nata,

FILIALILIORVM,

Burgundiæ, Siciliae, Reginarum Neptis,

Auita Palæologorum Heres,

Inuictissimorum POLONIÆ & SVECIAE Monarcharum.

VLADISLAI IV. IOANNIS CASIMIRI

Pientissima DEI & Apostolicæ Sedis Gratiâ Coniunx,

REGINA SCEPTI POTENS:

Quam Orbis Imperio parem

FRANCIA dedit, SARMATIA habuit, EVROPA suspexit.

Mulier ultra Fæminam,

Animi

Animi, Corporisq; Basilicè pulchra;

Et in moderandis Alternorum vicibus,

P V L C H E R I A.

Nisi odiosas Eclipses

Tanto' Luminari Turpilij obiecissent.

Eadem dubiis Rebus PALLAS & BELLONA,

Pacis Belliq; Arbitra

Quâ publicè quâ priuatim nunquã eguit Maieſtatis.

Recens à Gallijs,

Simul ac Pacifici Torum auspicata,

In ſacra Bella immodicam Dotem litauit.

Secundas, quò ſecundiùs propagaret Nuptias,

Barbarorum incurſu, Rebellium fragore,

Thronorum Exilio, Militaris Licentiæ Nexu, Ciuili Motu

impacatas,

Intimos Reconditorum Lares,

Industriarum ſuppeticarum Reditus;

Atauorumq; Gazas à fundo profudit,

Opum atq; auri de proprio penu

Publicæ ſalutis Censu.

Euerritrix memoranda.

Im.

Ingens illi Consilij Vis,

Arcanæ Prudentiæ Robur ingens,
Præualidi Omnipotentis Pragmaticæ nutus,
 Quæis fedifraga vtriusq; Aquilonis Arma,
Seu trans æquora vertit, seu domi cõposuit
 Prostratæ Lechiæ Gloriam, pænè Cadauer Nominis
Vasti Animi spiraculo investigi a veteris cui suscitavit.

Tot inter Turbines fastidita

Iamq; nutantia Marito REGI sceptrâ
 Atlantico arrexit Nisu.

Ecquando non risit Immanes Regnandi Fluctus

Medio procellarum immota Rupes?
 Non habuisset LVDOVICAM Polonia?
 Habuit hodiæ Poloniam Hostis.

Non regnasset pereunti? Perierat.

Quantâ sui Nominis Invidiâ

PATRIÆ MATER

Felicissimam apparabat Rempublicam.?

Cui spiravit, cui REGES Genuit,

Ast tantæ Spæi Germina

Fatum Infans in herba præcidit.?

Non Regnantium Villa exâbiuit sanctius prodesse Populis
 Non

Non popularibus Odijs innocentius obiecta est;
 Aut quæ vnquam in Ambiguos Ciues
 Sine tædio, sine solatio, infracti amoris retinacior?

C E R T E

A ferocia Temporū, ab Infidorum tristibus Insidijs
 Nulla Serenior.

Quā ūde suppetebat, Bono publico Pectora propinauit.
 SVO CONSTANTIA DÆ
 Inuictæ Constantiæ Suada.

Crederetis Posteris?

Quā memoriā velut è Tabulis Ordines ac Militiam

De Ceris, de Proauis, à studijs, proq; Meritis,
 Percolebat viricim perca llebatq; !
 Iō quantum in Saga & Togas largitionibus prodegit !
 Prona in omnes, ne Beneficijs immineret nulli :
In Rores & Pruinas passim Lilio pando,
 Probè improbeq; Merentibus dexterrima.
Quæ sed Accepti bruta Ingratitudo!
 Tot Beneficij Reos, tot impensæ Gratia Apostatas
 Insons numerauit.

Viuere tamen prius defijt, quàm largiri.

A T, O!

Z

Reli-

Religionis illi & Pietatis Cura quota?
Intelligendi super egeno & paupere quale Ingenium!

*Diem putas? puta seculum amisisse visa sibi
Si quando intermitteret Miserendi Officia.*

Par ILLI ardor, par pretium fuit
Pauperum Tabernas, REGVMQ; adornare Turres.

Quot Collegia Miserorum

*Alimoniâ, Vestiario, Nummariâ, proluuione,
Latifundijs, Prædijs, Prædisq; Reginali Superfluo detractis,*

AVXIT, DOTAVIT, EREXIT?

Quot proiectæ sortis Impuberes,
Platearum fidera errantia,

E triuiali Luto,

In Ephebiū manuariæ disciplinæ còégit?

Quot è Fimoftratis,

Nudis ignibus scintillantes Puellas,

Netrices æternæ stolæ,

In Palæstram argumentosi filii comportauit?

Et quò de Climate frigido Morbum Inertiæ propulsaret,
Domicilia morbidorum, Seminarijs instituit Artium.

Non vsquam pari loco tam luculentus Nitor,

Tam instructa Annonæ copia.

Quid

Quid memorem

Diuini cultûs Machinas & Impendia?

SOCIETATEM IESV

In Perfide ac Byzantij aluit:

E cuius brachijs finitima Æternitati pependit.

Catechistica Missionis Presbyteros, modestissimi Exéplaria Cle-

Lutetiâ Varfauix Coloniam fixit (ri,

Prima in Septétrioné, Virgineû Agmè S. FRANCISCI de Sales

Tenerrimos Flores, & ipsa Gentilitia Flora,

Ab immarcescibili Sequanæ Ripa,

Secus decursus aquarum Vanda Virginis,

Ne folium Sertis Immortalibus deflueret,

REGALIBVS HORTIS COMPLANTAVIT.

Sic Palatium Claustro, sic Reginal Virginali,

Sic Integritatis Castrum, Aulæ Corruptionis Theatro,

Innocuis vtrimq; parietibus,

Sic è Vanitatis Ambitu & Contemptu

Miram Antiperistafim conglobauit.

Isthic exaggeratum illud C O R,

Suiq; profundi immensum,

Globi Terraquei Capax

T V M V L A V I T,

Præsepultis in Corde, suæ Foundationis Inquilinis.

Q V I D P L V R A?

Inclinatâ valetudine iam fatiscens,

Iam vicina deciduæ,

E conspectu **Æ**ternorum

Animum Lucubrare solertiùs,

Conscientiæ Commentarios recitare in aures Pœnitentiarij

Quotidie dimidio anni;

Fatorum irruptioni quotmomentis præmori:

Ter Optimam **T**HEOTOCON, Diuolq; Tutelares,

De supremæ horæ præsidio instanter pacisci:

Beatum Marchionem **A**LOYSIVM, Sanguinem Sua

Cognata deuotione præstò aduincire:

Atq; ad grandis viæ Residuû

Angelorum Panè consuetiùs vesci:

T A N D E M

Adeò non Corpusculi languore, vt Ingenij Mole

Mētis Nimia, arduos per insomnia volutans Cogitatus,

si fors de stirpe Lilieti post se Regnatores destinaret;

Incertum annuentibus Polonis,

Solenni Heròum febrì, intèpesta Difficilium Contentione

S V B L I M E C O N T A B V I T.

Hinc post funera fæderaq; Infestorum

Semineci Superstes Maleuolentiæ,

Conditis ritè Codicillis

In Momētū, ex quo pendet Æternitas, ritu Catholico prouecta,

Cruen-

Cruenti visceris Agone purpurato,
EMERITAM SERENITATEM

E regione umbræ mortis emancipauit.

Vidi ego adhuc tepente Leto

Quàm placidos, tam verecundos Reginae vultus.

Dubitare poteras extinctam:

Subrisisse Caduca, & gestire ad non Peritura

Et illibatas Libare Felicitates videbatur.

ENIMVERO

Nouum Funeræ Maiestatis Augustale,
IOANNIS CASIMIRI MOLEM,

Nigri super Atria Vauelis

Diuæ Consortis mortuali Throno

Caduciter initiari,

Ne mirere **POLONIA.**

Inuida fata pijs, & Sors ingentibus Ausis

Rara Comes,

Mortalitate **LVDOVICAM** destituit,

Postquam non superarât nihil, ut è voto regnaret.

Infandum **REGINA** iubes renouare Dolorem

Sceptris iam quanta supinis Tecum cuncta iacent!

HOSPES

Zz

Quod

Quod à pallida morte eximium est,
 SERENISSIMAM VMBRAM
 DIVOS INTRA IAGIELLONVM MANES

Procul adora & suspice;

Longam iuxta sæculorum cladem
 Magnæ REGNATRICI consepultam

LEGE LVGE.

Egit Mortalem lustris vndecim.

Sceptra gelsit annos vnum de viginti.

Ærâ Salutis MDC LXVII. Kalendas Maij XVI.

VIXIT.

VIXISSET! QUID ILLA DEMVM?

COGITA:

Et Votis, vltimum quæ properant Diem,

Tempera vel Abstine.

E L E O N O R A

S^{MI.} MICHAELIS Regis Polon: Vxor.

Tuis verò laudibus nihil potiùs addat POLONIA,
Quàm te laudum Poloniæ cumulum esse;

Quid quid Septingenti propè Soles dedere magnū:

In te habet illa,

Quia tu illā.

Iam si Septenarius D E O placens numerus,

Tu AVSTRIACARVM septima;

Cœli miserentis POLONIÆ munus crederis;

Numero septena, miraculo data:

Priùs spectata, quàm, sperata.

*Ita Numen solet ingerere beneficia ignaris, immò
ingratis mortalibus.*

Magna Parens tua AVSTRIA,

Cœlo intuitu Pietatis confæderata,

Imò eidem per genetliaci palmitis germina, amula est.

Dum,

Dum,

AUT TERRA è centro suo. mira eleuatione Astris admota,
 Aut cœlum rara familiaritate, terris acclinatum,
 In similitudinem Zodiaci, terrestræ Hæmisphæræ
 efformauit.

In quo,

DEVS, SOL; COELVM, PIETAS;
 Signorum Zodiaci vices, magna Imperat: Rō:
 nomina implent.

Non aliter hic Diuus Duodecim-Viratus Feris assimilādus,
 Nisi quæ in Cælesti Viuario, concluduntur:
Mansuetissimæ à loci natura animantes,
Et quas sui Solis cicurat benignitas.

Eadem è Domo, Septenæ POLONIARVM REGINÆ,
 Similem Planetarum numerum, repræsentant.

Ac,

Ne quid formalis Zodiaci perfectioni deesset,
 Quâ medium cœli Lactea via secat,

TÆNIA AVSTRIACA vices subit.

Olim illa natiuo candore nitens: lam barbarico
Lips: Cruore in expugnatione Ptolomaidis purpuratæ.
 in Epl

Inter itaq;

Huius

Huius Zodiaci Characteres,
Cœlestis Familiæ Primicerius

A R I E S,

1.

Redeuntis veris signifer, Phryxæo vellere diues,
Cornibus metuendus;

Fæcunditatis, Diuitiarū, Victoriarū,
Schemma:

RVDOLPHVM I. monstrat.

Is, ex Habsburgi & Alsatiæ Comite,

Romanorū Imperator Electus, A. Ch: 1273. *Carif. 417.*

DEO primum,

Quē sub specie PANIS, humillimè veneratus est:

Tūndemum, SEPTEM-VIRORVM suffragijs,
Imperium debuit;

Prophetante Myſta, vt poſideret;

Iam poſidet æternando.

Ahæneus religionis murus, hoſtium terror,

Orbis Decus,

Felix, Victoriosus, Patriæ Pater,

Primus Austriacæ magnitudinis Protoplastes.

Quam in immensam crevit Arbor, quam Diuina

insevit Manus.

Ringatur Inuidia, Triumphat Pietas,
Robustus hic minaci cornuumbidente

☞ T A V R V S. II.

Animal tam mansuetum, vbi Cicur;
Quam ferox, vbi irritaueris.

ALBERTVM I. ostendit,

Irritari coccineis Tauros aiunt: Etiam hunc;
Dum in ADOLPHI Nassauia Domo, Imperatoriam
Purpuram videt:

Tantum fortunæ suæ, dereptum putans,
Quantum accessisset alienæ.

Eripit fortior imbelli, vir effeminato:

CAR. f. 422 Austriacus Nassouio. Anno Ch: 1298.

Tunc prodit ex ignoto Latibulo, OTTOMANICA
Hydra,

Nunc Christianitatis spoliolum ingluuie vorax;
Olim,

Austriaci Herculis pugillatu, casura.

At, Ô

Quantum magna, magnis conueniunt!
Hic bello marcidus, at pugnax TAVRVS;
Fertilitate pacis Saginatus,

Inte-

Interit :

Amicis causantibus, Inimicis dolentibus:

G E M I N I. III.

Philadelphica binorum Pusionum sculptura,
Geminos Heròas representat;

FRIDERICVM, I. & ALBERTVM II.

Priori, hæsit auita pro stimulo gloria;

Repetendj armis Imperij:

Anno Ch: 1321.

Alteri, mansit redditus supremæ potestatis apex:

Anno Ch: 1430.

Car: f. 447

Prior, ante vitam Imperium abdicâs, Hic, cû vita deponês,

*Crudelis nihilominus ingressus est solij; si ad id,**nonnisi ferrea via, peruenitur.**Ac miserrima Regnandi seges, si non crescat: nisi**sanguine irrigata.*

Ciuilis prudentiæ Symbolum,

C A N C E R. IV.

Ac consummatæ bellicæ scientiæ Typus;

Longæuitatem, ac Prouidentiam,

FRIDERICI II. Demonstrat.

*Nunquam facies (inquit ille) recta Cancrû ingredi;**Nec virum magnanimû, recta fronte, periculis obyci;*

Refugum nolim; retrogradum damnavit nemo.

Vt qui non fugiat, nec provocet pericula.

*Nocet plerumq; inconsulta audacia, sepè prouido
ex recessu non parum commodi.*

Carif. 117 FRIDERICVS Electus Imper: A. Ch: 1470:

Regnavit Annis Quinquaginta Quinq;,

Hoc aquatile terrestris Zodiaci,

Apprimè Castalias dilexit vndas;

Doctus, simul eruditorum Fautor,

Bellator, ac pugnacium Patronus;

Ad acinacis & libri Symbolum, addito lemmate:

Necessarium utriusq; coniugium.

Hinc certavit cum Imperantis Indole, sæculi ingenium;

Duplici præstantissimo inuento:

Typographica, & tormētaria, artibus;

Altera vivere mortuos; altera viuos mori efficiente

*Ita prouentus felicitatis datur, non sine recompensa
malorum.*

Itaq; FRIDERICVS, fuit

Simul, Marte honorificus, & excultus musis:

Minus enim proficius Republica Ensis, aut minus

Maiestati decorus: nisi consuli sapientia

in fascibus præferatur.

Hic

Hic undante iuba per colū, armosq;

L E O.

V.

Ferarum in terra robustissimus,

Signorum in cælo calentissimus,

MAXIMILIANI vera Idæa;

Electi; Anno Ch: 1494.

Car. f. 450

Percurrente sole Leonis tropicum, spatiosissima

Dierum incrementa sunt;

Etiā sub hoc, Austriaca magnitudo, in auge stetit.

BELGIO successione, HISPANIA Dote, HUNGARIA
affinitate,

Receptis aut deuinctis:

Tranquillata GERMANIA Pacificata ITALIA,

Redintegratis VENETIS.

Amabilis Pace, Bello metuendus,

Nestorea suada in consilijs, Herculeo animo in periculis,

Antiquis Imperatoribus par, Cœtaneis superior,

Successuris Exemplum.

Animosus Austriaci cæli LEO,

Pietati fortunam ancillari voluit: postestatem rationi.

Iam V I R G O.

VI.

Aut religionem in CAROLO V.

Aut CAROLVM in religione repræsentat;

Aa 3

Vuk

Vultu illa amabilis, seueritate admirabilis,
Immota constantiâ,

Hoc flammiumomum sidus:

O quot excucullata lasciuia Procos, suis ignibus adussit!

*Lenonizantem Haresim, nè mundus contagiosa lue
insiceretur: sua intra prostibula clausit:*

*Ac in fundamento petrae, firmo pede innixa,
Triumphat;*

In consummationem saeculi triumphatura.

*Non aliter celebri Hercule Germanico: nisi in He-
terodoxa monstra incidisset.*

Car. f. 464

At CAROLVS V.

Electus, Anno Ch: 1519.

CÆSAR in GERMANIA,

Dùm Principib⁹ Imperij rebellib⁹, & victis parcit;

AVGVSTVS in HISPANIA,

Dum opulenta pace vltra Gades, & fortunatas noui Orbis
Insulas, Imperium profert;

ALEXANDER in ITALIA,

Dû veteris superbiæ retinentē Romã expugnat, & liberat
GALLORVM REGEM prælio victū, capit, & humaniter habet;

MAGNVS in BARBARIA,

FES-

FESSÆ ac TVNETI REGES, pro arbitrio deponit, aut instituit.

Quam animi moderationem in Virgine requiras?

In tanto Victore habes.

Quo fortunâ suâ se maiorem ostenderet, minimum fecit:

In FERDINANDVM fratrem, Rom: Imp: curis;

In PHILIPPVM FILIVM, Regni Hispan: mole

Translatis;

Nouiter reassumpto, post Diocletianum abdicandi

Imperij exemplo:

Quem Orbis capere non potuit, intra claustrum se-
ipsum clausit.

Et qui iam soli nimius erat: intra VALI SOLETI

Cancellos, soli & mundo Vale dixit.

C A R O L V S.

Humanæ vitæ directrix magistra æquitate

B I L A N X.

VII.

Non alij erat nisi I V S T I tradenda manibus

F E R D I N A N D I, I.

In Regem is Romanorum electus;

Anno Ch: 1531.

Abdicante Fratre habenas Imperij suscipit; A. Ch: 1556.

Non alius libram Iustitiæ æquiponere dexteris;

Immò ambidexter:

In præmia simul ac pænas, ex condigno paratus;

Stu-

*Studiosè moderatis in statera ponderibus: ut nec
irrepremiati boni, nec impuniti mali manerent.*

Hic,

In omni humana scientia Dictator, Fortitudinis prodigiū,
Fortunæ constantis miraculum.

Æquitenax Agesilaus, Recti amans Traianus,
Legum obseruantissimus Licurgus;

Clemente Genio, Ingenio perspicace,

Comperente suis qualitatibus Libræ Symbolo:

Decet etenim non gemmis magis, quàm virtutibus,

Imperatorium Paludamentum radiare.

Cælestes inter Coluros

SCORPIO.

VIII.

MAXIMILIANI, I.

Hieroglyphicum;

Huic Imperandi fasces delati,

Anno Ch. 1564.

Non amplius cauda minax reptile, immò salutaris
Christiano Orbi Theriacæ confectuum.

*Dipsadem pinxerat, qui spiam Pelicani pectus admor-
dentem, cum lemmare Semper ardentius.*

Ottomannica sanguisuga Dipsas; Christianitas Pelicanus:

MAXIMILIANI fortuna exanguis popello

salubre antidotum adeo,

Vt

Vt MAXIMILIANO Maximi nomen,
Triumphati Tyranni Turcici indiderit humilitas.

Ille,

In veteri Orbe, Ecclesiam propugnauit;

In nouo, Religionem propagauit:

Amor, ac Deliciæ generis humani;

A Principibus COR GERMANIÆ, à Populis OCVLVS
MVNDI, adæquato virtutibus Encomio

appellatus.

Arcitenens **CHIRON** iste, IX.

Capite prudens, Manibus dexter, Pedibus pernix,

Necessaria Imperāti requisita graphicè depingit:

In quorum Capite consilia nasci oportet, Ac si MI-

NERVAM è cerebro IOVIS.

Non ignauis manibus eadem promouenda, Apollinis

Spiculorum certitudine;

Si, exequendis Pegasea celeritas adsit:

Non plus ultra.

Connatæ ex **RVDOLPHO II.** Dotes,

Immò quasi adiuncta Pietatis fuere;

Electo Anno Ch: 1575.

Ille,

Bb

Ferò

Ferociam Turcicam, elusit fœderibus, aut inhibuit armis;
 Emulationem fraternam, beneficio composuit;
 Subditorum inquietudinem, tranquillè tulit;
 Vicinorum Amicitiam æquanimiter obseruauit.

In suo otio, intentus negotio;

*Undarum in modum, quæ supernè stataria, in irorsum
 indefesso cursu labuntur.*

Ac nè à Hyppocentauri Hyroglyphico discreparet

RVDOLPHVS,

Plas. Bellacium Equorum altor fuit;

Gæerosi Quadrupedis alūnati apprimè delectat:

Capite inturbidus, Manibus innoxius,

Pedibus Celer.

Chiron alter,

Ventilantis aduersum gentes Cornibus,

C A P R I X.

Sors cecidit super MATTHIAM,

Inscendit is Imperatorium Solium:

Anno Ch: 1612.

HUNGARICO, ac BOHEMICO, iam antè redimitus Diademate;

Hic Caprunculus,

Quò nouis fortunæ incrementis, vberius luxuriaretur;

HOL

HOLLANDORVM campis se commisit.

Sed nunquam bona fide ignem aquæ: Heresim pietati sociaueris:

Abcedit, & abdicat;

Opimum pastum PVPILLVS BELGII;

Ne Austriacæ pietati nuncium remittere cogeretur, *Piasces*
Hinc fratri RVDOLPHO extorsiva adoptione suffectus;

In FERDINANDVM Patruelem,

Iura Sceptri deuolui facit.

Ita est,

Imperium non Patitur Socium,

In plures alueos distracta flumina minuuntur:

Potestatem si in plures diuidas, amittis.

Ac, quò

Petulus-Capricornus licentiosiori pede nõ exspatiaretur,

CLESELIO Card: ac primario Itatus Ministro

Capriuate,

In ordinem redigitur; donec vita abiret.

Ganimedæa manu inter astra relatus

C I S S I M B I O N. XI.

FERDINANDVM II. Rom: Imp: respicit;

Electum Anno Ch: 1619.

Bb 2

AQVA-

AQUARIUS iste,

In Zodiaco inter feras, in terra inter feros, constitutus;
Meliori sorte in caelo feris, quàm in terra cõuiuere hominibus;

Primum turbida BOÈMIA, Vrnam mouet;
Literis Maiestatis, Domicilium Maiestatis, inquietans
FERDINANDVM:

Nusquàm seatio sedatè agit,

FRIDERICO Palatino BOÈMIÀ, Bethlem Gaborio HVN-
GARIÀ STEPHANO Ragocio TRANSILVANIA,
opitulantibus.

Hi,

GERMANIAM Amphiteatrum, SPECTATOREM Orbè,

CHORAGI Ipsi nacti,

Acre Martis Symposium;

Cuius Prothasis rebellio, Actus Cædes, Epilogus ruina,
in st tuunt.

Ast, PRAGENSE prælium ostendit, Auxiliarem DEVM
FERDINANDO fuisse;

Qui ex autorato PALATINO ad incitas redacto GABORIO
TVRGA, SVECO, DANO, alijsq; hostibus
superatis;

HERESI proculcata, MINISTRORVM perfidia subacta,
AMICOS optimè, inimicos fortissime tractans;

Ac velut Salamandra igne, continuis bellis innutritus,
ijdem immoriur.

Quis

Quis neget A Q V A R I V M hunc, Scypho Herculis gloriosiore?
Immo verò;

*Alliduntur ignavae mentes, ad pulvinaria etiam;
Generosum pectus ac si Adamas, qui inter incudem,
& malleum, inconcusus manet.*

Diuina Prouidentia,

O mutis quoq; piscibus

Donatura, Cygni si libeat sonum!

Quantis turbinibus procellosum hoc Imp: Rom: Mare,
intumuit: Ventorum sauciâ, tempestates alternante,
enatauit miro successu, decumanos fluctus.

P I S C I S iste; XII.

F E R D I N A N D V S III. Electus, Anno Ch: 1579.

Coronam Imperij Rom: Septem-Virali Electione,
Curas Bellorum, successione Paterna
adeptus.

*Gaude Romana religio, hic AVGVSTVS horribilem
Crocodytum ad palmam reliquit:*

Sacro bello confecto, restituta postliminio Germaniæ
pace;

Pontificibus Templis, Honore, Sacris, cultu, agris
redditis;

Ipsa deniq; terris exule è Coelo deuocata T H E M I D E,
Tot tempestatibus agitato Imperio;
Serenum reinduxit.

*Piscis olim (narrante Xiphilino) ad pedes Octaviani
Augusti, miro saltu accidens, edomanda
SICILIE Omen dedit.*

Quidni FERDINANDO Pisces quadrent?
Impletum Triumpho, finito bello Prognosticon;
Apposita utriq; inscriptione:
Vince mari, iam terra tua est.

Sed profanus ille bellator OCTAVIANVS,
FERDINANDVS Victor sidereo clypeo & caelestibus armis:

Europæ Columnē, Religionis Basis,
Sapientiæ Oraculum.

Te verò Augustissime LEOPOLDE,
Amicissimum Orbi Christiano Phænomenon:
Est, cur in hac rotatili firmamenti machinâ,
inter sidera non locem?

Tuæ partes sunt,

Laureatas cum sole manus extendere;
Triumphatricis Crucis gloriam, protrito Turca proferre;
Immunitates Ecclesiæ, cohibita Hæresi fouere;
Demùm, vbi annorum satur,
Transcripta in Nepotes amplissimi Dominatus
hæreditate;

Reluctantibus terris, Morantibus fatis,

Cupido bonorum cælo, nomen inferas.

Sed, quorsum hæc? sine facundia Orator?

Sine energia Panegyrista? sine arte Astrologaster?

Nimirum,

Vt tanti Orbis splendores, tuam nobis assererent

Claritatem,

SMA. E L E O N O R A

A tantis sideribus derivata luce,

Præluce optatâ tenebricanti Septemtrioni Cynosurâ;

Tempestatis finem, ex sereno lucis tuæ augurio capit,

Quassata fluctibus POLONIA

Tu, cū SMO. MICHAELE
REGE NOSTRO,

Quos

Colūba omine, Apes præfagio, Multitudo cōsēsu,

DEVS miraculo,

Inter ambientium vota, invidentiū æstra, maleuolorū molimina

Præmonstravit;

Via totius spei nostræ es, & clavis omnium commodorum;

Palmarium munus terræ, aut veriùs Soterium à Cælo.

Vincit pro vobis DEVS, aut in DEO Vos;

Nam, qui supernis protegitur auxilijs, felices aduer-

sarios

sarios habere non potest.

Inducat licet nonnullorum sensibus stuporem,

Virulenti præsteris morsus!

Vt sui nominisq; POLONT obliterati, in caucaseam rupem
Obdurescant.

Insectum tamen istud, amisso aculeo, torpescet.

Infelix Pyrausta iste,

Tamdiu adhuc Serenissimi ignis, fulgorem alludit,
donec amburatur;

Nam, si Entheatum ambitione animum,
Nec prodigia Numinis, nec tot cōtinuatæ felicitatis
Miracula mouent:

Rubrum mare restat, obdurato Pharaoni.

O cui magis appositè,

THEODOSII Imp: Rom: Tabula quadrat

In qua occupante Peristylij centrum

Inscriptione,

DIVINA PROVIDENTIA,

Cōcatēata cælestiū Donorū phalāx, ponè accubat;

VIRTUS, SCIENTIA, AVTHORITAS,

FELICITAS.

Hac quadriga Solium Sarmaticum inuecti vos,

Eadem stadium diuturni æui decurrite.

Imponite triplici bellorum climacteri colophonem,

Date

Date Aureis temporibus exordium,

Ut tandem

Calamitatē afflicti Regni, ad calcem deueniente;

Inuentus A Q V I L Æ P O L O N Æ sub vobis renouetur;

*Cadente malorum Hespero, Posphoro noua for-
tuna exoriente.*

V I V A T I S, & R E G N A T I S:

Ad stipulari ignitis voris fortuna videtur;

Immo D E V S,

Euidentibus potētiae suae immēsae, signis, pro vobis

Pugnans;

ILLE, ILLE Supremus Arbiter Vobis propitius,

Nec metas rerum, nec tempora ponet;

Imperium sine fine dando.

Quam Felicitatem vestram,

Mirabuntur multi, assequentur pauci, omnes cō-
mendabunt.

Quod dūm Voueo, & Opto,

Proram interim humilis nauigii obuerto;

Carbasa complico, Anchoram figo,

S C R I P S I.

A. M. D. G.

Coronidis loco Salutatio-
riam, ad ingressum Poloniae,
tanti fideris scriptam, quo va-
cans pagina impleretur, sub-
iungere visum.

PRÆ

PRÆLIMINARE
MAGNÆ HOSPITI

SALVE

SMÆ ELEONORÆ

PRINCIPI Hungariæ ac Bohemiæ
ARCHIDVCI AVSTRIÆ

Auspice DEO

Futurae POLONIARVM Reginæ.

DEuolas tandem in amicam
venatoris Sarmatici manum, AV-
GVSTA Rom: Imp: Ales. tum demū
gemino vertice, biceps futura, vbi
Aquilæ Polonæ Sociatam, strictis-
simo nodo AVSTRIACA TÆNIA fasciabit. Dudum

hoc Orbi Paradoxū, geminū Caput, vno corpori
 affingere: verum nostratibus, haud quaquam mi-
 rum, quibus tot experimentis compertum est; AV-
 STRIACA è Domo, REGVM POLONORVM Consortes,
 ita amore coniugali Maritis, affectu subditis Po-
 pulis concorporari, vt iuxta veritatis æternæ pro-
 grammata. *Duo in Carne vna fuerint.* Aquila liber-
 rimæ gentis huius, exspatiata olim per varias Or-
 bis plagas deligendæ compari. Peruagata est Hū-
 gariam, ac cui primitiuè luminis Euangelici par-
 ticipium debet Bohemiam. Resedit quandoq; in
 Mitratis Roxolanarum toris, iam Rhenano Ale-
 manarum, imperiosas nuptias experta, in rigido
 Aquilone arserit. Regij amoris nuptiales tædæ
 quandoq;: quandoq; Maritandis Regibus No-
 stris, Transalpinæ Regionis scrutatæ; Vnde &
 Arragonicos Angues habuimus, & ex dissito Lili-
 to transportati flores fuere. Vtriusq; non ex voto
 vsu, nec ex illo reptili proficua rebus Polonis The-
 riaca, & ea natura florum, vt quam diu sint recen-
 tes tam diu grati. Coniunctio AVSTRIACA, nul-
 la oportunior rebus Poloniæ, nullæ magis populo
 Polono placuerunt consortes nisi ex illis, nulli Re-
 ges

ges nisi quos illæ genuissent. Lacænæ solæ olim
 Viros parere creditæ; ast AVSTRIACÆ REGES, lege
 fati vtriq; sexui propitia, vt dum aliæ gentes Tro-
 nis excipiunt Mares, Polonum Diadema sexum
 fragilem sibi vendicaret, fidissimas Regij tori so-
 cias capiens, & Matres veriùs populorum quam
 Reginas. Quippe felix AVSTRIACA planta, in eam
 excrevit adminiculo pietatis amplitudinem, vt
 nec oriri, nec occidere Sol possit, nisi intra AVSTRI-
 ACÆ Dominationis hæredia. Hæc est cælo pro-
 xima Dómus & propaginibus alijs stirps vna felici-
 or, cui excolendæ Numen fauit impensius, vt
 possideat Cælum pietate, Orbem Imperio. Sed
 obruit captum dicendorum amplitudo, & itinera-
 riæ breuitatis orbita, curiosam diligentiam ex-
 cludit. Præter tot AVGVSTA Róm. Imp. Nomi-
 na, ápla dicédi mareries foret, nisi CAROLVS V.
 incomparabili paradiamate, tot Regnorum PRIN-
 CEPS, gentium domitor, bellorum victor, vnus AV-
 STRIACÆ magnitudinis compendium fuerit, qui æ-
 mulis, aduersarijs, hostibus, captis, retrufis, victis,
 ne non post deuictum Orbem, sui quoq; victor
 non esset, in Hieronymiano Valisoleti asceterio
 de seipso, Triumphum egit. Cc 3 Nec

Nec solum virorum laus pietas fuerit, veniunt in participium hereditariæ virtutis AVSTRIACÆ mulieres. Hac dote magnæ Matrest familias impleuerunt quotquot in Orbe Europeo celebriores Regias, & quis maiorum gentium Thalamus, qui non AVSTRIACAM Coloniam agnoscat? Rectus de DEO sensus, feruens in eundem cultus, humilis Corporis mystici veneratio, in Diuam MATREM Diuosq; addicti animi studium, semper fuere AVSTRIACÆ pietatis parapherna. Secuta mirifici effectus virtutem, comes & appendix, temporum felicitas, & positis armis gentium quies. Hoc DEI beneficio præclaræ Regiæ, sed meliores Matres, mansuetis artibus, recognitionem Maternitatis à subiectis populis elicuere. Nec vetera aut externa prolixus indagator conquiram, si Polona & recentia sat superq; informant. ELISABETHÆ, ANNÆ, CONSTANTIÆ, CÆCILIÆ, quid aliud nisi benefica Patriæ nostræ sidera? quæ RENATAS in Te nobis S^{MA} PRINCEPS ostendunt Harum AVGVSTA nomina, manent in memoria populi Poloni, iugi beneficiorum recordatione, ita formati; vt alias qualescunq; Reginas toleremus AV-

STRIACAS nunquam discolas, expetamus votis. Hæc igitur vota, hæc desideria nostra, dum magna expectatione arreæti Poloni ferimus. Etiam Te S^{MA} PRINCEPS votis nostris correspondere necessum, vt inhæsitanter iungantur MAGNA SPES, & BONVS EVENTVS. Vt virtutes illas, nobis pridem notas & æstimatas, grandem Imperatrice è Domo dotis cumulum, id est PIETATEM, non nomine solum, sed re quoq; AVSTRIACA, in Poloniam inferas. Vt publicis negotijs impermixta, nusquam libertati suspitiosa, impleas magno Regi compar, totum illum, quem laudata AVSTRIACARVM fæcunditas, toties Martia prole cumulauit.

Ingredere igitur Numine propitio, trita Materteris tuis Regni nostri limina, quæ Heroinis AVSTRIACIS, alteram velut Patriam fata destinarunt. Ingredere futuræ felicitatis oscinis, desideratæ pacis auspex, Mater populorum non Nouerca, non priuignorum odia sed filialem affectum, vel si quid amplius à nobis præstari potest expertura.

Ac ne sola verba affectus in te nostri indicia sint S^{MA} PRINCEPS, etiam dona ferimus, illa quidem pro modulo nostro magis, quam pro amplitudine

tua.

tua. Nec tamen si probè dispicis AVGVSTA manu indigna. Dari Regibus munera, Persica lex iuebat. Nuptialia item dona offerri, mos gentium recepit. Paremus, & ecce hunc Torquem, nouæ Nuptæ ac REGINÆ nostræ ferimus. Non conchiliatum illum, aut cui grauis Aureo vellere Aries, pendulus insit. (& si hæc domestica sunt Maiestatis suæ Cimmelia) sed cuius magnum principium, AVSTRIACVS CORYBVTHÆVSQVE Sanguis, in ERNESTO ac CYMBVRGE consortibus, per descendentium stirpium decora, rursus in vobis magni Coniuges coalescit. Catena hæc omni Auro, quod siue Tagus Pactolusue voluit prætiosior, ac Orientales gemmas supra, dum inclyta, vtriusq; contractantis, progenitorum serie, ad miraculum vsq; inæstimabilis est. haberi, debet Orbi inter prodigia, Poloniæ inter decora.

In cuius cohærentibus circulis videre licet, tot Laureatas AVGVSTORVM effigies, iam ultra Gades, ac vltimos solis recessus, trophæa figentes: iam ad Naupactum Turcico cruore, conspergentes maria AVSTRIACOS. Hic IAGIELLONES CORIBVTHOSQ; Olgierdinum sanguinem, rigido Se-

ptem

ptemtrioni Iura dantes, ac incoætaneam illam
Byzantij Hydram Herculeas manus armantes.

Hanc Arram S^{MA}. PRINCEPS, quidni studiosè recipis ab offerrente Populo? non ingratum vt speramus munus, dum ad istam Immaculatissimæ MATRIS DEI & Hominis Aram, in Sacra fædera descendenti porrigitur.

Imus, imus, non ad Iunonis Lucinæ delubra, fictam irritis votis Deam fatigaturi: Verùm in hoc Propitiatorio Altissimi, ad hoc Altare Thymiamatis, supplici corde fundimus suspiria REGINA hæc COELI & MATER, Te PLACIDIAM nostram, mitissimis moribus Reginam, felicibus puerperijs Matrem nobis præstare dignetur. Etiam Tibi S^{MA}. PRINCEPS exoranda hæc TAVMATVRGA MATER est. Vt quemadmodum Olgierdina nostra Cymbarca, tot ex se dedit Orbi AVSTRIACOS: ita repentibus Polonis talionè, Tu quoq; AVSTRIACA nobis viceversa parias CORYBETHOS.

Verùm si ad reuulsum hirrienti cardine, Iani nostri ostium horrescis? Si è laureato pacatæ Germaniæ penetrali deueniens, ad monstra nondum exanimati belli consternaris? Nihil est Aug^{MA}.

PRINCEPS, quod metuas. Tuæ hoc debitum felicitati, vt post rigidam interneciui belli hyemem, grata reuolutione floridum ver, nobis noua hirundo nunciare. VLADISLAVS magnus olim REX noster, profunda Poloniæ pace, inter AVGVSTORVM Aui Patrisq; tui Classica, pronuba Bellona, CÆCILIÆ Materteræ Tuæ coniugium exhibiuit. Tu quoq; reciprocum nobis rependas officium, desideratum GERMANI fidus, finem tempestatis nuntians, & mox secuturam animorum & armorum Malatiam. RVDOLPHVS II. Maiestatis tuæ Proauus, hoc sibi ascripserat Lemma OMNIA VOLENTE DEO. Ita est. Quis vt DEVS? Qui si nobiscum quis contra nos? Hinc quoq; corroboratæ spes nostræ, in futura vertunt fiduciam, S^{mo} quippe noster MICHAEL verè DEI GRATIA REX. Tu quoq; S^{ma} eiusdem GRATIA REGINA, proficua rebus nostris colligatione accessisti, vt vos à DEO mirificè datos, iure merito beneuoli dicant, Inuidi dicere debeant.

Vnum porrò quod est si suppudeat, fateri tamen necessum, quod sub aduentum MAGNÆ HOSPITIS, non adhuc omnibus indices gaudij animos, effun-

effundere contingat. Dum in solidum hoc debitum æs, exoluere non possumus, per partes, quod benigni Creditores solent; recipiendum est. Sicut quippe Organa, per statas vices, irrequieto alterni follis spiramine, vocalia sunt: Ita in hac magna Regni Compagne, dum alij occurrunt, occurrere parant alij: isti bonum nomen debitores, illi sat cito Officium exoluturi, vbi ista suspicionum caligo, virtutum tuarum S^{MA}. PRINCEPS radijs discutietur. Distinet adhuc, dum suspicaces celeritas ipsa confecti negotij, & pigra prudentia postquam diu deliberavit, inutili cunctatione, agendi tempora moratur. Verùm ignoscendum est non iniquo timori, quippe veluti oculus qui etiã locum, non pati dicitur, ad lenem deciduæ festuæ casum, muro palpebrarum consulit pupillæ suæ: Ita libertas Polona, scrupulosæ circumspeditionis plena est; sua quandoq; præsidia formidans. Ex tropicis prioris Aulæ docta, vt à quibus vix cõsilia, ab ijs darentur Imperia; eo vltq; exardescente ambitu, vt quæ vellent supra sexum vellent, ac molirentur. Inde malorum omnium occasio, & Horologium hoc Regnandi vni redditum, dum

incompetenter alterius manus tractat, pessundat. Vitabis Tu S^{MA}. PRINCEPS, istos scopulos, & velut vada, intentata relinques, Optimæ Coniugis officium, tum demum impletura, si grauiſſimos Mariti REGIS labores, quibus Orbem hunc Sarmaticum capessit, sustentans, publica in læta siueris.

Nec iam ultra radium anxie expectationis nostræ differas.

Posthinc redde diem quid gaudia nostra moraris.

Satia desideria nostra, ad famam qualitatum tuarum erecta, satisfac ardentissimis votis, exuperans ea, maiori quã vnquã optare potuissemus successu. Excelsa de Te nobis, nũquam degenerans Stirps promittit. Indoles, educatio, affectus ad Angelicos mores formati, sublimia quæq, de Te nobis pollicentur. Formæ nitor etsi rapidus, & vernallium florum mutabilitate fugacior, quis non tamẽ venusti oris decorem, virtutis domicilium dixerit? Amittit pretium Adamas, nisi substrato repercussus fulgor scintillet, informe aurum, nisi expoliatur vilesceat. Ita dignitas ac decus oris, conciliat virtuti Maieſtatem, sub qua, ymbella velut, magnificentius residet.

Nata

Natalium quoq; tuorum supra cæterorum ta-
 stigium claritudo, modestiam nobis, ratione tem-
 peratam spondet. Raræ quidem est felicitatis, à
 felicitate non vinci: illos tamen præcipuè tumi-
 dus superbiæ Typhus distendit, qui superficie te-
 nus, crassi, ac Hydropica velut corpora, aut supra
 mensuram humanam vmbra, sese ostentât Insitas
 Tu S^{MA}. PRINCEPS Materterarum Tuarum vestigijs,
 quæ in summo apice, omnium rerum diuites, sola
 indiguère arrogantia. Sed hæc aliaq; non contice-
 scet vberior dicendi vis, ac vocaliores post sopita
 bella Musæ, vt anteaetæ fortunæ Poloniæ
 obliuisci non possunt: ita modernam
 supra spes felicitatem, silere
 non debebunt.

Vos interim Magni Coniuges
 Quod felix faustumq; sit

Jungite concordēs mansura in fœdera dextrās.

J. M. J.

HONORARIA
Propensorum Amicorum
MNEMOSYNE

S E U

In Hypomnema Reginarum Poloniæ, Autori
transmissæ Inscriptiones,

Stimulus Veteris Amici,

A. R. P. VALERIANI GVTOWSKI,
S. T. D. Ordinis S. FRANCISCI, PP. Conuentualium
Cracouiensis Guardiani, quo incitatur Autor, vt
Hypomnema Reginarum Poloniæ,
prælum subire permittat.

Hactenus

*Zodiacus Europeus obliquos egerat eursus,
Quoadusq; Tu nouus Anaximander illos non intellexeras,
Sagacissime Reginarum Nostrarum
Encomiastes,*

Adeo nullus exitit tam felix Atlas,

Qui,

*Suis humeris, hoc pondus Olympi Sarmatici,
Sustentaret.*

RARVM

RARVM est QVOD errat IN celo,

At in Polono Polo, nihil omnino extat,

Quod non inuerit in Obliquum:

Vbi verò Tu Solertior Alcides,

Hoc pondus moliris sustinere,

Non vnus armatus Orion, inermis in hastam surrexit,

Non vni Minerue, clypeum porrexisti:

Si huius Zodiaci plagas obliquas in recto constituas,

At si respuis?

Fama cuncta stare scito,

Et hic qui cedit fugere creditur.

Si vereris? Audej

In sole publico natus es? Priuatus cur viuas;

Thesaurus absconditus vt raro inuenitur,

Sic rarum ditat.

Nullus est color metallo abdito terris,

Nec sol inter tenebras clarus,

Et lucerna sub modio

Demeretur lumen quod habet, quia nulli dat.

Celata virtus sterile bonum est,

Prodita admiratores parit, & amatores.

Prodi de tenebris Noue sol, & omnibus lucem mutuasti;

Ea namq; solis natura, **N**on exoratum exoriri.

Quod si prodieris,

Tenebras minimè vereare:

Solis

Solis enim cum tenebris nulla vicinitas!

Redde lumina Sarmaticæ Sphæræ, & lucidam effecisti;

At si quæ tenebræ illam obnubilant,

Noctuas puta, quæ raro Solem intuentur;

Quia & diem oderunt.

Restitue, soles huic Zodiaco!

*Ne damnati ad Antipodas delitescant, damna tenebras
ad Cymmerios:*

Nunquam enim securiùs regnant tenebræ, quam sole sublato;

Dabit hoc cælum tot sidera, quæ fixum illud efficiant.

Constitue soles in auge?

Et sidera reparasti?

Stellæ namq; raro non comitantur Solem,

Et si quas reperis erraticas,

Quæ soles Polonos inumbrent.

Sunt pariter in cæteris tot lumina Gratiæ supernaturalis

Quæ aduerso resistant Orioni,

SI RIXAS metuis?

Etiam inter has antipathiam discordiæ haud videbis,

Diui his quoq; resistunt:

Æqua Venus Teucris Pallas iniqua fuit,

Scande hunc Polum feliciter;

Et ausum temerarium Phaetontis euasisti.

Non est scilicet temeritas felicitatis Mater,

Nec de Rheda, iunctis pedibus saltatur

Age feliciter solis Poloni Quadrigam, nec time

Occasum!

*Occident alij, qui ab occasu inchoarunt;
Tu lucebis. Quia in Oriente capisti?
Tu meridiem semper experieris!
Quia primus ORIENTEM salutasti
Si itaq; orieris, Nobis diem effecisti!
Si occides, diem perdidisti!*

*****
EPICITHARISMA

Perillustri & Admodum Rñdi: Dñi.

D. M. IOANNIS RADZKI,

*S. T. D. Cursus Theologici in Acad: Crac: Profes-
soris, Canonici S FLORIANI, in Arce Crac: S.*

*GEORGII Custodis, & Ecclesia Cather:
Concionatoris Mariani.*

G. D. VESPASIANO

A K O C H O W,

K O C H O W S K I,

Vice Zuppario salisfodinarum Vielicensium,

O L I M

*In humanioribus disciplinis Academiae Cracouiensis
suo Discipulo,*

Ee

Amo.

Amoris & Gratulationis ergo.

A Bsisse vulgus. Nil tenues inuat
Pulsare chordas: hic Helicon Nouos
Phabiq̄, Musarumq̄, Nerus
Sauromatum genijs reposcit.
En ille vestras, pullus ad exedras
In quanta Velox nomina subuolat?
Oracula pandens? Sophocleo
Æ mulus aggreditur cothurno,
Antiquitatis Numina promocans:
Et quidquid vnquam dogmatis Enthei
Scripturientum, vena fudit
Hic reuocat generosus Ales.
Ast cur remisso, lentus ades mihi,
Apollo plectro? Vix imitabiles
Enthusiasmus, Daëtilorum
Turba, cheli taciturna tangit?
Linquamus ergo, Theologum iubar:
Et praliantum Cerberus Haresum
Stoicq̄, Stagyracq̄, nuda
Entia, cumq̄, Aquinatis ore,
Nunc, nunc fugaci, vel modicum chore
Trans vsq̄ Tulen, Ceditè Ceditè:
Succede Pallas, prisca vatum
Sarmatico famulans Olori
Et sic reuertens, ad veteres Lares
Ad sacra Vatum, composito pede
Apollo CANTI, ductor adsis
Auspicio meliore, vati
Congratuleris vatibus, & Lechis
Bellona quorum Palladem inauguret:
O faustitatis Diua nutrix?
O ego discipulis beatus?
Clamabo: totus Orbis, vt audiat
Dariq̄, poscat tot Zopyros sibi.

Mirum?

Mirum? sed admiranda fari
 Verba Lyra socianda, prestat.
 Tune es KOCHOVI, Socratica meus
 Infans Palestra, Tune superuolas
 Ad sacra Regum? Coryphaeus
 Pindarus alter & alter Orpheus.
 Id Triumphæ? Non equidem piget
 Io Triumphæ? dicere Gratiis
 Tantos Coronarum tumultus
 Imparibus sequitando metris.
 Quas Tu, sagaci mentis anhelitu
 Et luculento dum penetras Stylo,
 Stupemus omnes, vixq; nostra
 Gaudia, vix capimus legentes!
 Sic est? Tamen tu, perge tuo gradu
 Lustrare Manes, Perge Polonicos
 Ornare fastos, Patriamq;
 Clarisonâ celebrare suadâ,
 Campestris isthac Sarmatia plaga
 Nasonianis rixa calumnijs,
 Isterq; Vandalusq; Musis
 Ut Tyberis fluit Hyppocrenes.
 Et quidquid vsquam, dulce sapit Metris
 Trêssa pangens Carmina. Te Duce
 It ritè fatis? Per te Athena
 Craciacis spatiantur Oris.
 Illa illa Athena? proh dolor! ah dolor!
 Machometanis Iuribus impiè
 Servire facta? Litterarum
 Barbaria miserè ingemiscunt
 Ast hac profundo mitto silentio.
 Quin tu propinquus, Cauta periculis
 Edisce, quid debes tenere
 R. V S S I A, Schysmatisare cessans
 Ec 2

Vident?

*Viden? ut huius scana superbia
 Sensim dehiscat & sine sensibus,
 Gaudens ruinari furore,
 Quo tumida periere gentes.
 Pars Tauricanos, iussa sequi Scythas,
 Pars Stambolan, Vendita Thracibus,
 Flevere collatis in unam
 Schysmatibus, coisse stragem,
 Et quod malorum culmen, ad inferos
 Transisse, tanti iure supercili:
 Eheu pudendum? quo fugaris
 Trans Asiam Lybiamq; turba!
 Sed tu Lechæi magne nitor soli
 VESPASIANI sanguinis æmulus,
 Romana, qui nunc literarum
 Huc ad Hyperboreos Triones
 Trophæa transfers. Vire. Vige diu
 Facebat audax invidia malum,
 KOCHOWIANÆ stet colossus
 Indolis hic generosus ardor
 Et sicut olim Caesarum & inclytum
 VESPASIANVS delictum fuit
 Orbis, Palæstina flagellum
 Calitus, à Nemese datus sic
 Sic tu Polona sal sapientia:
 Ingensq; nostri delictum Chori,
 Vige, perenna? Crescat ex te
 Sarmatia generosa Pallas.*

IMPVLSVS
DOMESTICVS.

D U M

G. D. ALEXANDER

A K O C H O W

K O C H O W S K I,

P A T R V V S.

Ex Fratre Nepoti, Hypomnema REGIN: POLONIÆ
edenti, laborem cum gratulatur.

Q *Vis rite dignis ludibus effret?
Istam Mineruam, Care Nepos Tuam
Cedroq; dignos, hosce libros
Ista tua monumenta suade.*

*Queis tanta sancti gratia, queis stylus
Inest profundus, talis energia
Ist hac Venustas, suauitas, vt
Mellifluam mereare Venam.*

*Quis & labores, nocte dieq; quos
In hisce Curis, atq; negotijs
Fers, alter Atlas, Herculesue
Qui referunt humeris Olympum*

*Cura tibi sunt commoda Regia,
Cura tibi sunt commoda publica
Domusq; carorumq; Achatum
Tum Latia, Lechicag; Musa*

E e z

Dum

Dum si tibi quid suppetit otij
Abexpeditis hisce laboribus,
Non otiaris, aut id omne

Das oculis, calamoq; docto

Dum MARIANAS iam celebras ROSAS

Iam mortuorum Saxa loqui iubes

Iam Regiarum Coniugum, iam

Lechiadum Polybaa nectis,

Sic tu labori cedere nescius,

Infractus isthac omnia perficis

Ad instar ignis; nec fatiscis

Mole licet premeris Laborum.

Est hac Poloni Nobilis Orbita;

Hec illiusq; est, Sparta potissima

Ornetur ut sago iogaq;

Et valeat calamis & armis.

Pulchrum Minerva est artibus instrui,

Pulchrum Gradui, pulchrius at reor

Ambobus istis; & valere

e Arte velut pariterq; Marte.

Quis nescit has res, esse sibi simul

Iunctas: nec vniam posse sine altera

Et esse virgam illam ligatam

Menaliam colubris duobus.

Tritonis almam batiulat Ægidem,

Ostentat Harpen Menalius suam

Cum barbito Phœbus suoq;

Fert gravidam iaculis pharetram

Istis duabus rebus, honos tibi

Erat parandus, cum duo tempora

Sunt pacis & belli: quibus nos

Consulimus Patriæ saluti

Ergo vocat quo te Genius tuus

Ardore plenus, perge aurbus bonis

Nec conquiescas, donec illud

Obtineas vbi non Plus & ultra

Excelsa magni pectoris in doles
 Non serpit exul sed velut armiger
     Iouis. Polos ipsos ad usq;
     Igniuomo penetrat iugali.
 Res summa summè est bellica gloria,
 Plena at laboris, nec facili via
     Triumphat illa nec paratur
     Herculeis nisi semper ausis
 Ut & scholaris Diua scientia
     Sudore summo consequitur nisi:
     Non delicata namq; sella
     Nec malaco recubat cubili.
 Quicumq; seris viuere posteris
     Ambit, necesse est, tendat in ardua.
     Adire culmen & laborem
     De tenero meditetur vngue.
 Pensat laborem debita gloria
     Honos honorem promouet in magis.
     Et laus laboris est sequestra
     Et meritum meritum Didactron.
 Sic tu cupis si laudis adorem
     Conscende culmen celsus honos vbi,
     Sedem locauit, nec recuses
     Zyzyphium superare pondus
 Lethæa nunquam Regna Proserpina
     Virtus subintrat, Vecte silentij
     Nec clauditur, nec consenescit
     Temporibus sua laus futuris.
 Sed quisnam Apollo? aut Calliope mihi
     Iam iam vetusto barbiton instruet?
     Et in tua laudis sonoram
     Rite chelim quoq; suscitabit
 Laboriosa hoc, plenum opus alex
     Ipsis Camænis: non mihi qui pridem
     Illis vacauit: & si vacauit
     Longius eas sopyt veteribus

Iam nunc Lyai, plus calices meri,
Fontis Caballi quam latices bibo
Alumnus & pridem Poeta
Pieridum vetus & sodalis.
Sic ille dignum si minus attulit
Adferre, munus sed voluit tamen:
Sit ergo pro facto voluntas
Prompta tibi satis ut paterna.

Epigramma Eiusdem.

In Historias Autoris de Bellis Polonorum
futuras.

Fama refert nobis, Chronicos te pandere fastos
Bellaq; Lechiadum tempore gesta tuo
Gratulor ac voueo DEVS hac tua vota secundet
Aspiret, captum & prosperet istud Opus
Ergo si quid habes aliqua de parte paratum
Ne tardes luci tradere quantocius
Ergo maeste animo, capto nec parce labori
Et quod capisti, perfice dexter opus
Quid tibi Thesaurus prodest occlusus in antro?
Quid tibi sub modio lychnus & ille latens?
Rumpe moras igitur, cupidos nec differ Amicos
Officium vitium, quod mora tardat, habet.

In easdem Historias Iocus.

U. g. Luty
Quid mirum verus quod non sit semper Homerus
Auratus testis non oculatus erat:
Omnia vera dabit, nobis KOCHOVIVS ille
Nam minus auratus, pius oculatus hic est.

In Rosarium Beatissimæ Virginis MARIÆ ab eodem Autore editum.

Non prius Angelicus sit Doctor Divus Aquinas

Donec MARIÆ, nomen in Ora capit

Non prius Orator tantus KOCHOWIUS extat

Illius Donec Sacra ROSETA canit

In Lapidem Testimonij eiusdem.

Saxa mouet fidibus Thebana conditor vrbis

Plus facit hic Autor, nam facit illa loqui.

In Hypomnema Reg: Pol:

Virga Caduciferi Manes reuocabat ab Orco

Hæc virga est oris suada diserta tui.

In idem.

Tuardonius Reges, Reginas suscitât Author

Artibus ille malis, artibus iste bonis

In labores Autoris.

Perdus ac pernox dum tanta negotia tractas

Dic mihi quando leuas membra sopore tua.

Ad eundem.

Dum Regi Patria, caris te impendis amicis

Nec minus & Musis, queis ita saepe vacas,

Certe multa facis, multus vis atq; placere

quod vires hominis vincit & ingenium

Idem Patruus Nepoti suo.

Non Cuius licitum (ceu fertur) adire Corynthum

Sicut & Aonij pugnata celsa iugo

Asi ego musca velut, pennis que se abdidit olim

Regina volucrum, sicq; sub astra volat.

Me tibi do Comitem, tecum capioq; volare

Et tu sis Patruus portitor oro tui

Hoc facit effato Officiosa Ciconia patris

*Formica id fratri praestat amica suo.
Sic tu conscendes velut optas, culmen honoris.
Sic nostrum notum te. Dulce nomen erit.*

A P P L A U S V S
G R A T V L A T O R I V S
A V T O R I

Redivivas in Elogijs Poloniæ Reginae in
lucem edenti.

P E R

G. ac N. M A T T H I A M T R E T E R,

Equitem Auratum

S. R. M. S E C R E T A R I V M.

in gratam sui *avaymow* oblatus.

E *Dicta quondam Cantibus Orphei
Ac erudito Threycia chelis*

Sono redonavit gementi,

Euridicen Libythina vati,

Quam mox secunda conficiens nece

Profundiores traxit ad inferos,

Tu mortuali dum Polonas

Heroides rapit è favilla.

Orbiq; rursus restituis Lecho

Nullis atrocis succidua ictibus

Lethi, trahent abhinc KOCHOWI

Perpetuam sine morte vitam,

Videtur?

Viden? ut altos è calami Tui
 Redordiuntur Flamme Spiritus
 Umbrisq; dispulsis serena
 Conspicua facie renident?
 Et quos auarâ Mors rapuit manu
 Fasces retentant, atq; iterum suis
 Mirantur affundi reclines
 Sub pedibus tumida Quirites.
 O Magna docta gloria sepia?
 Cui ipsa parent Fata, nec horridis
 Premunt sepulchris quos diserta
 Rursus auent animare penna?
 Acuta mortis Falx; styli acumini
 Concede ultro; styx nigra Pagina
 Nines veretur erudita
 Deq; tetro renomit profundo
 Quos Suada nostrum iussit in athera
 Prodire Manes: sic tumulos super
 Insultat ac ipsis silentium
 Eloquentium dominatur umbris.
 Maeste ô KOCHOVI cui potior sua
 Mercurriali penna caduceo
 Tot heroinas è sepulchris
 In Lechicum reuocauit Orbem
 Dum sueta nostris nomina Fascibus
 Faslis adornas. Sacula nomine
 Implebis & fama, perennem
 Dando alijs habiture vitam.

Excellentissimus quoq; ac Doctissimus

**D. STANISLAUS IOSEPHVS
BIEZANOWSKI,**

**In Alma Vniuersitate Crac: Phil: Doct: Col: Min:
Ord: Pòe: PROFESSOR, Apollinari cultu:
& applausu opus editum prosequitur.**

R*egum Meritas, quæ noua Lechico
Consignat Orbi dextra, perennibus
Ami a scriptis? quæ Coronas
Vis calami patriosq; fascēs,
Hæstæ ruinis grandibus eripit
Obluionis? Nouimus Atticis:
Opus laboratum, sedinis
Grandine gemmiferâq; dignos:
Sudoris imbres nouimus Aurei.
ROCHOVIANÆ pignora gloria,
Sensusq; maturos grauemq;
Eloquio sapiente pennam.
Hæc illa prisca amula saculis,
Non ara ductu fusa Corynthio,
Marmor nec immortale magni
Praxitelis, Phidiae celas
Ioues stupendos, non Rhodij graue
Pondus Colossæ, truncaq; Lyndij
Fragmenta componit Charetis:
Rudera non operum Meronis,
Pradamq; longi temporis uberem,
Iusto sepultas puluere machinas
Instaurat exesosq; vultus,
Aut Parij monumenta Saxi.*

Exa.

Excasciati sed Genio sibi
Mouitur cui grande negotium,
Umbras Maritalesq; Regum
Ad solium, trabecaq; poscitis.
Afurge Magna Lechia mentibus,
Nouoq; Diuas Syrmate Principes
Agnosce; Mausolea quando
Sceptirigeris pretiosa bullis.
Patent reducto cardine temporum;
Rurufusq; Matres Patria, & Arctici
Toriq; consortes, Throniq;
Sarmaticum redeunt in Orbem.
Illis supulchris prouocat Enthea
Vis eruditi pectoris, & sacros
Manes Coronatasq; rursus
Suada potens animare tumbras.
Vt orbe coram; sistat imaginem
Eui prioris, gestaq; Principum
Augusta, Maiestate plenos
Imperij recitetq; fastos.
Parens Coronis Eloquij ferens
Ex aese laudem, posthuma gloria
O, ergo Maestas triumphet
Eximij, renovata Curis.
Traclare Scriptor, quam tibi Sarmates
Debemus, alto sanguine Principum
Regumq; cultus purpurato
Par opus, ingenioq; dignum
KOCHOVIANO Cuius ut aureum
CIVILE MVNVS vidimus, omnium
Amore, complexuq; ferri,
Et Patria meruisse gustam;
Sic istud Orbi Sarmatico datum,
Aeternitatis ponimus in sinus,
MVNVSQ; REGINALE tecum
Purpureo veneramur ostro.

Nobilis quoq; ac eruditus Vir,

D. IOANNES GAWINSKI,

*Vetus studiorum, simpal aestrita, Salis cocti Car-
bariar: Vielicen: & Bochnen: Superin-
tendens grato accinit calamo.*

EPIGRAMMA I.

Lechiadum Herodæ magne de sanguine Matres,
In tenebris quondam qua iacuere diu,
Per Te de terris rediua in Numina surgunt,
Surgere nam KOCHOVI VESPASIANE iubes
Plaudite Sarmatici Vates, Gaudete Monarchæ:
Lechiadis calamus nunc paradoxa facit,
Et umulis ad sceptrâ Duces reuocauerit ille,
Heroides vocat hic, Regibus ad thalamos.

Aliud

Gemma nouennales, sub Apolline Præside Musas
Qua tulit in clusas, gemma ea mira fuit.
Augustas, Tua, dum calami sub imagine condit
Charta, triumphato, condecorata stylo
Quis non miretur? quis non subscribat ad auum?
Gemma Tuus vere est VESPASIANE liber.

Aliud eiusdem.

Salsa Velicensis, dum findis viscera terræ
Et KVNEGVNDÆAS de popularis opes
Ecce novos s' tus noua Lechi nomina. Manes.
Sarmaticæ Matres sers bone fessor Humo
Virtutes, genium, Maiestateq; decoras
Qua aquid & excelsi est, serui Tuus iste labor
Orpheu KOCHOVIO tali ductore Magistra.
Viuent Augusta? Viuet & iste Liber.

Ali-

Aliud eiusdem

Occiduos soles quod adoras ritè KOCHOVI
Et sacros manes Lumina sacra colis
Promeritis Oriens cui das tua sidera Lechi
Sol bene adornabit Te, recoletq; Tuus.

Aliud

Heros mentes, Augusta nomina famæ,
Reginas Magnis Coniugibusq; pares,
Maiestate noua Lechicum produxit in Orbem
Suada coronatos scribere digna thronos:
Illa sepulchrales ingenti mole fauillâs
Excutiens quidquid sacula prisca tegunt:
Reddidit Augusto Regum Venerabile cultu,
Iussit & in patrium surgere busta decus,
Hac miranda Tue virtus & gloria suada,
Hac operis Laus est, ingeniosa Tui!
Cuius Amans Patriæ, clarissima gemma Virorum
KOCHOVI Latij, nectar Olorq; styli,
Inspirare nouæ poteris spiracula Vita
Principibus nostris, quas animare licet
Viuacis genio calami, rursusq; Polonis
Fascibus Augustas restituisse suas.
Tanta Coronata, si fas tibi dicere laudis
Nomina & ad vitam composuisse nouam:
Dignus es Augustos, Regum describere fastos
Vt viuat calamo Regia vita Tuo.

Sic vouet & optat

JOANNES GAWINSKI,

G. quoq; MARTINVS
à LESZCZYN
BYLINA,

PONDERATOR VIELICENSIS

Ex affectu & officio subscribit.

ME penes arbitrium est, ego falsam pondero terram.

Ponderis & precium, cui libet addo suum.

At tua sub nostram dum se fert pagina Lancem

Iudiciumq; petit. Littera docta meum,

Juro sacras per Ditis opes, per felseaterra

Fragmina: per Libram, nomina sacra, meam,

Pondus inest gravitasq; tuis mihi crede, Libellus,

Quis Leebicas, celebras, numina sacra Nurus.

Parce tamen KOCHOVI pondus quod (credito) tale

Non capit, atq; Tuum nunc mea Libra Librum?

*****C.*****A.*****S.*****

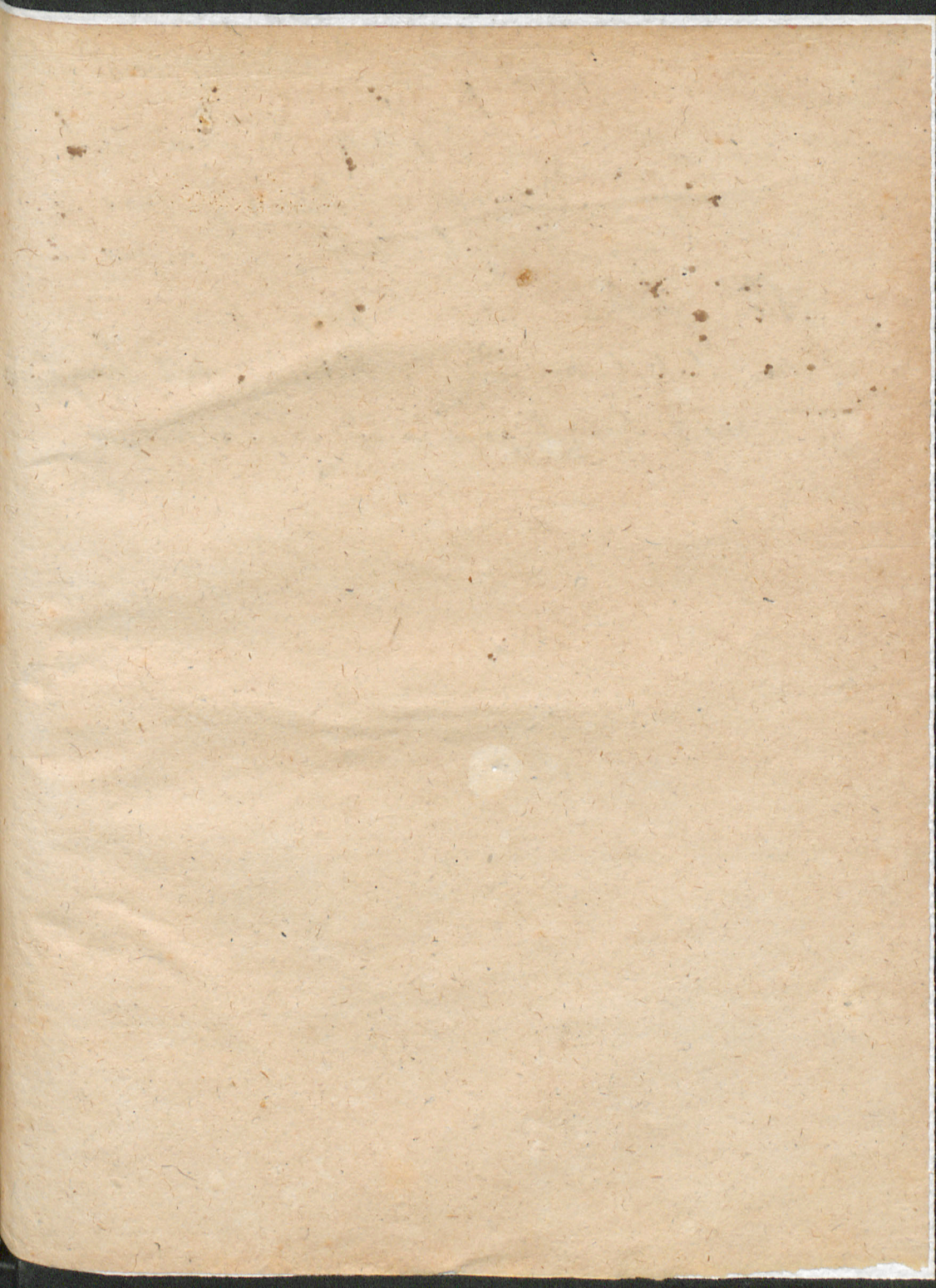
A P P R O B A T I O.

HY POMNEMA REGINARVM POLONIE à Generoso
D. VESPASIANO à Kochow KOCHOWSKI, Zuppario
Vielicien: S. R. M. Secretario, pio erga Regios manes affe-
ctu, culto ac eleganti stylo conscriptum, vt tantorum Nomini-
um perennis apud posteritatem extet memoria, do facultate-
tem, publici vt iuris sint, ac imprimatur.

HYACINTHVS LIBERIVS,
S. T. D. Prepositus SS. CORPORIS CHRIS-
TI Canon. Regul: Librorum in
Diocesi Craq. CENSOR.

A 1694 w Janowicach

Grysek Jedarabni Kozci 1. y Mar. 2.

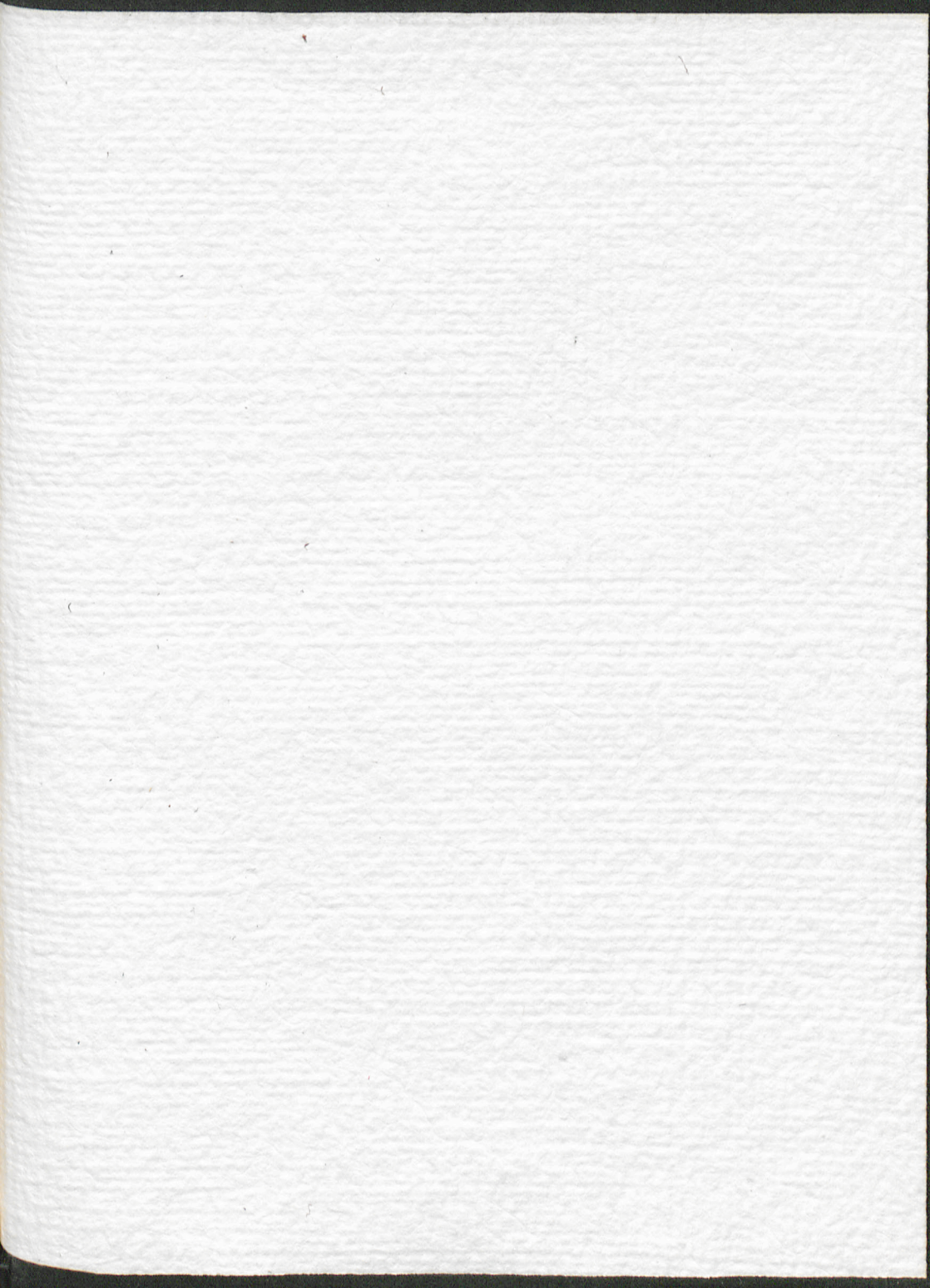
Z tego Kuszonych Ma byd Mar. 2.

Jabtek Stodzych Kozci .6.

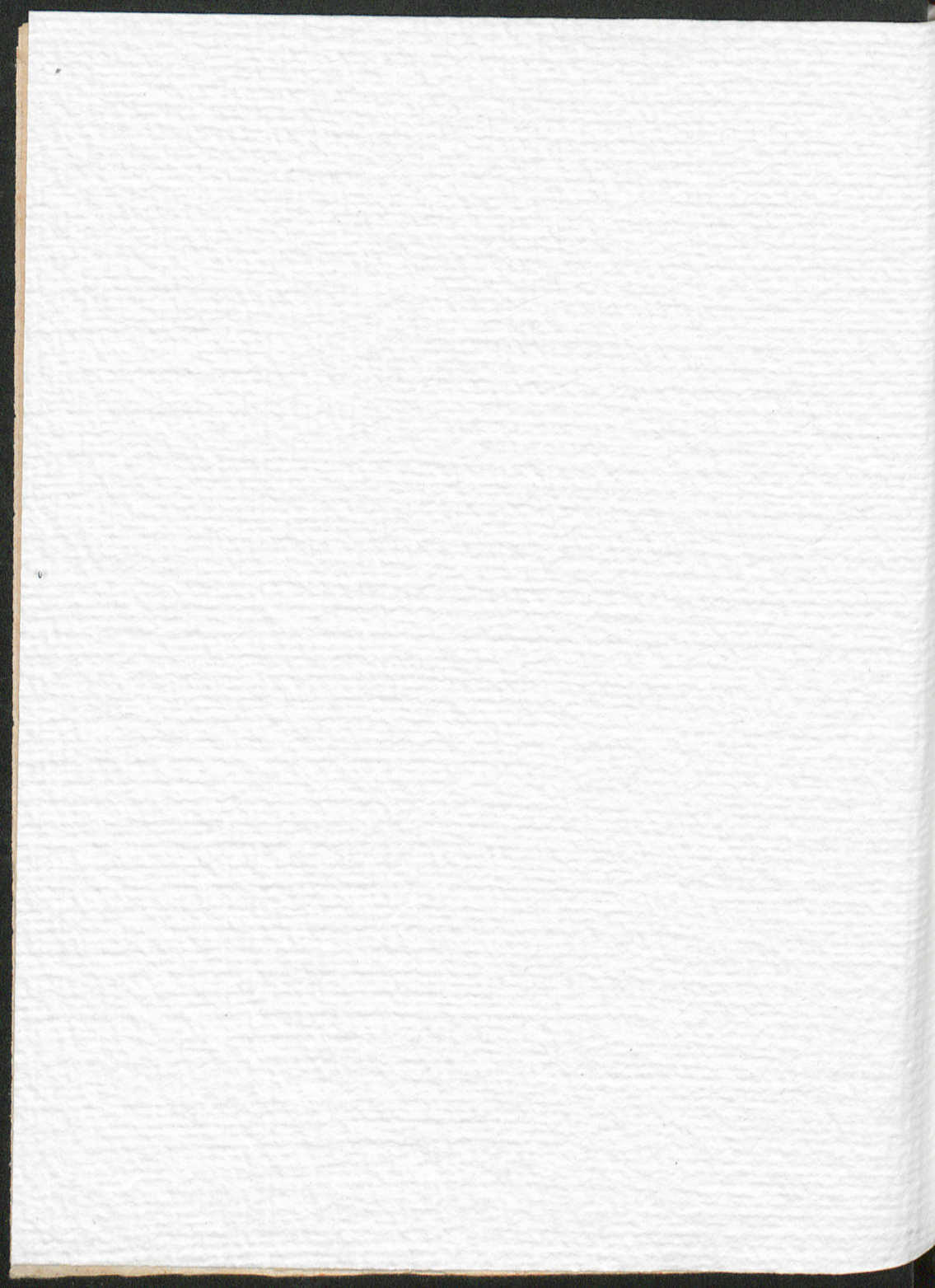
Z tego Suchych Ma byd Kozci 1 M. 2. Lipnych M.

M. 2 Mar. 3. Surozych. powinno byd M. 1. Suchych

Konserwacja przeprowadził(a):

Lilia Skiba

Wrocław, data 18 V 1995

Opracował(a) wykonca(a)

Grzegorz Lukomski

Wrocław, data 30 V 1995

